

14Co/59/2020 - 1145
IČS: 1212210483

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Bratislave v senáte v zložení: predsedníčka senátu JUDr. Darina Kriváňová a členovia senátu JUDr. Branislav Král a JUDr. Michaela Krajčová, v spore žalobcov: **1. Slovenská republika - LESY Slovenskej republiky, štátny podnik**, nám. SNP 8, Banská Bystrica, IČO: 36 038 351, **2. LESY Slovenskej republiky, štátny podnik**, nám. SNP 8, Banská Bystrica, IČO: 36 038 351, proti žalovanému: **Človek a strom, občianske združenie**, Haburská 49/A, Bratislava, IČO: 42 132 983, [REDACTED], za účasti intervenientov na strane žalobcov: **1. Lesoochránárske zoskupenie VLK**, Tulčík 310, Tulčík, IČO: 31 303 862, zastúpený [REDACTED], 514 892, **2. Mestská časť Bratislava - Petržalka**, so sídlom Kutlíkova 17, Bratislava, IČO: 00 603 201, za účasti prokurátora Okresnej prokuratúry Bratislava II, so sídlom Kvetná 13, Bratislava, o určení, že žalovaný ani žalobca v 1. rade nemajú právo nadobudnúť vlastnícke právo na základe Zámennej zmluvy č. 6929/2008/140, uzavretej dňa 27.11.2009, o odvolaní žalobcov, intervenientov na strane žalobcov a prokurátora proti rozsudku Okresného súdu Bratislava II č.k. 12C/59/2012-890 zo dňa 13.6.2019, teraz vec vedená na Mestskom súde Bratislava IV pod sp.zn. B2-12C/59/2012, takto

r o z h o d o l:

I. Krajský súd v Bratislave rozsudok Okresného súdu Bratislava II č.k. 12C/59/2012-890 zo dňa 13.6.2019, teraz vec vedená na Mestskom súde Bratislava IV pod sp.zn. B2-12C/59/2012, **p o t v r d z u j e**.

II. Žalovanému **p r i z n á v a** nárok na náhradu trov odvolacieho konania proti žalobcom v 1. a 2. rade v rozsahu 100 %.

O d ô v o d n e n i e

1. Okresný súd Bratislava II (teraz Mestský súd Bratislava IV) rozsudkom č.k. 12C/59/2012-890 zo dňa 13.6.2019, žalobu zamietol a žalovanému priznal náhradu trov konania v plnom rozsahu, pričom o jej výške bude rozhodnuté samostatným uznesením.

2. Podanou žalobou zo dňa 10.5.2012, následne doplnenou originálom podania doručeným súdu dňa 15.5.2012, sa žalobcovia domáhali určenia neplatnosti právneho úkonu - zámennej zmluvy č. 6929/2008/140 uzavretej dňa 27.11.2009 medzi žalobcom v 2. rade a žalovaným, predmetom ktorej bol prevod vlastníckeho práva k lesným pozemkom a nehnuteľnostiam, par. č. CKN 1369 o výmere 308227 m², druh pozemku: lesné pozemky, zapísaných na liste vlastníctva č. 630 pre okres Lučenec, obec Šiatorská Bukovina, k.ú. Šiatorská Bukovina, vo veľkosti 2/10 a zároveň nadobudnutie vlastníckeho práva žalovaného k lesným nehnuteľnostiam zapísaných na liste vlastníctva č. 273 pre okres Bratislava V, obec Bratislava - m.č. Petržalka, k.ú. Petržalka, ako pozemky parc. č. 5956 o výmere 32640 m², CKN 6019/1 o výmere 126770 m², CKN 6020 o výmere 7348 m², CKN 6021/1 o výmere 57283 m², CKN 6021/2 o výmere 878 m², CKN 6038 o výmere 16214 m².

3. Žalobca v 2. rade uzavrel so žalovaným dňa 27.11.2009 Zámennú zmluvu č. 6929/2008/140, a to na základe žiadosti žalovaného zo dňa 5.6.2008. S predmetnou zámennou zmluvou vyslovilo súhlas v zmysle ustanovenia § 50 ods. 7 a 10 zákona č. 326/2005 Z.z. o lesoch (ďalej len zákon č. 326/2005 Z.z.) Ministerstvo pôdohospodárstva Slovenskej republiky dňa 24.11.2009, a to listom vedúceho služobného úradu Ing. Vladimíra Pavelku sp.zn. 4542/2008-7201706.

4. Žalobcovia neplatnosť právneho úkonu (zámennej zmluvy) odôvodňujú § 39 zákona č. 40/1964 Zb. Občiansky zákonník, v zmysle ktorého je neplatný právny úkon, ktorý svojim obsahom alebo účelom odporuje zákonu alebo ho obchádza alebo sa prieči dobrým mravom a § 49a OZ, nakoľko bol žalobca v 2. rade uvedený do omylu tým, že nemal vedomosť o tom, že nie sú splnené podmienky zámeny uvedené v ust. § 50 ods. 10 zákona č. 326/2005 Z.z., kedy by predmetnú zámennú zmluvu nikdy nepodpísal. Zákonná podmienka uvedená v § 50 ods. 10 zákona č. 326/2005 Z.z. bola podľa žalobcov splnená predložením dvoch znaleckých posudkov zo strany žalovaného vypracovaných znalcom [REDAKOVANÉ]. Znaleckým posudkom č. 9/2008 zo dňa 10.7.2008 na určenie všeobecnej hodnoty lesných pozemkov a lesných porastov - spoluvlastníckeho podielu vo veľkosti 8/10-in v pomere k celku pozemku par. č. CKN 1369 pre k.ú. Šiatorská Bukovina (ďalej len „ZP č. 9/2008“), kde hodnota predmetných nehnuteľností bola vyčíslená na sumu 173.671,61 eur, z toho všeobecná hodnota pozemku predstavovala sumu 25.535,82 eur a všeobecná hodnota porastu sumu 148.135,80 eur a Znaleckým posudkom č. 12/2008 zo dňa 25.7.2008 na určenie všeobecnej hodnoty časti majetku zapísaného na liste vlastníctva č. 273 pre k.ú. Petržalka - pozemky parc. č. CKN 5956, 6019/1, 6020, 6021/1, 6021/2 a 6038 (ďalej len „ZP č. 12/2008“), kde hodnota predmetných nehnuteľností bola 166.155,05 eur, z toho všeobecná hodnota pozemku predstavovala sumu 16.585,54 eur a všeobecná hodnota porastu sumu 149.569,54 eur.

5. Žalobca v 2. rade si nechal vypracovať na preverenie správnosti určenia všeobecnej hodnoty lesných nehnuteľností, ktoré mali byť predmetom zámeny, znalecký posudok č. 214/2011, ktorý vyhotovil dňa 9.12.2011 znalec [REDAKOVANÉ] všeobecná hodnota pozemkov (bez lesných porastov) určená sumou 2.280.000,00 eur. Dôvodom podania žaloby zo dňa 10.5.2015 bola teda skutočnosť, že všeobecná hodnota lesných nehnuteľností vo vlastníctve žalobcu v 1. rade, ktorá má byť predmetom zámeny podľa zámennej zmluvy č. 6929/2008/140 tak prevyšuje všeobecnú hodnotu lesných nehnuteľností vo vlastníctve žalovaného o 2.255.897,93 eur a teda je 14-krát vyššia ako všeobecná hodnota nehnuteľností vo vlastníctve žalovaného.

6. V priebehu konania sa žalobcovia vyjadrili tiež k vznesenej námietke premlčania zo strany žalovaného, ktorú považujú za nedôvodnú a to z dôvodu písomného preukázania dátumu

uzavretia zmluvy, ktorým je deň 27.11.2009. K otázke omylu vo vôli žalobcov pri uzatváraní zámennej zmluvy, resp. pri schválení zmluvy podľa § 49a OZ žalobcovia uvádzajú, že mylnú predstavu o cenách pozemkov získali žalobcovia na základe znaleckých posudkov predložených žalovaným, a teda osoby, ktorej bol právny úkon určený, čím žalovaný daný omyl žalobcu v 2. rade a tiež ministerstva vyvolal.

7. Žalovaný vo vyjadrení k žalobe poukázal na skutočnosť, že žalobcovia nie sú oprávnení dovoľávať sa absolútnej neplatnosti zámennej zmluvy podľa § 39 OZ, kedy pri udelení súhlasu Ministerstva pôdohospodárstva SR s predmetnou zámennou zmluvou nemali byť dodržané podmienky ustanovené v § 50 ods. 10 zákona č. 326/2005 Z.z., keďže hodnota nehnuteľností vo vlastníctve štátu, podľa tvrdení žalobcov prekračuje hodnotu nehnuteľností určených na zámenu. Jedinou podmienkou platnosti zámennej zmluvy je práve súhlas ministerstva, ktorý bol daný. V tomto prípade sa žalovaný s vyjadreniami žalobcov nestotožnil a považoval ich za účelové a nepreukázané. Poukázal tiež na skutočnosť, že do procesu udelenia súhlasu zo strany ministerstva nemohol žiadnym spôsobom zasiahnuť a ani ovplyvniť bezvadnosť a zákonnosť takéhoto rozhodovania a súhlasu. Predmetnú situáciu očividne zavinil sám žalobca v 2. rade, a to na úkor práv a právom chránených záujmov žalovaného. Podľa ustálenej judikatúry nikto nemôže zneužívať vady úkonov, ktoré zapríčinil, vo svoj prospech, pričom výkon konkrétnych subjektívnych práv a zákonných, či zmluvných povinností nesmie nadobudnúť zneužívajúci, tzn. neslušný charakter. Vo vzťahu k uplatneniu relatívnej neplatnosti zámennej zmluvy podľa ustanovenia § 49a OZ zo strany žalobcov vzniesol žalovaný námietku premlčania tohto práva, s odôvodnením, že predmetná zámenná zmluva bola zmluvnými stranami uzavretá dňa 29.7.2008. Pokiaľ by bola uzavretá zo strany žalobcov v omyle, mohli prvýkrát uplatniť svoje právo domôcť sa relatívnej neplatnosti tohto právneho úkonu dňa 30.7.2008, pričom všeobecná trojročná premlčacia lehota na uplatnenie tohto práva uplynula dňa 30.7.2011.

K údajnému vzniku omylu vo vôli žalobcov, ktorý odôvodnili nezrovnalosťou medzi znaleckým posudkom č. 12/2008 a žalobcami vypracovaným znaleckým posudkom č. 214/2011 a bez ktorého by k uzavretiu zmluvy nedošlo, žalobcovia opomenuli preukázanie skutočnosti, že prípadný omyl vo vôli, ktorý deklarujú v súvislosti s uzavretím zámennej zmluvy, bol spôsobený zo strany žalovaného, resp. žalovaný o ňom aspoň musel mať vedomosť. Žalovaný žiadnu vedomosť o skreslení akejkoľvek skutočnosti, ktorá tvorila podklad pre uzavretie nájomnej zmluvy, nemá a ani nemal, pričom všetky podklady boli pravdivé a v celom rozsahu správne, zabezpečené po dohode oboch zmluvných strán a vypracovávané odborne spôsobilými osobami v súlade s platnými právnymi predpismi. Obsah znaleckého posudku č. 214/2011 žalovaný považuje za nepoužiteľný pre potreby porovnávania hodnoty nehnuteľností určených na zámenu v predmetnom prípade, pričom podľa jeho tvrdení znalecký posudok absolútne nezohľadňuje využitie pozemkov ako lesných pozemkov bez akejkoľvek možnosti iného využitia pozemkov a len obmedzene zohľadňuje skutočnosť, že sa nachádzajú v inundačnom území a sú zaťažené II. stupňom ochrany. Znalecký posudok č. 214/2001 je tendenčne zameraný na ohodnocovanie nehnuteľností ako pozemkov v rámci Bratislavy, kde absolútne nereflektuje hodnotu pozemkov ako lesa s obmedzeným stupňom hospodárskej využiteľnosti lesa.

Žalovaný považuje pôvodné znalecké posudky č. 9/2008 a č. 12/2008 za správne. Svoje tvrdenia odôvodňuje výberom znalca [REDAKOVANÉ], ktorý má v zozname znalcov aj výkon činnosti - oceňovanie hodnoty lesov, na rozdiel od žalobcom zvoleného znalca [REDAKOVANÉ], ktorý vypracoval znalecký posudok č. 214/2011. Výber znalca nebol v žiadnom prípade účelový alebo inak neštandardný, bol urobený takým spôsobom, aby bola zachovaná obvyklosť vo vzťahu k činnosti a zvykom žalobcu v 2. rade v obdobných prípadoch a vysoká profesionalita pri jeho vypracovávaní. Naopak žalobcami predložený znalecký posudok č. 214/2011 nepreukazuje akékoľvek rozpory uzavretej zámennej zmluvy s platnými právnymi

predpismi, rovnako tak z neho nevyplýva nesprávnosť alebo chybnosť znaleckých posudkov č. 9/2008 a č. 12/2008. K spochybneniu vykonania znaleckých posudkov č. 9/2008 a č. 12/2008, v zmysle ktorého podľa ust. § 4 ods. 2 vyhlášky č. 492/1994 Z.z. o stanovení všeobecnej hodnoty majetku, nebol znalec [REDAKOVANÉ] oprávnený stanoviť všeobecnú hodnotu lesa a pri stanovení hodnoty lesa použil nesprávnu metodiku, žalovaný uvádza, že v predmetnom prípade mali vyhotovené znalecké posudky porovnávať hodnotu nehnuteľností určených na zámenu s prihliadnutím na hospodársku využiteľnosť týchto nehnuteľností ako lesov určených na ťažobné a iné hospodárske využitie. Pozemky určené na zámenu v k.ú. Petržalka sa nachádzajú v záplavovej oblasti, figurujú ako lesopark, ide o malý komplex lesných pozemkov, čo spôsobuje zvýšené náklady na obhospodarovanie lesa a dreviny nachádzajúce sa na tomto pozemku sú z hospodárskeho hľadiska menej kvalitné a využiteľné, ako dreviny nachádzajúce sa na nehnuteľnostiach v k.ú. Šiatorská Bukovina. Zámenou malo tiež dôjsť k sceleniu majetku vo vlastníctve SR, čím by sa znížili náklady na obhospodarovanie a hospodárske využitie. S uvedenými dôvodmi sa vo svojom stanovisku stotožnil aj samotný žalobca v 2. rade. Akékoľvek pochybenia týkajúce sa znaleckého posudku žalovaný odmieta s uvedením, že pokiaľ by k nim skutočne došlo, mohli ich žalobcovia pri posudzovaní predložených znaleckých posudkov a zámennej zmluvy jasne identifikovať už v čase vydávania súhlasu zo strany ministerstva s predmetnou zámenou zmluvou, keďže disponujú značným administratívnym aparátom na relevantné posúdenie posúdenia znaleckého posudku z pohľadu platných všeobecne záväzných právnych predpisov. Navyše znalecké posudky neboli a ani nie sú podmienkou pre platnosť samotnej zámennej zmluvy, ktorá je podmienená jedine vydaním súhlasu ministerstva s predmetnou zámenou, pričom tento súhlas bol riadne vydaný a k zámennej zmluve priložený a do procesu vydania nemohol žalovaný nijakým spôsobom zasiahnuť. Žalovaný pri procese uzatvárania zámennej zmluvy len plnil povinnosti, kedy zadal vypracovanie znaleckých posudkov osobe spôsobilé a zapísanej do zoznamu znalcov. Tento proces neovplyvňoval, a preto ani nemohol plnením svojich povinností vyvolať akýkoľvek omyl na strane žalobcov. Žalobcovia teda neunesli dôkazné bremeno preukázanie vzniku relatívnej neplatnosti.

Žalovaný ďalej poukázal na priebeh katastrálneho konania vedeného na niekdajšej Správe katastra Lučenec, v rámci ktorého správny orgán rozhodnutím č. V 1312/2010-54 zo dňa 9.8.2010 ako prvostupňový správny orgán zamietol podľa § 31 ods. 3 zák. č. 162/1995 Z.z. návrh na povolenie vkladu vlastníckeho práva k nehnuteľnostiam vymedzeným v zámennej zmluve, ktorého dôvodom bola o.i. aj skutočnosť, že pôvodne udelený súhlas s uzavretím zámennej zmluvy oznámením ministra pôdohospodárstva, životného prostredia a regionálneho rozvoja Slovenskej republiky zaslaným v písomnej forme dňa 14.7.2010 na správu katastra bol následne zrušený. Proti tomuto rozhodnutiu žalovaný v tomto konaní ako účastník katastrálneho konania podal opravný prostriedok (odvolanie) zo dňa 24.8.2010 na Krajský súd v Banskej Bystrici, ktorý ako súd prvého stupňa preskúmal napadnuté rozhodnutie a následne dospel k záveru, že odvolanie je dôvodné. Preto návrhu žalovaného ako odvolateľa vyhovel a napadnuté rozhodnutie správy katastra rozsudkom zo dňa 22.2.2011 č.k. 28Sp/14/2010-47 postupom podľa § 250j ods. 2 písm. a), d) O.s.p. zrušil a vec jej vrátil na ďalšie konanie. Na odvolanie správy katastra a v danom súdnom konaní ďalšieho účastníka, Lesov Slovenskej republiky, štátny podnik, preskúmal uvedený rozsudok Krajského súdu v Banskej Bystrici ako odvolací súd Najvyšší súd Slovenskej republiky, ktorý svojím rozsudkom zo dňa 27.3.2012 sp.zn. 1Sžr/68/2011 napádaný rozsudok krajského súdu potvrdil. V uvedenom rozsudku Najvyšší súd Slovenskej republiky mimoriadne podrobne vyložil povahu a charakter súhlasu ministerstva na uzavretie zámennej zmluvy, možnosť jeho zrušenia, povahu a postavenie účastníkov konania na strane žalobcu z hľadiska kontraktačného mechanizmu a režim nakladania s majetkom štátu a s tým spojené otázky kontroly výkonu dispozičných oprávnení orgánmi štátnej moci.

Žalovaný ďalej doložil do spisu list zo dňa 30.11.2012, v ktorom vyzval právny zástupca žalobcov žalovaného, na zrušenie zámennej zmluvy č. 6929/2008/140 zo dňa 27.11.2009 dohodou, čím sami žalobcovia uznali formálnu platnosť zámennej zmluvy, keďže sa dožadovali jej ukončenia formou dohody s odôvodnením, že pokiaľ by uzavretá zmluva nebola platná, nebolo by ju možné z vôle zmluvných strán ani ukončiť, keďže by k jej platnému uzavretiu vôbec nedošlo.

8. Okresný súd Bratislava II, rozsudkom č.k. 12C/59/2012-597 zo dňa 13.11.2015, žalobu zamietol. Proti tomuto rozsudku podali žalobcovia v 1. a 2. rade ako i vedľajší účastník na strane žalobcov odvolanie.

9. Krajský súd v Bratislave po preskúmaní výsledkov dokazovania, skutkových a právnych dôvodov súdu prvej inštancie v napadnutom rozsudku a odvolacích námietok, dospel k záveru, že súd prvej inštancie vychádzal z neprávneho posúdenia veci a v dôsledku toho nevykonával dôkazy potrebné pre riadne zistenie skutkového stavu, preto uznesením č.k. 14Co/76/2016-706 zrušil rozsudok súdu prvej inštancie a vec mu vrátil na ďalšie konanie a rozhodnutie.

10. Po vrátení veci odvolacím súdom, na pojednávaní konanom dňa 11.3.2019, žalobcovia navrhli zmenu žaloby. Okresný súd Bratislava II uznesením č.k. 12C/59/2012-768 zo dňa 3.4.2019 pripustil zmenu žaloby tak, ako ju žiadali žalobcovia, v znení:

„Súd určuje, že žalovaný nemá právo nadobudnúť vlastnícke právo k pozemku parcela reg. „C“ s parc. č. 5956, druh pozemku: lesný pozemok, o výmere: 32.640m², s parc. č. 6019/1, druh pozemku: lesný pozemok, o výmere 126.770m², s parc. č. 6020, druh pozemku: lesný pozemok, o výmere 7438m², s parc. č. 6021/1, druh pozemku: lesný pozemok, o výmere: 57.283m², s parc. č. 6021/2, 878m², s parc. č. 6038, druh pozemku: lesný pozemok, o výmere 16.214m², zapísaným na liste vlastníctva č. 273 vedenom pre katastrálne územie Petržalka, obec Bratislava - mestská časť Petržalka, okres Bratislava V, na základe Zámennej zmluvy č. 6929/2008/140, uzavretej dňa 27.11.2009 medzi žalobcom v 2. rade a žalovaným.

Súd určuje, že žalobca v 1. rade nemá právo nadobudnúť vlastnícke právo k pozemku parcely reg. „C“ s parc. č. 1369 o výmere 308.227m², druh pozemku: lesné pozemky, zapísanému na liste vlastníctva č. 630 vedenom pre katastrálne územie Šiatorská Bukovinka, obec Šiatorská Bukovinka, okres Lučenec, o veľkosti spoluvlastníckeho podielu 8/10, na základe Zámennej zmluvy č. 6929/2008/140, uzavretej dňa 27.11.2009 medzi žalobcom v 2. rade a žalovaným. Žalobcom sa priznáva voči žalovanému nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100%.“

11. Súd prvej inštancie spor právne posúdil podľa § 39, § 49a zákona č. 40/1964 Zb. Občiansky zákonník v znení účinnom v rozhodnom období (ďalej len „Občiansky zákonník“); § 50 ods. 3, ods. 6, ods. 7 a ods. 10 zákona č. 326/2005 Z.z. o lesoch v znení platnom v čase podpisu zámennej zmluvy (ďalej len „zákon č. 326/2005 Z.z.“ alebo „zákon o lesoch“) a dospel k záveru, že žalobu je potrebné zamietnuť.

12. Ťažiskovou žalobnou argumentáciou žalobcov, ku ktorej sa pripojili intervenienti ako aj prokurátor, bolo tvrdenie o absolútnej neplatnosti zámennej zmluvy v dôsledku porušenia ustanovenia § 50 ods. 10 zákona o lesoch z dôvodu tvrdeného nedodržania pomeru všeobecnej hodnoty a výmery zamieňaných nehnuteľností v neprospech žalobcov. Má sa jednať o absolútne neplatný právny úkon, ktorý odporuje zákonu v zmysle § 39 OZ.

13. Úlohou súdu prvej inštancie, aj v intenciách zrušovacieho uznesenia odvolacieho súdu, bolo preto vecné posúdenie žalobnej argumentácie, ktorej prvotným predpokladom je výklad ustanovenia § 39 OZ v spojitosti s § 50 ods. 1, ods. 7 a 10 zákona o lesoch, ktorých porušenie uzavretím zámennej zmluvy je namietané.

14. Súd prvej inštancie, s poukazom na ustálenú judikatúru NS SR, ÚS SR a odbornú literatúru, dospel k záveru, že nie každé porušenie ustanovenia právneho predpisu spôsobuje neplatnosť právneho úkonu pre rozpor so zákonom v zmysle § 39 OZ. Vyslovenie neplatnosti právneho úkonu je vždy výnimočným zásahom súdnej moci do autonómie zmluvných strán a musí mu predchádzať hĺbkový výklad právnej normy, ktorej nedodržanie má byť sankcionované vyslovením absolútnej neplatnosti. V súlade s naznačenými závermi a východiskami pre aplikáciu sankčnej normy § 39 OZ je nevyhnutné zamerať sa na výklad zmyslu a účelu samotných namietaných referenčných noriem § 50 ods. 1, 7 a 10 zákona o lesoch a pochopeniu v nich uvedenom kontraktačnom mechanizme.

15. Súd prvej inštancie zotrval na závere, že pri posudzovaní načrtnutých právnych otázok je viazaný výkladom, ktorý vykonal Najvyšší súd Slovenskej republiky vo svojom rozsudku zo dňa 27.3.2012, sp.zn. 1Sžr/68/2011, v ktorom v podstatnej miere podrobne objasnil povahu súhlasu so zámennou zmluvou ako takou. Charakter súhlasu a vzťahu súhlasu ministerstva a zámennej zmluvy uzavretej správcou lesného majetku vo vlastníctve štátu vymedzil tak, že je nutné vychádzať z predpisov verejného ako aj súkromného práva. Ide o určitú formu správno-aplikačného aktu, teda nie o prejav vôle v zmysle súkromného práva. Je zameraný na vnútornú komunikáciu zakladateľa a súčasne na výkon kontroly s nakladaním zvereného majetku štátu. Podľa § 3 ods. 7 správneho poriadku ustanovenia o základných pravidlách konania, uvedených v odsekoch 1 až 6, sa primerane použijú aj pri vydávaní osvedčení, posudkov, vyjadrení, odporúčaní a iných podobných opatrení. Napriek právnej skutočnosti, že samotný zákon o lesoch priamo vylúčil aplikáciu Správneho poriadku na rozhodovací proces týkajúci sa vydávania súhlasu, najvyšší súd nielen v zmysle čl. 1 ods. 1 veta prvá Ústavy Slovenskej republiky, ale aj v zmysle Rezolúcie č. (77) 31 Výboru ministrov Rady Európy o správnom konaní zastáva právny názor, že zásady správneho konania sa musia vzťahovať aj na osobitné správne konania, ktoré subsidiárne pôsobenie Správneho poriadku výslovne vylúčili. Súhlas ministerstva požadovaný zákonom na uzavretie zámennej zmluvy má charakter odkladacej podmienky súkromného práva, nakoľko s týmto súhlasom, ako aj prostredníctvom jeho udelenia, ministerstvo vykonáva svoju kontrolnú právomoc zakladateľa vo vzťahu k výkonu správcovskej funkcie štátneho podniku pri nakladaní s majetkom štátu. Režim nakladania s majetkom štátu a s tým spojené otázky kontroly výkonu dispozičných oprávnení orgánmi štátnej moci je upravený najmä prostredníctvom zákona o lesoch. Najvyšší súd zdôraznil odlišné postavenie ministerstva a správcu majetku štátu - LESY Slovenskej republiky, štátny podnik, ktorý bol v zmysle § 50 ods. 3 zákona o lesoch zriadený ministerstvom ako zakladateľom vo forme právnickej osoby za účelom správy lesného majetku vo vlastníctve štátu. Ani ministerstvo pôdohospodárstva Slovenskej republiky a ani ním zriadený štátny podnik nie sú vlastníkami lesných pozemkov (§ 3 daného zákona) a lesných porastov na nich sa nachádzajúcich. Vlastníctvo a s tým súvisiaci výkon vlastníckeho práva tu prislúcha štátu, tzn. subjektu označenému ako Slovenská republika. Na základe uvedeného zákonného stavu zákonodarca prostredníctvom zákona o lesoch prerozdelením výkon časti vlastníckych, tzn. správcovských právomocí medzi ministerstvo a štátny podnik. Preto iba správca, LESY Slovenskej republiky, štátny podnik, (žalobca v 2. rade) bol oprávnený vykonať v mene štátu prevod vlastníckeho práva k lesným pozemkom vo vlastníctve štátu na tretie osoby. Následne je potom logicky očakávaným dôsledkom postupu pri uzatváraní zmluvy súkromného práva (§ 43 až 51 Občianskeho zákonníka), že žalovaný pri uzatváraní zámennej zmluvy konal so

správcom lesného majetku, pričom do iného administratívnoprávneho vzťahu medzi týmto subjektom a ministerstvom, vznikajúcim pri výkone správy k lesnému majetku (§ 50 ods. 3 a 6) nebol oprávnený zasiahnuť. K otázke dodatočného zrušenia súhlasu ministra najvyšší súd uviedol, že takýto úkon ministra je na jednej strane právne relevantný, avšak ide o úkon s účinkami „ex nunc“, tzn. na doteraz vykonané úkony sa nazerá v zmysle zásady kontinuity výkonu verejnej správy ako na nedotknuté. Preto sa ani nemôže vzťahovať na predmetnú zámennú zmluvu, ktorú je možné zrušiť iba zákonnými prostriedkami.

16. Vychádzajúc z predpokladov vyslovenia absolútnej neplatnosti ako aj predloženého výkladu kontraktačného mechanizmu a inštitútu zámennej zmluvy podľa zákona o lesoch možno uzavrieť, že porušenie § 50 ods. 10 zákona o lesoch nespôsobuje absolútnu neplatnosť samotnej zámennej zmluvy. Zmyslom § 50 ods. 1 tohto zákona je ochrana lesného majetku štátu, ktorý je obligatórne v správe správcom, pred jeho nekontrolovateľným scudzovaním bez ingerencie štátu, tu reprezentovaného Ministerstvom pôdohospodárstva a rozvoja vidieka SR ako zakladateľa žalobcu v 2. rade. V danom prípade sa jedná o ochranu majetku štátu príkazom len na úrovni zákona, na rozdiel od zvýšenej ochrany napr. nerastného bohatstva, či vôd, ktorých štátnemu vlastníctvu a jeho nedotknuteľnosti poskytol ochranu priamo zákonodarca v čl. 4 Ústavy Slovenskej republiky. Scudzenie lesného majetku štátu je tak v zásade výnimočné a nesmie sa udiť bez kvalifikovaného súhlasu štátu v podobe súhlasu zo strany príslušného štátneho orgánu. Je príznačné, že samotný zákon o lesoch nijakým spôsobom neartikuluje účel zámeny, hoci ju pripúšťa, formuluje iba kvalitatívne vlastnosti zamieňaných pozemkov, ktoré je povinné ministerstvo rešpektovať pred udelením súhlasu.

17. Keďže účelom samotnej právnej úpravy na úseku starostlivosti o lesy je o.i. zachovanie, zveľaďovanie a ochrana lesov ako zložky životného prostredia a prírodného bohatstva krajiny na plnenie ich nenahraditeľných funkcií, zabezpečenie diferencovaného, odborného a trvalo udržateľného hospodárenia v lesoch, zosúladenie záujmov spoločnosti a vlastníkov lesov, ako aj vytvorenie ekonomických podmienok na trvalo udržateľné hospodárenie v lesoch, práve v týchto úlohách je potrebné vzhliadať aj materiálny účel zámeny lesného majetku štátu za lesný majetok vo vlastníctve súkromných osôb. Uzavretie zámennej zmluvy bude preto namieste najmä vtedy, ak ním štát sleduje optimalizáciu lesného hospodárenia v jednotlivých lesných celkoch, či zvýšenia efektivity využívania lesného majetku v jeho vlastníctve. Zákon normuje kritériá, ktoré musí ministerstvo zohľadniť pri udelení fakultatívneho súhlasu výslovne iba výmerou a hodnotou zamieňaného lesného majetku (§ 50 ods. 10 zákona o lesoch). Napriek splneniu týchto predpokladov pre udelenie súhlasu však ministerstvo môže súhlas ľubovoľne neudelieť, keďže sa jedná o fakultatívny správno-aplikačný úkon, pri ktorom ministerstvo nemusí odopretie súhlasu nijako zdôvodniť. Súhlas ako taký je interným komunikačným aktom medzi správcom lesného majetku a štátnym orgánom, jeho zakladateľom, a predstavuje jedinú zákonom formulovanú podmienku pre účinnosť zámennej zmluvy, ktorá vyplýva z predpisov verejného práva. Účelnosť zámeny, splnenie predpokladov výmery a hodnoty zamieňaného lesného majetku sú kritériá, ktoré je povinné zohľadniť ministerstvo v osobitnom type administratívneho konania, ktoré predchádza udeleniu resp. neudeleniu súhlasu.

18. Otázka zistenia hodnoty a výmery zamieňaných nehnuteľností ako predpokladov na udelenie súhlasu ministerstva a posudzovanie vykonaného znaleckého dokazovania sú otázkami, ktoré skúma ministerstvo pred udelením svojho súhlasu so zámenou v rámci osobitného administratívneho konania, vykonávaného v rámci kontroly výkonu dispozičných oprávnení správcu lesného majetku štátu orgánmi štátnej moci. Jeho výsledkom je súhlas, čiže individuálny správno-aplikačný akt, tzn. že nejde o prejav vôle v zmysle súkromného práva, ale o autoritatívny akt vo vzťahu k správcovi majetku štátu. Z hľadiska súkromného práva má

tento súhlas povahu odkladacej podmienky. Znamená to, že splnenie, resp. nesplnenie podmienok v zmysle § 50 ods. 10 zákona o lesoch má význam iba z hľadiska udelenia samotného súhlasu. Keďže sa jedná o výsledok právno-aplikačnej činnosti a autoritatívneho pôsobenia vo vzťahu k správcovi majetku štátu, posudzovanie splnenia podmienok pre jeho udelenie je dané výlučne ministerstvu, ktoré ako orgán štátnej správy je povolané samostatne sledovať naplnenie zákonných predpokladov pre jeho vydanie. V rámci tohto konania je ministerstvo oprávnené a zároveň aj povinné skúmať splnenie základných predpokladov pre vydanie súhlasu a za týmto účelom správne a náležite zistiť skutočný stav vecí.

19. Verejno-právny rozmer kontraktachného mechanizmu vyplývajúci zo štátneho vlastníctva zamieňaného majetku je zhmotnený práve a len v inštitúte súhlasu. Prostriedkom realizácie účelu zámeny (t.j. optimalizácia vlastníctva lesného majetku štátu) je však inštitút súkromného práva, ktorým je zámenná zmluva. Udením, resp. neudelením súhlasu zo strany ministerstva sa verejno-právna ingerencia do zmluvných vzťahov medzi štátom a treťou osobou, tu žalovaným, ukončuje. Uzavretie a plnenie zámennej zmluvy a z tohto vyplývajúce práva a povinnosti je následne už úplne regulované normami súkromného práva.

20. Štát, pokiaľ sa rozhodne vstúpiť do súkromno-právnych vzťahov, má rovnocenné postavenie s ostatnými subjektmi, vo vzťahu ku ktorým realizuje svoju zmluvnú autonómiu. V súkromnoprávných vzťahoch má štát rovnocenné postavenie právnickej osoby (§ 21 OZ). Vlastnícke právo všetkých vlastníkov má rovnaký zákonný obsah a požíva rovnakú ochranu. (Čl. 20 ods. 4 Ústavy Slovenskej republiky).

21. Keďže skúmanie približnej ekvivalencie hodnoty a výmery zamieňaných lesných pozemkov je ponechané len na štátny orgán, ktorým je v danom prípade ministerstvo, a predstavuje vnútorný vzťah medzi zakladateľom a správcom majetku štátu, súhlas je aktom, ktorý zabezpečuje verejno-právnu kontrolu nakladania s lesným majetkom štátu. Účelom ustanovení § 50 ods. 1, ods. 7 a ods. 10 zákona o lesoch je tak umožniť samotnému štátu kontrolu nakladania s majetkom v jeho vlastníctve avšak v správe správcu. Udenie súhlasu je limitované podmienkami § 50 ods. 10 zákona o lesoch, ktorý, keďže sa jedná o interný riadiaci akt v rámci správy majetku štátu, zaväzuje správcu majetku štátu a vo vzťahu k oboj stranám zmluvy predstavuje odkladaciu podmienku súkromného práva. Druhá zmluvná strana nie je jeho vydaniu nijako účastná, pre ňu je relevantná len skutočnosť, či súhlas bol alebo nebol udelený.

22. Prípadná vada tohto súhlasu (z hľadiska nesplnenia predpokladov na jeho vydanie) preto nespôsobuje absolútnu neplatnosť zámennej zmluvy (podobne ako ju nespôsobuje napr. prekročenie interného obmedzenia oprávnenia konať v mene obchodnej spoločnosti). Hypotéza normy § 50 ods. 10 zákona o lesoch (predpoklady udelenia súhlasu) je adresovaná len a výlučne ministerstvu, nie oboj zmluvným stranám, ktorým je adresovaná len podmienka v zmysle § 50 ods. 7 zákona o lesoch (udelenie súhlasu ako takeého). Zákonodarca jednoznačne a gramaticky bezrozporne diferencuje medzi podmienkou účinnosti zmluvy (vydanie súhlasu v zmysle § 50 ods. 7 zákona) a predpokladmi udelenia súhlasu. Predpokladmi udelenia súhlasu štát zaväzuje len sám seba, t. j. štátny orgán, ktorý je oprávnený súhlas udeliť alebo neudeliť, tu ministerstvo, nezaväzuje nimi druhú zmluvnú stranu. Excesívne udelenie súhlasu môže vyústiť v prípadnú administratívnu zodpovednosť ministerstva, regresný nárok voči konkrétnemu zamestnancovi a pod., nie však v neplatnosť zámennej zmluvy. Je možné spravodlivo požadovať, aby druhá zmluvná strana znášala dôsledky prípadného neudelenia súhlasu, keďže právna úprava limituje založenie jej legitímnych očakávaní až práve jeho udením, ktorým štát zabezpečuje kontrolu nad nakladaním s majetkom v jeho vlastníctve. Či

však boli alebo neboli splnené podmienky pre jeho udelenie, je už vnútornou vecou samotného štátu, resp. správcu jeho majetku, z ktorej vady už nemôžu dopadať na druhú zmluvnú stranu.

23. Keďže zákon o lesoch nespája nesplnenie predpokladov na udelenie súhlasu so zámennou zmluvou so žiadnou sankciou (t.j. jedná sa o imperfektnú právnu normu) a keďže zistený účel referenčnej právnej normy (§ 50 ods. 7 a 10 zákona o lesoch), t.j. ingerencia štátu do nakladania s lesným majetkom v jeho vlastníctve, je zabezpečená samotným inštitútom súhlasu, preferujúc výklad smerujúci k platnosti zmluvy súd uzatvára, že prípadné nesplnenie predpokladov v zmysle § 50 ods. 10 zákona o lesoch pre vydanie súhlasu nespôsobuje absolútnu neplatnosť zámennej zmluvy pre jej rozpor so zákonom podľa § 39 OZ v situácii, kedy samotný súhlas v zmysle § 50 ods. 7 zákona o lesoch udelený bol. Takýto výklad korešponduje s povinnosťou súdu prihliadnuť na účel ustanovenia a zohľadniť zvýšenú opatrnosť pri konštatovaní absolútnej neplatnosti v situácii, kedy takýto závažný dôsledok nevychádza zo žiadneho ustanovenia vykladaných právnych predpisov. Odvolanie súhlasu, či dodatočné zistenie nesplnenia podmienok pre jeho vydanie, nemá žiadne právne účinky na už uzatvorené zámenné zmluvy. Súdna moc iba v zmysle ústavnej zásady „*secundum et intra legem*“ (čl. 2 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky) môže využívať mechanizmus sudcovskej tvorby práva. Sudcovská tvorba práva v žiadnom prípade nesmie sledovať cieľ uložiť jednotlivcovi povinnosť nad rámec zákona (nepripustná konkurencia zákonodarnej moci), ale iba mu musí ponúknuť na pozadí zásady neznalosť práva neospravedlňuje (*ignorantia iuris neminem excusat*) výkladovú inštrukciu v podrobnostiach, ako konať v konkrétnom právnom vzťahu. Preto súd nemôže spojiť s následkom absolútnej neplatnosti zámennej zmluvy prípadné vady súhlasu, keďže by tým nepripustne rozširoval okruh noriem, ktorými je viazaný a obmedzovaný iba štát (tu ministerstvo) aj na iné subjekty, ktoré adresátom obmedzujúcej normy (predpoklady udelenia súhlasu) nie sú. Na to, aby neekvivalentná hodnota zamieňaných pozemkov a ich výmera predstavovala dôvod absolútnej neplatnosti v zmysle § 39 OZ, by musel zákonodarca podmienku ekvivalenciu výslovne stanoviť ako predpoklad uzavretia zmluvy. Keďže zákonodarca výslovne a zreteľne formuluje ekvivalenciu hodnoty pozemkov iba ako podmienku vydania súhlasu so zámennou zmluvou, prípadná neekvivalencia hodnoty zamieňaných pozemkov nemôže spôsobiť absolútnu neplatnosť zámennej zmluvy v zmysle § 39 OZ. Súd je povinný zohľadniť výslovný rozdiel v textácii právnej normy formulovanej priamo zákonodarcom, ktorý rozlišuje medzi podmienkami udelenia súhlasu a podmienkami uzavretia zámennej zmluvy.

24. Ochranu verejného záujmu v podobe kontroly štátnych orgánov nad scudzovaním lesných nehnuteľností vo vlastníctve štátu jeho správcom zabezpečuje práve inštitút súhlasu, ktorého udelenie alebo neudelenie predstavuje jediný verejno-právny prvok v celom posudzovanom zmluvnom vzťahu. Udelením resp. neudelením súhlasu zákonodarca zabezpečil štátu (reprezentovanému ministerstvom) výlučné kontrolné oprávnenie nad nakladaním s jeho majetkom zo strany správcu. Správca lesného majetku štátu nie je povinný zámennú zmluvu uzavrieť a ministerstvo nie je povinné súhlas udeliť, a to aj bez udania dôvodu. Pokiaľ sa ale rozhodne súhlas udeliť, musí rešpektovať predpoklady § 50 ods. 10 zákona o lesoch a je povinné vyvinúť potrebné úsilie na zistenie splnenia zákonom požadovaných predpokladov. Nerešpektovanie splnenia predpokladov § 50 ods. 10 zákona o lesoch, či následné zistenie ich nesplnenia až po udelení súhlasu, však nemá na už uzatvorenú zámennú zmluvu žiaden vplyv. Tento záver vyplýva zo skutočnosti, že jedinou podmienkou súkromného práva pre účinnosť zmluvy vyplývajúcou zo zákona o lesoch je udelenie súhlasu so zámennou zmluvou v zmysle § 50 ods. 7 zákona o lesoch. Pri uzavretí zámennej zmluvy majú tak štát ako aj druhá zmluvná strana rovnocenné postavenie, a preto súd nemôže poskytnúť štátu vyššiu ochranu ako druhej zmluvnej strane (napr. v podobe zohľadnenia iných ako zákonom určených predpokladov pre

účinnosť zámennej zmluvy, ak v tom štát vzhliada svoj prospech). Pokiaľ sa štát za spolupôsobenia ministerstva a správcu rozhodne vstúpiť do zmluvného vzťahu súkromno-právnej povahy, poskytuje sa jeho vlastníckemu právu a záujmom rovnaká ochrana ako záujmom ktoréhokoľvek iného subjektu a vice versa - možno na jeho konanie vzťahovať rovnaké požiadavky ako konanie neštátnych subjektov súkromno-právnych vzťahov. Tak ako ostatné subjekty súkromno-právnych vzťahov, aj štát musí znášať dôsledky za vlastné právne konanie, hoc sa mu s odstupom času javia ako nevýhodné. Akákoľvek následná zmena pomerov, či dodatočné zistenie skutočností, ktoré by viedli k odlišnému rozhodnutiu, sú celkom zjavne nerozhodné pre posudzovanie platnosti právneho úkonu. „Platnosť právneho (...) sa posudzuje k momentu a podľa okolností existujúcich v dobe, kedy bol právny úkon vykonaný. Prípadný záver, že by sa v zmenených podmienkach mohlo jednať o právny úkon pre jeho rozpor s dobrými mravmi neplatný, nemá na platnosť právneho úkonu žiaden vplyv.“ (NS ČR 28Cdo/2660/2007).

25. Ak súhlas ministerstva vychádza z nesprávne ustáleného skutkového stavu, takáto vada môže byť odstránená riadnymi alebo mimoriadnymi opravnými prostriedkami, pokiaľ ich ten-ktorý procesný režim pripúšťa. Účinky odvolania už raz udeleného a uzavretím zámennej zmluvy konzumovaného súhlasu ministerstva na samotnú platnosť zámennej zmluvy vplyv nemajú. V tomto smere súd podporne poukazuje na ustanovenie § 67 Správneho poriadku, v zmysle ktorého rozhodnutie, ktorým sa účastníkovi konania dal súhlas na občianskoprávny alebo pracovnoprávny úkon, alebo ktorým sa rozhodlo vo veci osobného stavu, nemožno mimo odvolacieho konania zrušiť alebo zmeniť, ak účastník konania nadobudol práva dobromyseľne. Obdobná právna úprava platí aj pri obnove správneho konania. Súd má za to, že dané ustanovenie je potrebné vzťahovať aj na správno-aplikačný akt, ktorým je aj súhlas s uzatvorením zámennej zmluvy.

26. Akceptujúc súkromno-právnu povahu inštitútu zámennej zmluvy je namieste uviesť, že predmetná argumentácia, t.j. neprimeranosť zamieňaných plnení, odhliadnuc od verejnoprávneho prvku v podobe súhlasu s uzavretím zmluvy, nespôsobuje vo sfére súkromného práva absolútnu neplatnosť. Pokiaľ nie je cena určená cenovými predpismi, samotná skutočnosť predaja vecí, hoc aj značne pod cenou, sama o sebe nečiní kúpnu zmluvu neplatnou podľa § 39 OZ. (NS ČR 30Cdo/5440/2007, Soudní rozhledy 12/2008). Uvedené závery bezrozporne prijíma aj komentárová literatúra: „Zjavný nepomer medzi hodnotami zmluvných plnení nemožno sankcionovať rozporom s dobrými mravmi.“ Števček, M., Dulak, A., Bajánková, J., Fečík, M., Sedláčko, F., Tomašovič, M. a kol. Občiansky zákonník I. § 1 - 450. Komentár. Praha: C. H. Beck, 2015, s. 271 .

27. Súd je pri vyhodnotení povahy rozporu právneho úkonu so zmluvou z hľadiska jeho závažnosti napokon povinný zohľadniť aj skutočnosť, či je možné zabezpečiť odstránenie rozporu právneho úkonu so zákonom aj menej závažným prostriedkom ako je vyslovenie absolútnej neplatnosti právneho úkonu. Sleduje sa tak výnimočnosť zásahu štátu do zmluvnej autonómie strán vyslovením absolútnej neplatnosti. Súd preto musel prihliadnuť aj na skutočnosť, že žalobcovi v 1. rade jednoznačne patri iný, menej závažný prostriedok súkromného práva, ktorý mal a môže využiť na ochranu svojich práv a odstránenie prípadného rozporu žalovanej zmluvy so zákonom.

28. Podľa ustanovenia § 611 OZ ustanovenia o kúpnej zmluve sa primerane použijú aj na zmluvu, podľa ktorej si zmluvné strany vymieňajú vec za vec (zámenná zmluva), a to tak, že každá zo strán sa považuje ohľadne vecí, ktorú výmenou dáva, za predávajúcu stranu, a ohľadne vecí, ktorú výmenou prijíma, za kupujúcu stranu. Podľa § 597 ods. 2 OZ právo odstúpiť od

zmluvy má kupujúci aj vtedy, ak ho predávajúci ubezpečil, že vec má určité vlastnosti, najmä vlastnosti vymienené kupujúcim, alebo že nemá žiadne vady, a toto ubezpečenie sa ukáže nepravdivým. Z citovaných ustanovení vyplýva, že žalobca v 1. rade, tu ako strana zámennej zmluvy (v pozícii predávajúceho pre pozemky v k.ú. Petržalka a v pozícii kupujúceho pre pozemky v k. ú. Šiatorská Bukovinka), vychádzal z predpokladu, že hodnota pozemkov, ktoré nadobúda do svojho vlastníctva, je vyššia ako hodnota pozemkov, ktoré scudzuje a je nesporné, že z tohto záveru vychádzal pri uzavretí zámennej zmluvy. Keďže pri zámennej zmluve nedochádza k výmene vlastníctva za protihodnotu v podobe peňazí (relutárne protiplnenie), avšak za protiplnenie v podobe nadobudnutie vlastníctva inej veci (materiálne protiplnenie), má hodnota zamieňaných nehnuteľností povahu vlastnosti veci, v podmienkach zámennej zmluvy vymienenej vlastnosti. Preto, pokiaľ sa žalobca domnieval, že hodnota zamieňaných pozemkov nie je ekvivalentná, mal a mohol po tomto zistení realizovať svoje právo v zmysle § 597 ods. 2 OZ a od zámennej zmluvy odstúpiť, čím by sa domohol jej zrušenia ex tunc, t.j. aj zániku jej obligačno-právnych účinkov, obvyklým prostriedkom súkromného práva. Keďže žalobcovi patrí iný, šetrnejší spôsob odstránenia tvrdeného rozporu zámennej zmluvy so zákonom, ktorým disponuje, ani z tohto hľadiska nie je možné žalobcami tvrdený a vymedzený rozpor so zákonom sankcionovať vyslovením absolútnej neplatnosti zámennej zmluvy.

29. Intervenient na strane žalobcu Lesoochranárske zoskupenie VLK namietol, že zámenná zmluva je absolútne neplatná aj z toho dôvodu, že súhlas so zámennou zmluvou bol udelený dňa 24.11.2009, teda až následne po uzavretí zmluvy, čo sa prieči povinnosti uloženia predchádzajúceho súhlasu v zmysle § 50 ods. 7 zákona o lesoch. Táto námietka vychádza z vecne nesprávneho východiska, nakoľko ustanovenie § 50 ods. 7 zákona o lesoch účinné ku dňu uzavretiu zmluvy, t.j. ku dňu 27.11.2009, t.j. v znení zákona č. 540/2008 Z.z., požiadavku prechádzajúceho súhlasu neobsahovalo. Odhladiac od uvedeného, najvyšší súd v jeho rozsudku sp.zn. 1Sžr/68/2011 v bodoch 56 až 58 podal podrobný výklad časového momentu uzavretia zmluvy a udelenia súhlasu, z ktorého vyplýva, že súhlas bol udelený riadne a včas.

30. K otázke účinkov dodatočného odvolania súhlasu súd prvej inštancie poukázal na argumentáciu najvyššieho súdu v citovanom rozhodnutí v bode 81, v ktorom súd uviedol: „Uvedený úkon ministra je na jednej strane právne relevantný, avšak ide o úkon s účinkami „ex nunc“, tzn. na doteraz vykonané úkony sa nazerá v zmysle zásady kontinuity výkonu verejnej správy ako na nedotknuté. Preto sa ani nemôže vzťahovať na predmetnú zámennú zmluvu, ktorú je možné zrušiť iba zákonnými prostriedkami“.

31. Odvolací súd ďalej vytkol súdu prvej inštancie, že sa nevysporiadal s existenciou dvoch protichodných rozhodnutí najvyššieho súdu k otázke účinkov odvolania súhlasu so zámennou zmluvou, a to žalovaným poukázaného rozsudku sp.zn. 1Sžr/68/2011 a intervenientom poukázaného rozsudku sp.zn. 10Sžr/106/2011. Súd prvej inštancie uviedol, že rozsudok sp.zn. 1Sžr/68/2011 je rozsudok, ktorým najvyšší súd v rámci súdneho prieskumu správnych rozhodnutí zaujal mimoriadne podrobne a vyčerpávajúco odôvodnené stanovisko k mnohým podstatným inštitútom aplikovaným aj v tomto civilnom spore. V predmetnom konaní tak najvyšší súd aj za účasti žalobcov a žalovaného v tomto konaní vykonal podrobný výklad kontraktachného mechanizmu pri uzatváraní identickej, konkrétnej a v tomto spore priamo posudzovanej zmluvy, pričom bol objasnený charakter súhlasu ako schvaľovacieho právno-aplikačného aktu orgánu verejnej správy. Súd je týmto rozsudkom jednoznačne viazaný, tak v rovine prejudiciality v zmysle § 194 C.s.p., ako aj v rovine výkladovej, nakoľko najvyšší súd posudzoval pomery práve strán tohto sporu, práve tu posudzovaných úkonov a správnych aktov na tieto úkony dopadajúce. Z hľadiska právnej istoty všetkých strán sporu by bolo nanajvýš nežiaduce nerešpektovať individuálnu záväznosť posúdenia vykonaného najvyšším súdom vo

vzťahu ku konkrétnym okolnostiam relevantným v tomto konaní. Situácia dvojkoľajnosti rozhodovacej praxe najvyššieho súdu je jednoznačne nežiaduca, avšak všeobecné súdy nižších inšancií nie sú oprávnené a príslušné rozpornosť jeho rozhodovacej praxe prekonávať vlastným výkladom. V tejto súvislosti súd prvej inštalácie ďalej uvádza, že záväznosť právneho názoru vysloveného v rozsudku najvyššieho súdu sa vzťahuje nielen na celé ďalšie konanie pred správnym orgánom, ale účinky záväznosti sa presadzujú tak v tomto konaní, ako aj v prípadnom ďalšom konaní najvyššieho súdu za obdobných podmienok (záväznosť rozsudku najvyššieho súdu s účinkami *inter partes*). Navyše, rozsudok sp.zn. 1Sžr/68/2011 je nepomerne presvedčivejší a obširnejší odôvodnený, podrobne uvádzajúci právne úvahy, ktoré súd viedli k záveru, že zrušenie súhlasu so zámennou zmluvou môže mať účinky až *ex nunc* a nie späť. Toto rozhodnutie bolo aj publikované v zbierkovej literatúre (porov.: GAVALEC, M.: *Judikatura vo veciach ochrany životného prostredia*. Wolters Kluwer, Bratislava, 2015.). Súd v neposlednom rade nemôže pripustiť, aby boli identické úkony strán sporu a štátnych orgánov inak posudzované v civilnom konaní a inak v správnom konaní (katastrálnom). Navyše, v rozsudku sp.zn. 10Sžr/106/2011 najvyšší súd uviedol iba to, že dôsledky odvolania súhlasu nie je oprávnená preskúmať správa katastra, nie, že tento súhlas je odvolateľný s účinkami *ex tunc*, ako nesprávne poukazujú žalobcovia.

32. Nad rámec uvedených skutočností súd prvej inštalácie uviedol, že by bolo namieste žalobu zamietnuť aj z hľadiska vecného posúdenia vo vzťahu dovolania sa relatívnej neplatnosti v zmysle § 49a Občianskeho zákonníka.

Najvyšší súd Slovenskej republiky a jednak aj závery právnej teórie mali možnosť sa podrobne vyjadriť k predpokladom úspešného dovolania sa relatívnej neplatnosti v zmysle § 49a Občianskeho zákonníka založenej na omyle zapríčinenom pôsobením druhého účastníka hmotnoprávneho vzťahu, ktorému bol právny úkon adresovaný. Súd prvej inštalácie v tomto smere poukazuje najmä na rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, sp.zn. 3Cdo/192/2008, argumentačne rozvinutý v jeho uznesení sp.zn. 3Cdo/113/2008, o ktorých možno uviesť, že spoločne čerpajú z rozsudku Najvyššieho súdu Českej republiky sp.zn. 30Cdo/1251/2002.

Všeobecne možno vyvodit', že právny úkon je neplatný pre omyl podľa § 49a Občianskeho zákonníka len vtedy, ak ho konajúca osoba urobila v omyle vychádzajúcom zo skutočnosti, ktorá bola pre právny úkon rozhodujúca, resp. podstatná a osoba, ktorej bol právny úkon určený, tento omyl vyvolala alebo o ňom musela vedieť v čase právneho úkonu. Osoba, ktorá sa omylu dovoľáva, je povinná si sama, podľa okolností konkrétneho prípadu, zabezpečiť objektívne informácie o okolnostiach, ktoré považuje za rozhodujúce pre uskutočnenie zamýšľaného právneho úkonu.

Podľa § 49a Občianskeho zákonníka je právny úkon neplatný, ak ho konajúca osoba urobila v omyle vychádzajúcom zo skutočnosti, ktorá je pre jeho uskutočnenie rozhodujúca a osoba, ktorej bol právny úkon určený, tento omyl vyvolala alebo o ňom musela vedieť. Právny úkon je rovnako neplatný, ak bol touto osobou vyvolaný úmyselne. Omyl v pohnútku právny úkon nerobí neplatný. V zmysle citovaného zákonného ustanovenia má omyl konajúceho za následok neplatnosť právneho úkonu vtedy, ak bol podstatný (rozhodujúci pre uskutočnenie právneho úkonu konajúceho) a súčasne za predpokladu, že druhý účastník právneho úkonu omyl konajúceho vyvolal alebo o ňom (t.j. o omyle a nie o skutočnosti, ktorá bola pre uskutočnenie právneho úkonu rozhodujúca), hoci ho sám nevyvolal, so zreteľom ku všetkým okolnostiam musel vedieť. Vo vzťahu k v poradí druhému predpokladu rozlišuje zákon dve situácie - jednak ide o situáciu, kedy druhý účastník omyl vyvolal a potom o situáciu, kedy druhý účastník musel o omyle konajúceho vedieť; obe situácie z hľadiska právnej relevancie sú rovnocenné a stačí, ak je daná jedna z nich. Omyl je vyvolaný druhým účastníkom vtedy, ak tento účastník bez úmyslu uviesť myliaceho sa účastníka do omylu, vznik omylu spôsobil, napr.

uvedením nepravdivých skutočností, ktoré boli pre utváranie vôle konajúcej osoby rozhodujúce. O prípad, kedy omyl musel byť druhému účastníkovi známy, ide vtedy, keď druhý účastník buď omyl poznal alebo vzhľadom k okolnostiam musel poznať a mýliaceho sa na jeho omyl neupozornil. Pre úplnosť treba uviesť, že tretím prípadom neplatnosti právneho úkonu pre omyl je prípad, kedy bol omyl druhým účastníkom vyvolaný úmyselne (ľst'ou), pričom zákon nevyžaduje, aby v tomto prípade išlo o omyl podstatný (§ 49a veta druhá Občianskeho zákonníka). Právne následky omylu sú teda spojené len s určitým kvalifikovaným (právne významným) omylom. Iný omyl právne následky nevyvolá a ide na ťarchu mýliaceho sa účastníka. Právne významný je omyl vtedy, ak je tento omyl skrytý, teda účastník konajúci v omyle o ňom nevie a druhý účastník sa na vzniku takéhoto omylu podieľal.

Z hľadiska prejednávanej veci sa však ako kľúčový javí ten rozmer citovaného ustanovenia, v zmysle ktorého § 49a Občianskeho zákonníka však nemožno vykladať tak, že na jeho základe osoba dovolávajúca sa omylu, je zbavená povinnosti podľa okolností konkrétneho prípadu sama si zabezpečiť objektívne informácie o okolnostiach, resp. skutočnostiach, ktoré táto osoba považuje za rozhodujúce pre uskutočnenie zamýšľaného právneho úkonu. Takto formulovanú prevenčnú povinnosť je možné vyvodiť z ustanovenia § 40 Občianskeho zákonníka. Zanedbanie požiadavky okolnostiam primeranej starostlivosti konajúcej osoby zabezpečiť si zodpovedajúce odborné informácie pre posúdenie existencie predpokladov, ktoré sú pre ňu z hľadiska uvažovaného právneho úkonu významné (resp. rozhodné), je spôsobilé potom spochybniť možnosť účinne sa v zmysle § 49a Občianskeho zákonníka dovolať týmto konaním ovplyvneného omylu. V takomto prípade je treba, ak sa konajúca osoba omylu v zmysle § 49a Občianskeho zákonníka dovoláva podľa § 40a tohto zákona zväžiť, či sa tu jedná o tzv. omyl ospravedlniteľný, či naopak o omyl neospravedlniteľný. O ospravedlniteľný omyl, ktorým je pravidelne omyl konajúcej osoby týkajúci sa skutkových okolností (error facti), potom nepochybne nejde vtedy, ak mala konajúca a omylu sa dovolávajúca osoba možnosť takémuto omylu sa vyhnúť vlastnou starostlivosťou pri poznaní rozhodujúcich skutočností právneho úkonu. Nemožno totiž akceptovať možnosť, že by sa bolo možné účinne dovolať neplatnosti pre omyl podľa § 49a Občianskeho zákonníka za situácie, kedy by omylu sa dovolávajúca osoba zanedbala objektívne existujúcu možnosť presvedčiť sa o pravom stave veci a bez príčiny sa vo svojom úsudku nechala mylne ovplyvniť prípadnými dojmami alebo náznakmi riešenia zamýšľaného právneho úkonu. Ospravedlniteľným je pritom len taký omyl, ku ktorému došlo napriek tomu, že konajúca (mýliaca sa osoba) postupovala s obvyklou mierou opatrnosti, teda vyvinula obvyklú starostlivosť, ktorú možno so zreteľom k okolnostiam konkrétneho prípadu od každého vyžadovať, aby sa takému omylu vyhol, ide teda o situáciu, ak nemohla konajúca (mýliaca sa) osoba rozpoznať skutočný stav veci (zistiť existenciu omylu) ani potom, keby postupovala s obvyklou mierou opatrnosti (potom, čo by vyvinula obvyklú starostlivosť), ktorú od nej možno požadovať.

Súd prvej inštancie, sledujúc tieto podrobne popísané predpoklady pre úspešné dovolanie sa relatívnej neplatnosti z dôvodu uvedenia do omylu, doplnil, že dovolanie sa neplatnosti právneho úkonu zo strany žalobcov, by nebolo účinné.

V stručnosti možno zhrnúť, že pre vznik možnosti právne účinného dovolania sa neplatnosti v zmysle § 49a Občianskeho zákonníka musia kumulatívne nastať nasledujúce skutočnosti: 1. omyl v podstatnej skutkovej okolnosti, 2. vyvolanie alebo vedomosť a súčasné udržiavanie omylu zo strany adresáta právneho úkonu, 3. ospravedlniteľnosť omylu na strane konajúcej osoby. V prejednávanom prípade nastal iba prvý z uvedených predpokladov.

Je nepochybné, že omyl v hodnote zamieňaných nehnuteľností je právne podstatnou skutočnosťou, ktorá je jednou z bezprostredne zvažovaných a rozhodných skutkových okolností pre ustálenie vôle prijať alebo odmietnuť návrh na uzavretie zámennej zmluvy. V súdnej veci napokon táto skutočnosť nebola medzi účastníkmi sporná, i keď ju priamo

uvedeným spôsobom vo svojich vyjadreniach nekvalifikovali.

Zo žalobných dôvodov uvádzaných žalobcami ďalej vyplynulo, že vyvolanie alebo vedomosť a súčasné udržiavanie omylu zo strany adresáta právneho úkonu, teda žalovaného, pripisujú konaniu žalovanému spočívajúcim v predložení znaleckého posudku znalca Ing. [REDAKOVANÉ], predmetom ktorého bolo ocenenie zamieňaných nehnuteľností v k.ú. Petržalka, a to spôsobom, ktorý nezodpovedal určeniu všeobecnej hodnoty týchto lesných pozemkov. Iné skutočnosti vo vzťahu k objektívnemu konaniu spôsobujúcemu omyl na strane žalobcov z ich strany tvrdené neboli.

Žalobcami tvrdené konanie žalovaného ako účastníka zámennej zmluvy v zmysle ustanovenia § 50 ods. 7 zákona č. 326/2005 Z.z. však uvedením do omylu ani jeho udržiavaním nie je. V danom prípade nebolo žalobcami tvrdené, že žalovaný ako zadávateľ znaleckého posudku, mal o jeho nesprávnosti a prípadných vadách vedomosť, preto sa touto skutočnosťou súd prvej inštancie ďalej nezaoberal. Uvedenie do omylu tak žalobcovia videli v žalovanom čo aj nedbanlivostnom pôsobení, teda v predložení znaleckého posudku. Pozornosti žalobcov však unikla skutočnosť, že vyvolanie omylu v prejednávacom prípade musí byť viazané na zavinenie. Zodpovednostné vzťahy v občianskom práve sú iba v taxatívne stanovených prípadoch vystavané na objektívnom princípe, teda bez ohľadu na zavinenie konajúcej osoby. Uvedené možno vyvodiť z ustanovenia § 420 v spojitosti s § 853 ods. 1 Občianskeho zákonníka prostredníctvom analógie legis, a je to aj všeobecnou maximou právnej zodpovednosti. Najnižším stupňom zavinenia je nevedomá nedbanlivosť, avšak vo vzťahu k vyhotovovaniu, zadaniu, resp. predloženiu sporného znaleckého posudku nebolo zo strany žalobcov ani len tvrdené žiadne také žalované konanie, ktoré by spĺňalo znaky nevedomej nedbanlivosti. Inými slovami, v konaní nebolo tvrdené a žalovanému ani pričítané čo aj len nedbanlivostné, nieto ešte úmyselné konanie vo vzťahu k žalobcom. Pre názornosť výkladu možno podrobnejšie uviesť, že v konaní nebolo tvrdené, že žalovaný mal napríklad v znaleckom dokazovaní predložiť podklady skresľujúce hodnotu nehnuteľností, zatajiť jemu známú dôležitú skutočnosť, vplývať na osobu znalca, pozmeňovať znalecký posudok a pod., či zanedbať akúkoľvek svoju inú právnu, najmä prevenčnú povinnosť.

Pre posudzovanie prípadnej nedbanlivosti na strane žalovaného je dôležité uviesť, že spornosť ocenenia je tvrdená ohľadom pozemkov v k.ú. Petržalka, ktoré nie sú v jeho vlastníctve, avšak sú práve vo vlastníctve žalobcu v 1. rade a spravované žalobcom v 2. rade. S ohľadom na okolnosti tohto prípadu by bolo možné hovoriť o nedbanlivosti žalovaného pri oceňovaní predmetu zámeny v jeho vlastníctve, teda, ak by sa spornosť ocenenia týkala zamieňaných nehnuteľností v k.ú. Šiatorská Bukovinka, keďže od neho ako od vlastníka možno spravodlivo požadovať, aby poznal objektívnu hodnotu nehnuteľností v jeho vlastníctve.

Nie je ďalej právne bez významu, že zákon o lesoch neukladá žiadnej konkrétnej strane zámennej zmluvy povinnosť zabezpečiť znalecké ocenenie lesných nehnuteľností, ani neupravuje spôsob výberu osoby znalca, či postup pri obstaraní znaleckého ocenenia. Vykonanie znaleckého ocenenia je tak spoločným záujmom účastníkov zámennej zmluvy, keďže vo všeobecnej rovine je ich záujem na uzavretí zmluvy spoločný a zdieľaný, preto aj zabezpečenie znaleckého ocenenia na účely udelenia súhlasu so zámennou zmluvou je ich spoločnou záležitosťou. V takejto situácii by nebolo súladné so spravodlivým usporiadaním vzťahov účastníkov nimi nezavinené vady znaleckého oceňovania spôsobené treťou osobou pripisovať iba na ťarchu jedného z účastníkov.

Ako bolo naznačené, z hľadiska žalobcami vymedzeného skutkového stavu vo vzťahu k nesprávnemu určeniu hodnoty zamieňaných nehnuteľností, sa môže podľa okolností prípadu jednať o pochybenie znalca, teda pojmovo by bol omyl spôsobený treťou, na zmluvnom vzťahu nezúčastnenou osobou, čo však právny poriadok z hľadiska aplikácie ustanovenia § 49a Občianskeho zákonníka nepovažuje za relevantné. Pochybenie tretej osoby nemožno prostredníctvom objektívneho princípu pričítať na ťarchu ktorejkoľvek zmluvnej strany.

K rozoberanému druhému predpokladu pre možnosť právne účinne sa domôcť neplatnosti právneho úkonu v zmysle ustanovenia § 49a Občianskeho zákonníka je potrebné poukázať na vyššie citovanú judikatúru aj z hľadiska procesnej povinnosti tvrdenia a riadneho vymedzenia skutkového stavu relevantného pre aplikáciu právneho poriadku. Povinnosť tvrdenia ohľadom splnenia predpokladov pre dovolanie sa relatívnej neplatnosti zaťažuje žalobcu v konaní, teda toho účastníka hmotnoprávneho vzťahu, ktorý sa omylu dovoláva. Jeho povinnosťou je vymedziť skutkovo aspoň v rovine tvrdenia také konkrétne skutočnosti z hľadiska skutkového deja zavinené žalovaným, ktoré popisujú konkrétne konanie spôsobujúce vyvolanie alebo vedomosť a súčasné udržiavanie omylu zo strany adresáta právneho úkonu ako aj ospravedlniteľnosť omylu na strane konajúcej osoby. V tomto smere však žalobcovia aj z vyššie naznačených dôvodov povinnosť tvrdenia neuniesli, kedy s výnimkou tvrdenia samotného predloženia znaleckého posudku zo strany žalovaného iné jeho konanie, ktorým mali byť žalobcovia uvedení do omylu, nekonkretizoval a procesne relevantne nevymedzil.

Napokon je potrebné sa vysporiadať aj s (ne)naplnením tretieho predpokladu pre účinné dovolanie sa neplatnosti právneho úkonu v zmysle § 49a Občianskeho zákonníka, a tým je ospravedlniteľnosť omylu. Osoba, ktorá sa omylu dovoláva, je povinná si sama, podľa okolností konkrétneho prípadu, zabezpečiť objektívne informácie o okolnostiach, ktoré považuje za rozhodujúce pre uskutočnenie zamýšľaného právneho úkonu. Citovaná judikatúra poskytujúca mantinely pre výklad § 49a Občianskeho zákonníka tak okrem iného apeluje aj na obozretnosť, starostlivosť a opatrnosť účastníkov hmotnoprávných vzťahov, pričom právo dovoliť sa relatívnej neplatnosti právneho úkonu z dôvodu vyvolania omylu im priznáva iba v situácii, kedy sami vynaložili úsilie primerané konkrétnym okolnostiam, aby vzniku omylu predišli. Zanedbanie požiadavky kladenej na konajúcu osobu vynaložiť v okolnostiach primeranú starostlivosť a zabezpečiť si okolnostiam zodpovedajúce objektívne informácie pre posúdenie existencie predpokladov, ktoré sú pre ňu z hľadiska zamýšľaného právneho úkonu významné (rozhodné), je spôsobilé spochybniť možnosť účinne sa v zmysle § 49a Občianskeho zákonníka dovoliť týmto konaním zasiahnutého omylu. To sa zvyrazňuje okrem iného v prípadoch, kedy má omylom zasiahnutý účastník právneho vzťahu zákonom osobitne ustanovenú povinnosť skúmať existenciu daných predpokladov, avšak túto zanedbal.

Ospravedlniteľným je pritom len taký omyl, ku ktorému došlo napriek tomu, že konajúca (mýliaca sa osoba) postupovala s obvyklou mierou opatrnosti, teda vyvinula obvyklú starostlivosť, ktorú možno so zreteľom k okolnostiam konkrétneho prípadu od každého vyžadovať, aby sa takému omylu vyhol, ide teda o situáciu, ak nemohla konajúca (mýliaca sa) osoba rozpoznať skutočný stav vecí (zistiť existenciu omylu) ani potom, keby postupovala s obvyklou mierou opatrnosti (potom, čo by vyvinula obvyklú starostlivosť), ktorú od nej možno požadovať.

Aplikujúc uvedené požiadavky rozhodné pre skúmanie ospravedlniteľnosti omylu, a teda možnosti účinne sa dovoliť relatívnej neplatnosti v zmysle § 49a Občianskeho zákonníka, na prejednávany prípad, je potrebné skúmať konkrétny obsah požiadavky na vynaloženie pomerom zodpovedajúcej snahy zabezpečiť si objektívne informácie o rozhodných skutočnostiach a možnosti v tvrdenom omyle konajúceho účastníka si tieto informácie obstaráť.

Z hľadiska postavenia je žalobca v 2. rade, štátny podnik LESY Slovenskej republiky, ústredným orgánom štátnej správy, a to ministerstvom zriadený štátny podnik zabezpečujúci správu lesného majetku vo vlastníctve Slovenskej republiky. Podľa § 50 ods. 3 zákona č. 326/2005 Z.z. správu lesného majetku vo vlastníctve štátu môže vykonávať právnická osoba, ktorej zakladateľom alebo zriaďovateľom je Ministerstvo pôdohospodárstva Slovenskej republiky alebo právnická osoba, ktorá má také postavenie podľa osobitných predpisov. Podľa § 50 ods. 6 veta prvá cit. zákona správca podľa odsekov 3 a 4 vykonáva práva k lesnému majetku vo vlastníctve štátu, najmä zabezpečuje jeho ochranu a zastupuje vlastníka v konaní

pred súdom a orgánmi verejnej správy. LESY Slovenskej republiky, štátny podnik je štátnym podnikom na uspokojovanie verejnoprospešných záujmov, s čím je spojený štatút podniku strategického významu a prirodzeného monopolu v rámci Slovenskej republiky. Účtovná hodnota ním spravovaného alebo vlastneného majetku podľa verejne dostupnej účtovnej závierky za rok 2014 dosahuje 1,139 miliardy eur.

Správca lesného majetku štátu má v zmysle ustanovenia § 50 ods. 6 zákona č. 326/2005 Z.z. osobitne ustanovenú povinnosť viesť evidenciu lesného majetku vo vlastníctve štátu podľa osobitného predpisu, t.j. podľa zákona č. 431/2002 Z.z. o účtovníctve v znení neskorších predpisov. Každá účtovná jednotka je podľa zákona č. 431/2002 Z.z. o účtovníctve povinná oceňovať majetok a záväzky spôsobom podľa ustanovení § 24 až 27 cit. zákona v závislosti od povahy účtovného prípadu. Zákon č. 431/2002 Z.z. predpokladá o.i. zistenie reálnej hodnoty účtovaného majetku, ktorou rozumie trhovú cenu, resp. ocenenie kvalifikovaným odhadom alebo posudkom znalca v prípade, že trhová cena nie je k dispozícii alebo nevyjadruje správne reálnu hodnotu, pričom táto sa musí ustáliť minimálne ku dňu, ku ktorému sa zostavuje účtovná závierka. Účtovná jednotka je povinná účtovať tak, aby účtovná závierka poskytovala verný a pravdivý obraz o skutočnostiach, ktoré sú predmetom účtovníctva, a o finančnej situácii účtovnej jednotky a zabezpečiť správnosť, úplnosť, preukázateľnosť a zrozumiteľnosť svojho účtovníctva.

Uvedené skutočnosti zohrávajú vo vzťahu k vymedzenému omylu jednoznačne významnú úlohu. Pokiaľ sa žalobcovia dovolávajú omylu spočívajúcemu v skutočnosti, že hodnota žalobcom v 1. rade vlastneného a žalobcom v 2. rade spravovaného majetku zachytená v znaleckom posudku nezodpovedá realite a je skreslená, tak vo svetle vyššie uvedených povinností správcu lesného majetku štátu, nemožno tento jeho prípadný omyl hodnotiť inak ako neospravedliteľný. Súčasťou povinností riadneho hospodára konajúceho s odbornou starostlivosťou pri správe cudzieho majetku je ponad akúkoľvek pochybnosť aj vedenie preukaznej a realite zodpovedajúcej evidencie ohľadom ním spravovaného majetku. Od správcu lesného majetku štátu tak okrem fyzickej starostlivosti možno spravodlivo požadovať, aby viedol evidenciu ním spravovaného majetku, poznal jeho reálnu, trhovú hodnotu, a to v ktoromkoľvek časovom úseku vykonávania správy a údaje zachytené vo svojej evidencii vedel podľa potreby použiť pri rozhodovaní o dôležitých otázkach vzťahujúcich sa na spravovaný majetok a do dôsledku vedel konfrontovať aspoň v základných rysoch aj správnosť vykonaného znaleckého ocenenia. Správca lesného majetku štátu, štátny podnik parametrov a významu, akým je žalobca v 2. rade, nepochybne musí disponovať potrebným personálnym a odborným aparátom umožňujúcim plnenie vyššie načrtnutých úloh, v opačnom prípade možno vysloviť pochybnosti o riadnom výkone správy lesného majetku štátu, čo v žiadnom prípade však jeho prípadný omyl neposúva do roviny prijateľného ospravedlnenia. Navyiac, pokiaľ mal žalobca v 2. rade na podklade ním vedenej evidencie o spravovanom majetku pochybnosti o správnosti hodnoty zamieňaného majetku určenej v odporcom predloženom znaleckom posudku, resp. o zvolených metódach na ocenenie majetku, mal a mohol kontrolný znalecký posudok zabezpečiť v čase pred vyžiadaním si súhlasu ministerstva na uzavretie zámennej zmluvy.

Hodnotiac tak uvedené skutočnosti v nadväznosti na posúdenie ospravedlniteľnosti tvrdeného omylu v hodnote zamieňaného majetku, súd prvej inštancie uviedol, že konajúca (mýliaca sa osoba), žalobca v 2. rade by pri správe majetku štátu nepostupoval s obvyklou mierou opatrnosti, ktorú by bolo možné od neho spravodlivo očakávať, a ktorú mu napokon ukladajú vo vzťahu k evidencii majetku aj osobitné predpisy, a teda by nevyvinul takú starostlivosť, ktorú možno so zreteľom k okolnostiam súdeného prípadu od neho vyžadovať. Dovolanie sa omylu, ktorý nie je v okolnostiach postavenia žalobcov ospravedliteľný, tak vylučuje dôvodnosť žalobnej argumentácie žalobcov v tejto linii a žalobcom neumožňuje sa účinne v zmysle § 49a Občianskeho zákonníka dovolať neplatnosti zámennej zmluvy.

Keďže súd prvej inštancie výkladom aplikovaných právnych predpisov nezistil

potenciálnu dôvodnosť žalobnej argumentácie z hľadiska možnej absolútnej neplatnosti zámennej zmluvy, bolo by nadbytočné vykonávať žalobcami ako aj intervenientami navrhnuté znalecké dokazovanie hodnoty zamieňaných pozemkov, preto súd prvej inštancie tento dôkaz podľa § 185 ods. 1 C.s.p. nevykonával. Sledoval tak hospodárnosť konania, keďže ani prípadné znalecké zistenie tvrdeného nepomeru medzi zamieňanými nehnuteľnosťami priamo ku dňu zámeny by podľa názoru súdu nemohlo viesť k ustáleniu absolútnej neplatnosti zámennej zmluvy, ako tvrdili žalobcovia a intervenienti.

Rovnako súd prvej inštancie nevykonával dôkaz vyžiadaním organizačného poriadku Ministerstva pôdohospodárstva a rozvoja vidieka SR, resp. stanovami žalovaného, keďže tieto dôkazy považoval za nadbytočné. Podľa § 150 ods. 1 C.s.p. strany majú povinnosť pravdivo a úplne uvádzať podstatné a rozhodujúce skutkové tvrdenia týkajúce sa sporu. Okruh rozhodujúcich skutočností, ktorých sa týkajú povinnosti tvrdenia a označenia dôkazov na preukázanie tvrdení, je daný hypotézou hmotnoprávnej normy, ktorá upravuje sporný právny pomer účastníkov konania. Táto norma zásadne určuje tak rozsah dôkazného bremena (okruh skutočností, ktoré musia byť preukázané), ako aj nositeľa dôkazného bremena. Predmetné dôkazy navrhoval vykonať intervenient Lesoochranárske zoskupenie VLK. Z hľadiska okruhu dokazovaných skutočností však spomínaný intervenient neuviedol žiadne také konkrétne skutkové tvrdenia, ktoré by bolo potrebné danými dôkazmi preukazovať. V civilnom spore sa uplatňuje prejednávací zásada. Strana má jednak povinnosť tvrdenia, jednak dôkaznú povinnosť. Medzi povinnosťou tvrdenia a medzi povinnosťou označiť dôkazy na preukázanie tvrdení je teda vzájomná väzba. Pokiaľ strana nesplní povinnosť tvrdenia, nemôže splniť povinnosť označiť na svoje tvrdenia dôkazy. Dôkazné bremeno ako procesný inštitút v civilnom spore spočíva v zodpovednosti strany za to, že v konaní budú preukázané tie rozhodné skutočnosti, ku ktorým sa dôkazné bremeno viaže. Bremeno tvrdenia a s ním spojené dôkazné bremeno zaťažuje tú stranu sporu, ktorá si od preukazovaných skutočností sľubuje úspech v spore, v koho prospech majú vyjsť dôkazom preukazované skutočnosti najavo. Intervenient sa pri vymedzení skutkových tvrdení, ktoré navrhoval preukázať, obmedzil iba na tvrdenie, že v konaní nebolo preukázané (organizačným poriadkom ministerstva, stanovami žalovaného), že pri udelení súhlasu, resp. za žalovaného pri uzavretí zmluvy, konali oprávnené osoby. V súlade s prejednacou zásadou však súd nie je povinný a ani oprávnený dokazovať a posudzovať všetky okolnosti relevantné z hľadiska hmotného práva, ktoré by potenciálne mohli mať vplyv na výsledok sporu, ale iba tie, ktoré boli kvalifikovane prednesené stranami sporu a stali sa súdu procesne účinne známe. Inými slovami, intervenient sa nemal obmedziť iba na všeobecné tvrdenie, že v konaní nebolo preukázané, že za ministerstvo, resp. žalovaného konali oprávnené osoby, ale mal potrebu dokazovania týchto skutočností založiť na konkrétnych skutkových tvrdeniach popisujúcich v čom a prečo za ministerstvo, resp. žalovaného nemali konať oprávnené osoby. Iba takto vymedzený skutkový dej by bolo možné subsumovať pod konkrétnu normu a až následne by súd mohol posudzovať, či a aké dôkazy k takto konkrétne vymedzenému deju bude vykonávať. Skrátka, intervenient neuviedol žiadne relevantné dôvody spochybňujúce oprávnenie osôb konajúcich za ministerstvo, resp. žalovaného pri udelení súhlasu, resp. uzavretí zámennej zmluvy. Intervenient, hoci dokazovanie navrhoval, absenciou tvrdení, ktoré sa majú dokazovaním preukázať, nevyvolal potrebu dokazovania. Opačný prístup by znamenal úplné vylúčenie prejednacej zásady, zásady materiálnej pravdy, rovnosti strán sporu a teórie dôkazného bremena. Súd je povinný prihliadnuť na dôvody absolútnej neplatnosti, ak v konaní vyjdú najavo, avšak nie je povinný a ani oprávnený vyhľadávať dôvody absolútnej neplatnosti posudzovanej zmluvy (skutočnosti relevantné pre rozhodnutie všeobecne) sám z vlastnej iniciatívy, pokiaľ sa nejedná o spor, v ktorej poskytuje slabšej strane zvýšenú ochranu. Navyiac, dôkazné bremeno, t.j. povinnosť zabezpečiť si navrhovaný organizačný poriadok, stále zaťažuje primárne stranu sporu, v tomto prípade žalobcu a intervenienta, ktorí nepreukázali žiadnu snahu o zabezpečenie tejto listiny, resp. nemožnosť jej

zabezpečenia, kedy by prichádzalo do úvahy uloženie edičnej povinnosti zo strany súdu. Pritom túto snahu možno od žalobcov požadovať, keďže ministerstvo, ktoré svojim vlastným organizačným poriadkom nepochybne disponuje, je orgánom štátu, teda žalobcu v 1. rade. Čiže žalujúca strana žiadala od súdu prvej inštancie, aby pre účely dokazovania zabezpečil listiny, ktorými samotná žalujúca strana disponuje. Úplne mimo rámca kontradiktórneho sporu je požiadavka, aby za danej situácie súd prvej inštancie uložil samotnému žalovanému predkladať dôkazné prostriedky podľa požiadaviek žalobcov, resp. intervenientov.

Súd prvej inštancie napokon nevykonával ani dôkaz katastrálnym spisom, predmetom ktorého je vkladové konanie k posudzovanej zámennej zmluve. Intervenient namietal, že malo dôjsť k uzavretiu skoršej zmluvy s identickým znením, čo podľa jeho názoru malo znemožniť uzavretie posudzovanej zámennej zmluvy. Túto argumentáciu predniesol intervenient Lesoochrannárske zoskupenie VLK. Súd prvej inštancie poukazuje na vyjadrenie samotného žalobcu 2. na č.l. 188, v ktorom žalobca po námietke žalovaného jednoznačne uvádza, že predmetom vkladového konania V 1312/10 je zámenná zmluva č. 6929/2008/140, za žalobcu zhoda podpisu overená k 23.11.2009 a za žalovaného je podpis osvedčený dňa 27.11.2009. Na č.l. 189 a nasl. je samotná zámenná zmluva opatrená aj číslom vkladového konania. Súd tak nemal pochybnosť, že predmetom sporu je práve platnosť tej zmluvy, ktorá je predmetom vkladového konania. Pokiaľ intervenient tvrdil, že mala byť uzavretá aj ďalšia zmluva, skôr datovaná, s identickým obsahom, strany sporu, najmä žalobcovia, ktorí by museli takýmto poznatkom disponovať, v konaní takúto skutočnosť netvrdili a ani nijako nepreukazovali. Z uvedeného dôvodu súd prvej inštancie ani tento dôkaz nevykonával.

Takýto postup ohľadom dokazovania konvenuje záväznému právnomu názoru odvolacieho súdu vyslovenému v zrušujúcom uznesení. Odvolací súd v bode 34 uznesenia uložil súdu doplniť dokazovanie zamerané na preverenie prípadnej absolútnej neplatnosti zámennej zmluvy, a to v rozsahu bodu 28 uznesenia. Súd prvej inštancie vec prejednal, tak ako mu bolo uložené odvolacím súdom, zaoberal sa argumentáciou žalobcov a intervenientov ohľadom absolútnej neplatnosti zámennej zmluvy pre nepomer plnení a neobmedzil sa len na konštatovanie, že tento dôvod nenastal, nakoľko bol udelený súhlas ministerstva. Súd prvej inštancie uviedol meritórny právny názor na otázku absolútnej neplatnosti zámennej zmluvy, dôsledkom ktorého je vykonanie dokazovania v tomto smere nadbytočné. Nad rámec tejto skutočnosti, súd prvej inštancie poukázal na uznesenie NS SR k otázke rozsahu záväznosti právneho názoru odvolacieho súdu na rozsah následného dokazovania: *„K námietke dovolateľa, že súd prvého stupňa nerešpektoval záväzný právny názor odvolacieho súdu v zmysle § 226 O. s. p., keď nepribral do konania znalca, resp. opätovne nevypočul znalca Ing. L. a nevykonával žiadne ďalšie dokazovanie v intenciách právneho názoru odvolacieho súdu, dovolací súd považuje za potrebné uviesť, aj keď odvolací súd vo svojich zrušujúcich uzneseniach dal súdu prvého stupňa pokyn na doplnenie dokazovania, prípadným nerešpektovaním tohto pokynu by sa prvostupňový súd neodchyľil od záväzného právneho názoru odvolacieho súdu v zmysle § 226 O.s.p., nakoľko za záväzný právny názor odvolacieho súdu nemožno považovať jeho pokyny na ďalší postup súdu prvého stupňa po procesnej stránke, napríklad na doplnenie dokazovania za účelom zistenia skutkového stavu“* (5Cdo/235/2010).

33. Vzhľadom na vyššie uvedené skutočnosti mal súd prvej inštancie za preukázané, že žaloba nie je dôvodná, a preto ju v plnom rozsahu zamietol.

34. O nároku na náhradu trov konania súd prvej inštancie rozhodol v zmysle § 255 ods. 1 C.s.p. tak, že žalovanému, ktorý mal vo veci úspech, priznal proti žalobcom nárok na náhradu trov konania v plnom rozsahu, pričom o výške náhrady trov konania rozhodne súd prvej inštancie po právoplatnosti rozsudku (§ 262 ods. 2 C.s.p.).

35. Proti tomuto rozsudku podali odvolanie žalobcovia, ktorí nesúhlasili so zamietnutím žaloby, poukazujúc na odvolacie dôvody podľa § 365 ods. 1 písm. b), e) a h) C.s.p..

Súd prvej inštancie v súvislosti s namietanou neplatnosťou Zámennej zmluvy, a to bez rozlišovania, či má ísť o neplatnosť z dôvodu, že Zámenná zmluva odporuje zákonu alebo z dôvodu, že zákon obchádza, dospel k záveru, že porušenie ust. § 50 ods. 10 Zákona o lesoch nespôsobuje absolútnu neplatnosť Zámennej zmluvy v prípade, ak samotný súhlas v zmysle ust. § 50 ods. 7 Zákona o lesoch udelený bol. So záverom súdu prvej inštancie sa, aj s poukazom na právny názor odvolacieho súdu vyslovený v tejto veci v uznesení Krajského súdu v Bratislave zo dňa 7.8.2018, č.k. 14Co/76/2016–706, nemožno stotožniť. Súd prvej inštancie v rozpore s právnym názorom odvolacieho súdu dospel k záveru, že vady súhlasu Ministerstva (spočívajúce aj v neekvivalencii hodnoty zamieňaných pozemkov) nespôsobujú neplatnosť Zámennej zmluvy.

Bez ohľadu na záväzný právny názor odvolacieho súdu, ktorým bol však súd prvej inštancie viazaný, žalobcovia tvrdia, že doslovný výklad zaujatý súdom prvej inštancie popiera zmysel a účel predmetných ustanovení zákona o lesoch a predstavuje prílišný formalizmus. Hoci ust. § 50 ods. 10 zákona o lesoch výslovne nedeklaruje, že pre platnosť zámennej zmluvy sa vyžaduje dodržanie ust. § 50 ods. 10 zákona o lesoch, pri použití teleologického výkladu je nepochybné, že predmetné ustanovenie je nevyhnutné považovať za podmienku platnosti celej zámennej zmluvy.

Právny úkon nie je neplatný len v prípade, ak priamo zákonu odporuje, ale aj v prípade, ak zákon obchádza. Z uvedeného vyplýva, že v prípade, ak by aj súd mal za to, že zámenná zmluva zákonu priamo neodporuje, bol povinný dokazovať, či predmetná zmluva zákon neobchádza. V takom prípade, aj v prípade výkladu zaujatého súdom prvej inštancie, je nevyhnutné dospieť k záveru o absolútnej neplatnosti zámennej zmluvy (uznesenie NS SR zo dňa 28.9.2010, sp.zn. 4 Cdo 62/2009, nález ÚS SR zo dňa 16.12.2008, č.k. III. ÚS 314/07-35). Právny úkon je neplatný aj v prípade, ak právny úkon smeruje k dôsledkom, ktoré síce výslovne zakázané nie sú, ale ich neprípustnosť možno vyvodiť zo zmyslu a účelu zákonnej úpravy. Je nepochybné a nesporné, že účelom ustanovenia § 50 ods. 10 zákona o lesoch je zabrániť zmenšovaniu a znižovaniu hodnoty lesného majetku štátu, a to tým, že na zámenu lesných pozemkov a lesných porastov na nich kladie požiadavku, aby hodnota a výmera pozemkov a porastov vo vlastníctve štátu nebola v porovnaní s hodnotou a výmerou zamieňaných pozemkov a porastov vyššia o viac ako desať percent. Predmetné ustanovenie je tak prekážkou obohacovania sa na úkor majetku štátu. Z uvedeného dôvodu považujeme právny záver súdu prvej inštancie, že pokiaľ ministerstvo udelí súhlas so zámenou, nemožno sa z dôvodu výrazného nepomeru hodnôt zamieňaných nehnuteľností domáhať určenia absolútnej neplatnosti zmluvy, za absurdný právny názor.

Vychádzajúc z odôvodnenia rozsudku, súd prvej inštancie ust. § 39 OZ nesprávne interpretoval, nakoľko v súvislosti s výrazným nepomerom hodnoty zamieňaného lesného majetku vo vlastníctve štátu a hodnoty zamieňaného lesného majetku vo vlastníctve žalovaného dospel k záveru, že ekvivalencia hodnoty zamieňaných pozemkov je predpokladom výlučne pre udelenie súhlasu. Súd prvej inštancie však pri aplikácii ust. § 39 OZ opomenul zohľadniť druhú skutkovú podstatu neplatnosti právnych úkonov, a to obchádzanie zákona, kedy je právny úkon v rozpore len s obsahovým imperatívnom, tzn. imperatívnom neformulovaným *expressis verbis*, ale vyplývajúcim zo zákona. Pri obchádzaní zákona teda právny úkon svojimi účinkami obchádza ciele a zmysel zákona, použitím prostriedkov, ktoré sú v súlade so zákonom. Možno teda konštatovať, že absolútne neplatný je aj taký právny úkon, ktorý síce smeruje k dôsledkom, ktoré výslovne zakázané nie sú, ale ich neprípustnosť možno vyvodiť zo zmyslu a účelu zákonnej úpravy. Vychádzajúc z uvedeného, súd prvej inštancie bol povinný zaoberať sa aj tým, či v prípade ak pre udelenie súhlasu neboli splnené podmienky, neprieči sa zámenná zmluva zmyslu a účelu zákona. Ak by súd prvej inštancie postupoval vyššie uvedeným

postupom, dospel by k záveru, že účelom ust. § 50 ods. 1, 7 a 10 zákona o lesoch je zabezpečenie, aby majetok vo vlastníctve štátu sa zachoval pre Slovenskú republiku a aby nedochádzalo k jeho zmenšovaniu právnymi úkonmi, ktoré sú so zreteľom na záujmy Slovenskej republiky nevýhodné, a preto zámenná zmluva, ktorá je v rozpore s uvedeným účelom, je absolútne neplatná.

Pokiaľ odvolací súd vráti vec súdu prvej inštancie na nové konanie a rozhodnutie, tak ako tomu bolo aj v posudzovanom prípade, v odôvodnení rozhodnutia je povinný uviesť aj to, ako má súd prvej inštancie vo veci ďalej postupovať, pričom súd prvej inštancie je potom právnym názorom odvolacieho súdu viazaný. Odvolací súd v bode 34 uznesenia uložil súdu prvej inštancie povinnosť preveriť všetky tvrdenia zakladajúce absolútnu neplatnosť zámennej zmluvy, pričom v bode 29. nesporne deklaroval, že ust. § 50 ods. 10 zákona o lesoch je podmienkou platnosti Zámennej zmluvy. Z uvedeného vyplýva, že odvolací súd celkom bez pochybností vyjadril právny názor, že porušenie ustanovenia § 50 ods. 10 zákona o lesoch by malo za následok neplatnosť zámennej zmluvy a v týchto intenciách bol súd prvej inštancie povinný rozhodovať.

Pokiaľ ide o rozhodnutie NS SR, ktoré súd prvej inštancie cituje v odôvodnení rozsudku (sp.zn. 5Cdo/235/2010) za účelom navodenia dojmu, že nepostupoval v rozpore s právnym názorom odvolacieho súdu, žalobcovia namietajú, že súd prvej inštancie postupoval v rozpore s hmotnoprávnym názorom odvolacieho súdu, a to vo významnej otázke pre toto konanie - či spôsobuje porušenie ust. § 50 ods. 10 zákona o lesoch neplatnosť zámennej zmluvy. Z rozhodnutia odvolacieho súdu celkom zreteľne vyplýva právny názor ohľadne tejto otázky, napriek tomu však súd prvej inštancie bez akéhokoľvek odôvodnenia, prečo nerešpektoval pre neho záväzný právny názor, dospel k opačnému záveru. Súd nižšieho stupňa je takmer bezvýnimočne povinný rešpektovať kasačnú záväznosť rozhodnutia vyššieho súdu a podriaďiť sa jeho právnemu názoru (uznesenie NS SR, sp.zn. 5 Obo 2/2014, uznesenie NS SR, sp.zn. 3 Cdo 12/2016). Súd nižšieho stupňa nie je oprávnený sa odkloniť od právneho názoru súdu vyššieho stupňa dokonca ani v tom prípade, ak má za to, že právny názor súdu vyššieho stupňa je v rozpore so zákonom (uznesenie NS SR, sp.zn. 3 Cdo 12/2016). Nerešpektovanie záväzného právneho názoru odvolacieho súdu súdom prvej inštancie je v zmysle rozhodovacej praxe najvyšších súdnych autorít porušením práva na spravodlivý proces. Súd prvej inštancie záväzný právny názor odvolacieho súdu nerešpektoval a bezo zmeny skutkového stavu a taktiež bez akéhokoľvek odôvodnenia rozhodol v rozpore s právnym názorom súdu druhej inštancie. Následkom uvedeného je porušenie práva žalobcov na spravodlivý súdny proces.

Súd prvej inštancie taktiež nepostupoval v súlade s príslušnými aplikovateľnými ustanoveniami C.s.p., pretože riadne neodôvodnil svoje rozhodnutie a dôsledkom takého postupu súdu je arbitrárny a nezákonný rozsudok. Žalobcovia sa v konaní domáhali určenia absolútnej neplatnosti zámennej zmluvy, ktorá nastala predovšetkým z dôvodu rozporu predmetnej zmluvy s ust. § 50 ods. 10 zákona o lesoch. Súd prvej inštancie svoje zamietavé rozhodnutie odôvodnil tým, že predmetné ustanovenie je len predpokladom pre udelenie súhlasu ministerstva so zámenou nehnuteľností a že prípadný excés nemá za následok neplatnosť zmluvy. Súd prvej inštancie sa však vôbec nezaoberal účelom predmetného ustanovenia a v tej súvislosti tým, či zámenná zmluva, ktorá sa predmetnému ustanoveniu prieči, zákon neobchádza, a či teda z tohto dôvodu nie je absolútne neplatná. Na základe uvedeného možno konštatovať, že súd prvej inštancie sa v odôvodnení rozsudku nevysporiadal s argumentáciou žalobcov, ktorá bola zásadná pre právne posúdenie veci, nezaulal k nej právny názor a nemožno teda z odôvodnenia rozsudku ani vedieť, či sa s ňou vôbec zaoberal. Nikde v celom rozsudku neuviedol, prečo sa nestotožnil s tvrdením žalobcov, že zámenná zmluva obchádza zákon, a preto je v zmysle ust. § 39 OZ absolútne neplatná. Z odôvodnenia nie je zrejmé, akými úvahami sa súd prvej inštancie pri rozhodovaní riadil, a prečo rozhodol tak, ako rozhodol. Nikde v celom rozsudku nie je zmienka o tom, ako posúdil námietku žalobcov

týkajúcu sa rozporu danej zmluvy s účelom a zmyslom zákona. V dôsledku toho je potom rozsudok arbitráry, nezrozumiteľný a nepreskúmateľný, jeho odôvodnenie nespĺňa obligatórne zákonné a ustálenou judikatúrou stanovené náležitosti, je prejavom svojvôle a jeho vydaním bolo porušené právo žalobcov na spravodlivý proces.

V nadväznosti na nesprávne právne posúdenie veci súdom prvej inštancie, nevykonal ani navrhované dôkazy, zamerané najmä na preukázanie reálnej hodnoty zamieňaných nehnuteľností vo vlastníctve štátu vo vzťahu k hodnote zamieňaných nehnuteľností vo vlastníctve žalovaného. Žalobcovia v konaní pred súdom prvej inštancie navrhovali doplnenie dokazovania novým znaleckým posudkom, a to v prípade, ak by konajúci súd nepovažoval na základe už vykonaného dokazovania za preukázané, že pomer hodnoty zamieňaných nehnuteľností je v rozpore s ust. § 50 ods. 10 zákona o lesoch. Súd prvej inštancie však pomeru hodnoty zamieňaných nehnuteľností neprikladal vôbec žiadnu relevanciu, vzhľadom k čomu navrhnutý dôkaz nevykonal. Takýmto postupom bol naplnený zároveň aj odvolací dôvod v zmysle ust. § 365 ods. 1 písm. e) C.s.p..

Súd prvej inštancie sa dopustil nesprávneho právneho posúdenia veci ďalej aj tým, keď dospel k záveru, že v tomto konaní je viazaný rozsudkom NS SR, sp.zn. 1Sžr/68/2011. Z ustanovenia § 2 ods. 3 zákona č. 385/2000 Z.z. o sudcoch a príslušných vyplýva nesprávne konštatovanie súdu prvej inštancie, že predmetným rozsudkom je v tomto konaní viazaný. Súd prvej inštancie bol povinný na toto rozhodnutie prihliadnuť v zmysle ust. § 194 ods. 2 C.s.p., avšak „prihliadanie“ nemožno v žiadnom prípade stotožňovať so záväznosťou, či viazanosťou, tak ako nesprávne tvrdí súd prvej inštancie. Uvedené vyplýva aj z ust. § 193 C.s.p. *a contrario*. Nebolo povinnosťou súdu prvej inštancie postupovať v súlade s predmetným rozhodnutím. Je pravdou, že z hľadiska právnej istoty by nemal súd bezbreho a účelovo zneužívať jeho možnosť odkloniť sa od záverov iných orgánov, avšak v posudzovanom prípade je odklon od záverov uvedených v predmetnom rozhodnutí opodstatnený a korekcia záverov NS SR žiaduca, a to s ohľadom na posun judikatúry v danej veci (rozhodnutím Najvyššieho súdu SR zo dňa 20.06.2012, sp.zn. 10Sžr/106/2011).

Žalobcovia pre úplnosť poukázali aj na skutočnosť, že súd prvej inštancie bezdôvodne nedoručoval stranám všetky podania. Žalobcovia majú konkrétne vedomosť o podaní žalovaného zo dňa 15.3.2019, o ktorom sa dozvedeli až na základe nahliadania do súdneho spisu. Súd predmetné podanie žalobcom nedoručil a zároveň s obsahom tohto podania, resp. aspoň o existencii tohto podania ich ani neoboznámil na pojednávaní. Bez ohľadu na skutočnosť, či predmetné podanie bolo skutkovo alebo právne významné, bolo povinnosťou súdu prvej inštancie im ho doučiť. V tejto súvislosti poukázali na Nález Ústavného súdu SR, spis. zn. II. ÚS 57/2018, v zmysle ktorého: „Právo účastníkov konania na doručenie procesných vyjadrení ostatných účastníkov treba považovať za súčasť práva na spravodlivé súdne konanie. Pritom nie je podstatné, či podľa názoru všeobecného súdu ide o podanie skutkovo a právne významné alebo bezvýznamné, pretože túto skutočnosť posudzuje výlučne druhý účastník konania.“ V zmysle právneho názoru Ústavného súdu SR, bolo nedoručením predmetného podania žalobcom porušené aj ich právo na spravodlivý proces.

Vzhľadom na uvedené, je potrebné predmetnú vec znova prejednať, odstrániť vady v postupe súdu prvej inštancie a vo veci doplniť dokazovanie v potrebnom rozsahu. Bolo by neprípustné, ak by sa odvolací súd stotožnil so závermi súdu prvej inštancie, a to aj s ohľadom na jeho predchádzajúci právny názor vyslovený v tejto veci. Bolo by tak porušením princípu právnej istoty, ak by odvolací súd dospel k opačnému záveru, t.j. že ust. § 50 ods. 10 zákona o lesoch nie je podmienkou platnosti zámennej zmluvy, nakoľko by v tej istej veci vyslovil dva rôzne právne názory. Zmena pôvodného právneho názoru odvolacieho súdu bez relevantných dôvodov (napr. zmena legislatívy a pod.) by mala za následok nepredvídateľnosť súdneho rozhodnutia, čo je v príkrom rozpore s princípom právnej istoty.

36. Voči rozsudku súdu prvej inštancie podal odvolanie z dôvodov v zmysle § 365 ods. 1 písm. e), f) a h) C.s.p., so súhlasom žalobcov, aj intervenient na strane žalobcov Mestská časť Bratislava – Petržalka, ktorý trval na všetkých dôvodoch, ktoré uviedol už vo vyjadrení k žalobe a na celej svojej argumentácii. Súd prvej inštancie v napadnutom rozsudku v podstate zotrval na svojom argumentačnom zdôvodnení, ktoré použil pri vynesení prvého rozsudku, predovšetkým na skutočnosti, že porušenie ustanovenia § 50 ods. 10 zákona o lesoch nespôsobuje absolútnu neplatnosť samotnej zámennej zmluvy, teda že nedodržanie tohto zákonného ustanovenia nie je podmienkou pre platné uzavretie zámennej zmluvy, ale slúži len ako podklad pre udelenie súhlasu pre ministerstvo na zámenu lesných pozemkov. Zároveň sa súd prvej inštancie odvolal na rozsudok NS SR spis. zn. 1Sžr/68/2011 zo dňa 27.3.2012, pričom dôvodil, že pri posudzovaní právnych otázok je v každom prípade viazaný výkladom, ktorý vykonal NS SR v rozsudku sp.zn.1 Sžr 68/2011 zo dňa 27.3.2012. Predmetný rozsudok NS SR sa vôbec nezaoberal a ani neposudzoval platnosť zámennej zmluvy z hľadiska toho, či predložené znalecké posudky vypracované súdnym znalcom [REDAKOVANÉ], ktoré deklarovali splnenie základnej zákonnej podmienky vyplývajúcej z ustanovenia § 50 ods. 10 zákona o lesoch (že hodnota zamieňaných nehnuteľností vo vlastníctve štátu nie je v porovnaní s hodnotou a výmerou lesných pozemkov a lesných porastov na nich vo vlastníctve iných osôb vyššia ako 10 %) sú nesprávne, resp. nepravdivé, teda nespĺňajú podmienky uvedené v ustanovení § 50 ods. 10 zákona o lesoch, a na základe ktorých bol vydaný súhlas zo strany ministerstva k uzavretiu zámennej zmluvy, ani dopadom tejto skutočnosti na platnosť zámennej zmluvy z hľadiska určenia jej neplatnosti s poukazom na ustanovenie § 39 OZ a § 49a OZ. Dôkazom vyššie uvedených tvrdení je i konštatácia v bode 81 rozsudku NS SR: „Uvedený úkon ministerstva je na jednej strane právne relevantný, avšak ide o úkon s účinkami „ex nunc“, tzn. na doteraz vykonané úkony sa nazerá v zmysle zásady kontinuity výkonu verejnej správy ako na nedotknuté. Preto sa ani nemôže vzťahovať na predmetnú zámennú zmluvu, ktorú je možné zrušiť iba zákonnými prostriedkami.“ Vychádzajúc zo štruktúry § 50 zákona o lesoch, nie je dôvod vykladať ustanovenia ods. 7 a ods. 10 oddelene. Práve naopak, odsek 10 má povahu tzv. „vysvetľujúcej normy“ vo vzťahu k odseku 7. Tento názor sa opiera o jazykový a systematický výklad noriem obsiahnutých v jednotlivých spomenutých odsekoch. Práve systematický výklad vychádza zo zásady, že je neprípustné vykladať len jednotlivú normu, keďže by tým došlo len k jej umelej izolácii. Uvedené sa neaplikuje len na systém práva, ale aj na samotnú textáciu právneho predpisu. Pri systematickom výklade je potrebné vychádzať zo zásady, že je neprípustné vykladať len jednotlivú normu, keďže jednotlivá norma je umelou izoláciou. Vždy sa vykladá norma v súvislosti s ďalšími normami. K tomuto záveru dospel i Najvyšší správny súd ČSR podľa ktorého: „zmysel zákona sa nedá určiť z jednotlivých jeho ustanovení od seba izolovaných, ale len z ich súvislosti s ostatnými zákonnými predpismi.“

Konajúci súd by sa mal najskôr vyrovnáť s otázkou zamieňaných lesných pozemkov, predovšetkým, či pomer hodnoty zamieňaných nehnuteľností vo vlastníctve štátu a vo vlastníctve žalovaného nie je v rozpore s ustanovením § 50 odseku 10 zákona o lesoch. Existuje diametrálny rozdiel v ocenení všeobecnej hodnoty lesných pozemkov a lesných porastov v znaleckých posudkoch vypracovaných súdnym znalcom [REDAKOVANÉ] podľa ktorého všeobecná hodnota pozemku predstavuje sumu 16.585,54 eur a všeobecná hodnota lesného porastu sumu 149.569,54 eur a znaleckými posudkami vypracovanými [REDAKOVANÉ] podľa ktorých všeobecná hodnota pozemkov predstavuje sumu 2.280.000,- eur a všeobecná hodnota lesných porastov predstavuje sumu 149.569,54 eur. Nakoľko medzi zamieňanými pozemkami je značný nepomer v ich všeobecnej hodnote v neprospech zamieňaných nehnuteľností vo vlastníctve štátu, súd prvej inštancie mal nariadiť znalecké dokazovanie, ktorým by sa dala potvrdiť, resp. vyvrátiť skutočnosť, že zámenná zmluva vzhľadom na hrubý nepomer vo všeobecnej cene zamieňaných nehnuteľností odporuje ustanoveniu § 50 ods. 10 zákona o lesoch, čím došlo k porušeniu tohto zákonného ustanovenia

resp. k nedodržaniu zákonných podmienok, a teda nebolo možné platne uzavrieť zámennú zmluvu.

Napriek tomu, že konajúci súd odmietol dať vyhotoviť nový znalecký posudok za účelom hodnoverného preukázania hodnoty zamieňaných nehnuteľností, zámenná zmluva odporuje ustanoveniu § 50 ods. 10 zákona o lesoch, nakoľko hodnota lesného majetku vo vlastníctve žalovaného je mnohonásobne nižšia ako hodnota lesného majetku vo vlastníctve žalobcu a z toho dôvodu je zámenná zmluva podľa ustanovenia § 39 OZ absolútne neplatná. Intervenient z vyššie uvedených dôvodov žiada Krajský súd v Bratislave, aby napadnutý rozsudok v napadnutom výroku zmenil tak, že žalobe sa v celom rozsahu vyhovie a žalobcom prizná náhrada trov konania v plnom rozsahu.

37. Voči rozsudku súdu prvej inštancie, sa s poukazom na ustanovenie § 365 ods. 1 písm. e) a h) C.s.p. odvolala aj Okresná prokuratúra Bratislava II. Z odôvodnenia napadnutého rozsudku je zrejmé, že súd prvej inštancie posudzoval dôvodnosť žaloby z pohľadu žalobcom tvrdenej absolútnej neplatnosti právneho úkonu zámennej zmluvy. Je potrebné si ozrejmiť rozsah súdneho prieskumu v rámci správneho súdnictva. Predmetom prieskumu v konaní pod sp.zn. 1 Sžr/68/2011 bolo preskúvanie zákonnosti rozhodnutia č. V 1312/2010-54 z 9. augusta 2010, ktorým Správa katastra Lučenec v súlade s ustanovením § 31 ods. 3 katastrálneho zákona zamietla návrh na povolenie vkladu vlastníckeho práva na základe predloženej zámennej zmluvy z 27. novembra 2009. Jedná sa o zámennú zmluvu č. 6929/2008/140, teda o totožnú zmluvu, ktorej preskúmanie a právne následky z nej sú meritom v tomto konaní. Z odôvodnenia rozsudku NS SR je zrejmé, že v rámci súdneho prieskumu zákonnosti napadnutého rozhodnutia správy katastra boli výlučne posudzované otázky týkajúce sa oblasti verejnej správy – otázka, či súhlas mal byť vydaný pred podpisom zámennej zmluvy správcom, či bol súhlas vydaný oprávnenou osobou, resp. či bol Ing. Vladimír Pavelka oprávnený súhlas vydať, účinky odvolania súhlasu. Podľa právneho názoru najvyššieho súdu bude správa katastra v konaní následne preverovať oprávnenie osoby podpisujúcej súhlas za ministerstvo cez organizačný poriadok, a pokiaľ uvedené oprávnenie vedúceho služobného úradu sa tam nebude nenachádzať, tak až potom bude pristupovať k vyhodnoteniu predloženého poverenia (bod 62 rozsudku). Rovnako je pre danú vec relevantné, že samotný NS SR vo svojom rozsudku pripustil zrušenie zámennej zmluvy, avšak iba zákonnými prostriedkami (bod 81 rozsudku). Teda v rámci konania v občianskoprávných veciach, tak ako sám skonštatoval.

Žalobcovia dôvod absolútnej neplatnosti zámennej zmluvy odvodzujú od skutočnosti, že pokiaľ by žalobca v 2. rade mal vedomosť o tom, že nie sú splnené podmienky zámeny ustanovené v § 50 ods. 10 zákona č. 326/2005 Z.z., nikdy by nepodpísal zámennú zmluvu č. 6929/2008/140 a ministerstvo by nikdy neudelilo s takouto zámenou súhlas. Za dôvod absolútnej neplatnosti zámennej zmluvy považujú rozdiel všeobecnej hodnoty nehnuteľností, ktoré mali byť predmetom zámeny.

V rámci kontraktačného procesu, ktorý sa začal na základe iniciatívy žalovaného, žalovaný predložil žalobcovi v 2. rade znalecký posudok č. 9/2008 zo dňa 10.7.2008, podľa ktorého bola hodnota nehnuteľností vo vlastníctve žalovaného stanovená na umu 173 671,61 eur, z toho všeobecná hodnota pozemku predstavovala sumu 25.535,82 eur a všeobecná hodnota porastu 148 135,80 eur. Ďalej žalovaný predložil znalecký posudok č.12/2008 zo dňa 25.7.2008, podľa ktorého hodnota nehnuteľností vo vlastníctve žalobcu v I. rade bola stanovená na sumu 166.155,05 eur, z toho všeobecná hodnota pozemku predstavovala sumu 16.585,54 eur a všeobecná hodnota lesného porastu sumu 149.569,54 eur. Z predložených znaleckých posudkov, ktoré boli vypracované [REDAKOVANÉ] na základe objednávky žalovaného, bolo podložené splnenie základnej zákonnej podmienky, ktorá vyplýva z ustanovenia § 50 ods. 10 zákona č. 326/2005 Z. z. a tou je, že hodnota zamieňaných nehnuteľností vo vlastníctve štátu

nie je v porovnaní s hodnotou a výmerou lesných pozemkov a lesných porastov na nich vo vlastníctve iných osôb vyššia ako desať percent. Práve uvedená skutočnosť bola podstatná pre začatie kontraktčného procesu, ktorého výsledkom bolo uzatvorenie zámennej zmluvy. V tejto súvislosti je potrebné uviesť, že je nesporné, že súhlas vydaný ministerstvom podľa § 50 ods. 10 zákona č. 326/2005 Z.z. má povahu odkladacej podmienky platnosti zámennej zmluvy, avšak to zároveň neznamená, že nie je možné samostatne vyhodnocovať, resp. posudzovať zámennú zmluvu z pohľadu ustanovenia § 39 OZ, resp. § 49 OZ.

Následne na preverenie správnosti určenia všeobecnej hodnoty nehnuteľností vo vlastníctve žalobcu v 1. rade, ktoré mali byť predmetom zámeny, si žalobca v 2. rade dal vypracovať znalecký posudok č. 214/2011, ktorý vyhotovil dňa 9.12.2011 znalec [REDAKOVANÉ] podľa ktorého bola stanovená všeobecná hodnota pozemkov (bez lesných porastov) na sumu 2.280.000,- eur, pričom spolu s hodnotou lesných porastov na nich bola všeobecná hodnota určená sumou 2.429.569,54 eur.

Súd prvej inštancie opätovne nenariadil znalecké dokazovanie zamerané na určenie hodnoty lesných pozemkov a lesných porastov na nich vo vlastníctve štátu, čím nevykonal navrhnuté dôkazy potrebné na zistenie rozhodujúcich skutočností. Nie je možné striktné oddeliť posudzovanie platnosti udelenia súhlasu s uzatvorením zmluvy a uzatvorením zmluvy samotnej. Posudzovanie splnenia podmienky maximálnej odchýlky v hodnote zamieňaných nehnuteľností na vydanie súhlasu ministerstva je úzko spojené s posudzovaním platnosti zmluvy ako takej. Preto pokiaľ, súd prvej inštancie nevykonal znalecké dokazovanie na určenie všeobecnej hodnoty zamieňaných nehnuteľností, nevykonal navrhnuté dôkazy, potrebné na zistenie rozhodujúcich skutočností (§ 365 ods. 1 písm. h) C.s.p.).

Súd prvej inštancie, vo vzťahu k namietanej absolútnej neplatnosti zámennej zmluvy vec nesprávne právne posúdil, keď došiel k záveru, že porušenie § 50 ods. 10 zákona č. 326/2005 Z.z. nespôsobuje absolútnu neplatnosť samotnej zámennej zmluvy. V uznesení Krajského súdu v Bratislave č.k. 14Co/76/2016-706 zo dňa 7.8.2018 v bode 29 odvolací súd jasne uviedol, že je potrebné vykonať dôkazy zamerané na preukázanie reálnej hodnoty zamieňaných nehnuteľností k času uzavretia zmluvy vo vzťahu k hodnote zamieňaných nehnuteľností a v tej súvislosti ustáliť, či bolo dodržané ustanovenie § 50 ods. 10 zákona č. 326/2005 Z.z. o zákonných podmienkach, za ktorých je možné takúto zámennú zmluvu platne uzavrieť. Rovnako v bode 34 odôvodnenia zrušujúceho uznesenia odvolací súd uviedol, že v prípade úpravy žalovaného petitu (k čomu došlo) súd prvej inštancie doplní dokazovanie na preverenie všetkých tvrdení odvolateľov zakladajúcich absolútnu neplatnosť zámennej zmluvy.

Súd prvej inštancie uvedomujúc si, že nedoplnil dokazovanie v súlade so závermi odvolacieho súdu poukázal v odvolaní napadnutom rozsudku na uznesenie NS SR sp.zn. 5Cdo 235/2010 k otázke rozsahu záväznosti právneho záveru odvolacieho súdu na rozsah následného dokazovania. Odvolateľ poukazuje na judikatúru ÚS SR k otázke „záväzného právneho názoru súdu: „Najvyšší súd v uznesení sp.zn. 3 Cdo 220/2007 zo 14. februára 2008 (...) uviedol, že: „ustanovenie § 238 ods. 2 OSP umožňuje podať dovolanie proti rozsudku odvolacieho súdu len vtedy, ak odvolací súd nerespektoval záväzný právny názor dovolacieho súdu, ktorý už vyslovil v danej veci. Táto procesná situácia nastáva výhradne vtedy, ak odvolací súd vysloví svoj právny názor (v zrušujúcom rozhodnutí) ako kategorický právny pokyn (napr. ktorý právny predpis má byť aplikovaný a ako konkrétne ho treba Interpretovať). Z tohto hľadiska za záväzný právny názor v zmysle § 238 ods. 2 OSP nemožno považovať všeobecné pokyny dovolacieho súdu pre ďalší postup súdov po procesnej stránke (napr. na doplnenie dokazovania za účelom zistenia skutkového stavu), ale ani odvolacím súdom vyslovené úvahy inej než procesnej povahy, ktoré mali slúžiť len ako námet na ďalšie zameranie pozornosti súdu prvého stupňa bez znakov kategorického právneho pokynu, či bezpodmienečného právneho príkazu. ako treba vec rozhodnúť. Pokiaľ odvolací súd svoje úvahy takto neformuluje, nejde o

ním vyslovený záväzný právny názor v tejto veci v zmysle § 238 ods. 2 OSP. Ústavný súd sa už výkladom vzťahu medzi § 238 ods. 2a§ 241 ods. 2 písm. b) a c) OSP v minulosti čiastočne zaoberal, a to napr. v náleze č. k. II. ÚS 18/05-51 z 8. júna 2005, v ktorom dospel k záveru, že výklad najvyššieho súdu, podľa ktorého dôvod dovolania podľa § 241 ods. 2 písm. b) a c) OSP, bez znakov kategorického právneho pokynu, či bezpodmienečného právneho príkazu dovolacieho súdu nižším súdom v zmysle § 238 ods. 2 OSP, nenapĺňa prípustnosť dovolania, nemá oporu v Občianskom súdnom poriadku a ani v judikatúre samotného najvyššieho súdu (sp. zn. 2 Cdo 104/01), a tak porušuje základné právo sťažovateľa na súdnu ochranu a spravodlivý proces v oprávnom konaní podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a právo podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru. Ústavný súd nemá dôvod sa od tohto záveru odchýliť ani v teraz prerokovávanom prípade, lebo názor najvyššieho súdu skutočne vedie k nepripustnému zúženiu práva na prístup k dovolaciemu súdu, pretože z takého výkladu vyplýva, že akýkoľvek prieskum chýb (vád) doterajšieho konania a právneho názoru odvolacieho súdu dovolací súd vykoná len za podmienky, ak „dovolací súd vysloví svoj právny názor (v zrušujúcom rozhodnutí) ako kategorický právny pokyn (napr. ktorý právny predpis má byť aplikovaný a ako konkrétne ho treba interpretovať) a že z tohto hľadiska za záväzný právny názor v zmysle § 238 ods. 2 OSP nemožno považovať všeobecné, ale tiež záväzné (§ 243d ods. 1 OSP) pokyny dovolacieho súdu na ďalší postup súdov po vecnej a procesnej stránke (napr. na doplnenie dokazovania pre účely zistenia skutkového stavu a pod.).

Z vyššie uvedených dôvodov preto odvolateľ navrhuje, aby Krajský súd v Bratislave podľa § 390 písm. a) C.s.p. odvolaním napadnutý rozsudok, po doplnení dokazovania, zmenil tak, že žalobe vyhovie v plnom rozsahu.

38. Proti rozsudku súdu prvej inštancie podal v zákonnej lehote odvolanie aj intervenient na strane žalobcov LZ VLK z dôvodov uvedených v § 365 ods. 1 písm. d), e) f) a h) C.s.p..

Napriek tomu, že súd prvej inštancie vo svojom rozsudku zaujal názor, že jeho postup po zrušení jeho rozsudku zodpovedá záväznému právnomu názoru odvolacieho súdu uvedenému v zrušujúcom uznesení odvolacieho súdu sp.zn. 14Co/76/2016 zo dňa 7.8.2018, tento jeho názor nezodpovedá ani obsahu odôvodnenia odvolacieho súdu, ani postupu samotného súdu prvej inštancie. Súd prvej inštancie tvrdí, že právne záväzným pokynom odvolacieho súdu bolo doplniť dokazovanie na preverenie prípadnej absolútnej neplatnosti zámennej zmluvy, a to v rozsahu bodu 28 odôvodnenia uznesenia odvolacieho súdu a túto povinnosť splnil tým, že vec prejednal a zaujal meritórny právny názor na otázku absolútnej neplatnosti zámennej zmluvy v dôsledku, ktorého je vykonanie dokazovania v tomto smere nadbytočné. Súd prvej inštancie v tomto smere dezinterpretuje relevantný obsah odôvodnenia odvolacieho súdu. V bode 34 odôvodnenia odvolací súd výslovne uviedol, (§ 391 ods. 3 C.s.p.), že súd prvej inštancie doplní dokazovanie „na preverenie všetkých tvrdení odvolateľov zakladajúcich absolútnu neplatnosť zámennej zmluvy v súlade s bodom 28 tohto rozhodnutia.“ Zo vzájomnej súvislosti bodu 34, 27 a 28 odôvodnenia zrušujúceho uznesenia odvolacieho súdu vyplýva jednoznačne, že samotné udelenie súhlasu Ministerstvom pôdohospodárstva Slovenskej republiky (ďalej len „ministerstvo“) nevyníma spod súdnej ochrany taký úkon, ku ktorému bol tento súhlas udelený. Odvolací súd teda vyslovil zrozumiteľný a záväzný právny názor, podľa ktorého v prípade, že vykonaným dokazovaním budú preukázané námietky smerujúce k absolútnej neplatnosti zámennej zmluvy, nemôžu byť vyhodnotené ako nemajúce vplyv na platnosť, či neplatnosť zámennej zmluvy. V tejto súvislosti dáva intervenient do pozornosti uznesenie NS SR sp.zn. 3Cdo/12/2016 zo dňa 31. marca 2016, ktoré bolo uverejnené v Zbierke stanovísk Najvyššieho súdu a súdov Slovenskej republiky pod č. 76/2016. Intervenient považuje za nesporné, že súd prvej inštancie postupoval práve uvedeným spôsobom, teda nerešpektujúc právne záväzný názor vyslovený v uznesení odvolacieho súdu zo dňa 7.8.2018, a to len na základe vlastného uváženia nepripustným postupom narušil princíp

právnej istoty.

Súd prvej inštancie založil svoje rozhodnutie, ktorým žalobu zamietol, na nesprávnom právnom posúdení veci, ktoré spočíva v tom, že zámenná zmluva uzatvorená medzi žalobcom v 2. rade a žalovaným, je platným právnym úkonom, keďže samotné porušenie ust. § 50 ods. 10 zákona č. 326/2005 Z.z. nespôsobuje absolútnu neplatnosť samotnej zámennej zmluvy. Vysloveniu tohto právneho názoru v odôvodnení rozsudku súdu prvej inštancie predchádza rozsiahla časť odôvodnenia zameraná na citácie rozhodnutí Ústavného súdu Slovenskej republiky, Najvyššieho súdu Slovenskej republiky a súdov Českej republiky, ktorých podstatou je názor, že pokiaľ je možné právny úkon vykladať ako platný, aj ako neplatný, je potrebné osvojiť si také výkladové hľadisko, ktoré umožní nazerať na právny úkon ako na platný, ďalej vyjadrujúci zásadu výkladu contra proferentem a nakoniec názor, podľa ktorého neplatnosť právnych úkonov má byť skôr výnimkou v kontraktnej praxi súkromnoprávných úkonov, kde dominuje autonómia vôle účastníkov právneho úkonu. Napriek obsiahlosti tejto časti odôvodnenia rozsudku súdu prvej inštancie je zrejmé, že si tento uvedené výkladové hľadiská nesprávne vyložil, a nesprávne ich na súdnu vec aplikoval.

Predovšetkým v súdnej veci niet priestoru na využitie výkladového pravidla contra proferentem, keďže skutočnosti, ktorých dôsledkom je neplatnosť zámennej zmluvy, nespočívajú v jej neurčitosti, nezrozumiteľnosti alebo nejasnosti, kedy by bolo možné využiť neurčitý, či nezrozumiteľný pojem na ťarchu tej strany, ktorá tento výraz ako prvá použila. Ďalej je potrebné zdôrazniť, že otázka platnosti, či neplatnosti predmetnej zámennej zmluvy sa neodvíja ani od jej neurčitosti, či nezrozumiteľnosti, ktorú by bolo možné odstrániť výkladom. Zásadnou námietkou proti platnosti zámennej zmluvy, je rozpor jej obsahu so zákonom.

Z ust. § 50 ods. 1 zákona č. 326/2005 Z.z. vyplýva jednoznačný a zrozumiteľný zákaz prevodu vlastníctva k lesným pozemkom vo vlastníctve Slovenskej republiky. Bez ohľadu na nie celkom zrozumiteľný právny názor súdu prvej inštancie, že ide „o ochranu majetku štátu prikazom len na úrovni zákona“, riadiac sa platným a účinným právom (§ 39 OZ), rozpor obsahu právneho úkonu so zákonom má obligatórne za následok neplatnosť právneho úkonu. Možno teda uzavrieť, že na neplatnosť právneho úkonu „postačuje rozpor jeho obsahu so zákonom, alebo naopak právny úkon, ktorého obsah zákonom odporuje, nie je platným právnym úkonom.“

Zmluva (zámena) je titulom nadobudnutia vlastníctva k lesným pozemkom vo vlastníctve štátu. Na takúto zmluvu sa teda vzťahuje zákaz explicitne a kogentne vyjadrený v ust. § 50 ods. 1 zákona č. 326/2005 Z.z.. Citované zákonné ustanovenie zároveň pripúšťa z tohto zákazu výnimky, ktoré musia vyplynúť z ustanovení zákona č. 326/2005 Z.z., alebo z osobitných predpisov. Možno teda skonštatovať, že zákaz prevodu vlastníctva k lesným pozemkom vo vlastníctve Slovenskej republiky je všeobecný a v prípade, že by právny úkon, ktorého obsahom je prevod tohto vlastníctva, nemal svojím obsahom tomuto zákonnému ustanoveniu odporovať, musí byť subsumovateľný, pod konkrétny ustanovenia zákona č. 326/2005 Z. z. alebo osobitných predpisov. V prípade predmetnej zmluvy je týmto zákonným ustanovením zakladajúcim výnimku z uvedeného zákazu ust. § 50 ods. 10 zákona č. 326/2005 Z.z..

Súd prvej inštancie zásadným spôsobom pochybil vo svojom právnom názore pokiaľ považoval ust. § 50 ods. 10 v časti, v ktorej stanovuje v akom prípade môže dať ministerstvo súhlas na zámenu lesných pozemkov a lesných porastov na nich vo vlastníctve štátu, za právnu normu adresovanú tomuto ústrednému orgánu štátnej správy a záväznú len vo vzťahu k nemu. Tento záver je v priamom rozpore tak slovnou, ako aj vo vzťahu k účelu, zákonného ustanovenia s ust. § 50 ods. 1 Zákona č. 326/2005 Z.z.. V ust. § 50 ods. 10 zákonodarca zakotvil možnosť (nie povinnosť) ministerstva dať súhlas na zámenu lesných pozemkov a lesných porastov vo vlastníctve štátu. Táto jeho právomoc je však daná len vo vzťahu k právnym úkonom - zámenným zmluvám, ak hodnota a výmera lesných pozemkov a lesných porastov vo

vlastníctve štátu nie je v porovnaní s hodnotou a výmerou lesných pozemkov a lesných porastov na nich vo vlastníctve iných osôb, vyššia o viac ako 10 %. Len takýto právny úkon je dovolený a len k takémuto právnemu úkonu ministerstvo môže (ale nie je povinné) vydať súhlas. Inak povedané, v kontexte s ust. § 50 ods. 1 je výnimkou zo zákazu prevodu lesných pozemkov a lesných porastov. Zámenná zmluva, pri ktorej hodnota lesných pozemkov a lesných porastov vo vlastníctve štátu a výmera lesných pozemkov vo vlastníctve štátu neprevyšuje tú, ktorá je vo vlastníctve iných osôb o viac ako 10 %. Len takýto úkon je dovolený. Len takýto úkon je výnimkou zo všeobecného kategorického zákazu nescudzovania lesných pozemkov a lesných porastov vo vlastníctve štátu, a len takýto úkon môže byť predmetom súhlasu, či nesúhlasu ministerstva. Ust. § 50 ods. 10 zákona č. 326/2005 Z.z. je všeobecne záväzným právnym predpisom, je teda adresované všetkým a v súlade s ust. § 2 vtedy platného a účinného zákona č. 1/1993 Z.z., sa dňom uverejnenia v Zbierke zákonov stalo známym každému, koho sa to týka, teda vrátane žalovaného. Citované zákonné ustanovenie je ustanovením všeobecne záväzného právného predpisu, a je teda záväzným tak pre správcu lesného majetku vo vlastníctve štátu, ako aj pre iné fyzické a právnické osoby - účastníkov právnych vzťahov, ktorých obsahom je prevod vlastníctva k lesným pozemkom a lesným porastom vo vlastníctve Slovenskej republiky. Nejde o interný právny pokyn, či interný predpis, ktorého obsah by nebol známy a predovšetkým nebol záväzný pre osoby stojace mimo hierarchickej štruktúry v rámci, ktorej bol takýto interný akt vydaný.

Vychádzajúc zo všeobecnej záväznosti zákona, sú nepodložené a neopodstatnené úvahy súdu prvej inštancie o tom, že adresátom obmedzenia výnimky na prevod lesných pozemkov a lesných porastov vo vlastníctve štátu je ministerstvo, adresátom sú „všetci“ a v prípade, že akákoľvek právnická a fyzická osoba uzatvorila právny úkon, ktorého obsah odporuje ustanoveniu § 50 ods. 1 a ods. 10 zákona č. 326/2005 Z.z. konala tak s vedomím, že obsah tohto právného úkonu zákonu odporuje (nevyvrátiteľná domnienka).

Pokiaľ súd prvej inštancie nevykonával žalobcami navrhované dokazovanie, týkajúce sa nariadenia znaleckého dokazovania vzťahujúceho sa k preukázaniu skutočnosti, že zámenná zmluva nezodpovedala výnimke, podľa ust. § 50 ods. 10 zákona č. 326/2005 Z.z., založil tento svoj postup na nesprávnom právnom názore. Žalobcovia však v konaní predložili listinné dôkazy - „znalecké posudky“, z ktorých jednoznačne táto skutočnosť vyplýva. Keďže žalovaný žiadne dôkazy na svoje tvrdenie, že predmetná zmluva je z uvedeného hľadiska platná, nenavrhol, bol súd povinný vychádzať zo skutkového stavu zisteného z vykonaných dôkazov.

Intervenient v priebehu konania pred súdom prvej inštancie ďalej poukazoval na skutočnosť, že v konaní nebolo preukázané, že súhlas udelila v mene ministerstva osoba, ktorej z organizačného poriadku takéto konanie vyplýva. S relevantnosťou tejto námietky (ešte vedľajšieho účastníka) sa stotožnil aj odvolací súd (bod 29 odôvodnenia zrušujúceho uznesenia). Súd prvej inštancie uzavrel, že intervenient, navrhujúc vykonanie dokazovania vyžiadanim si organizačného poriadku ministerstva platného v čase, kedy bol súhlas ministerstva udelený, neuviedol také skutkové tvrdenia, ktoré by bolo potrebné týmto dôkazom preukazovať. Toto tvrdenie súdu prvej inštancie nezodpovedá skutočnosti. Intervenient poukázal na ustanovenie § 4 zákona č. 575/2001 Z.z., podľa ktorého ministerstvo riadi a zodpovedá zaňho minister a pokiaľ má oprávnenie v mene ministerstva konať iná osoba, musí jej toto oprávnenie vyplývať z vnútorných organizačných predpisov. Keďže tieto nie sú všeobecne záväznými právnymi aktami, ich obsah je potrebné dokazovať. Nebolo preukázané, že by súhlas zo dňa 24.11.2009 vydala osoba oprávnená za ministerstvo konať. Pre záver, že osoba, ktorá tento súhlas podpísala - Ing. Vladimír Pavelka, vedúci služobného úradu, bol oprávnený v mene ministerstva takýto súhlas vydať, nesvedčí žiadna právna domnienka a v konaní teda zostalo nepreukázaným, že by predmetný súhlas bol vydaný ministerstvom, a to v zmysle toho, že bol vydaný osobou oprávnenou za ministerstvo konať.

Súd prvej inštancie nevenoval pozornosť tvrdeniu intervenienta, že je potrebné vykonať

dokazovanie ohľadom existencie zámennej zmluvy, v súvislosti s ktorou bol dňa 29.7.2008 vyhotovený žalobcom v 2. rade návrh na začatie konania o povolení vkladu vlastníckeho práva do katastra nehnuteľností, v ktorom žalobca v 2. rade uvádza, že uzatvoril so žalovaným zámennú zmluvu zo dňa 29.7.2008, predmetom ktorej boli tie isté lesné pozemky ako pri zámennej zmluve, ktorá je predmetom konania. Uzavrel, že pokiaľ intervenient tvrdí, že takáto zmluva mala byť uzavretá, museli by strany sporu takýmto poznatkom disponovať, pričom v konaní túto skutočnosť netvrdili a ani nijako nepreukazovali. V tejto súvislosti intervenient poukazuje na to, že na pojednávaní konanom dňa 13.6.2019 právna zástupkyňa žalobcov vyjadrila súhlas s prostriedkami procesného útoku uplatnenými LZ VLK. Je teda bezpredmetné, či tento prostriedok procesného útoku žalobcovia použili. Obsahom súdneho spisu (čl. 38 až čl. 39) je predmetný návrh na začatie konania o povolení vkladu zo dňa 29.7.2008, v ktorom žalobca v 2. rade navrhuje na základe zámennej zmluvy zo dňa 29.7.2008 vykonať vklad vlastníckeho práva v prospech žalobcu v 2. rade a v prospech žalovaného. Súd tento listinný dôkaz nijakým spôsobom nevyhodnotil, pričom je povinný vychádzať pri hodnotení dôkazov z dôkazných prostriedkov získaných zákonným spôsobom. Keďže predmetnú listinu predložili žalobcovia, je nesporné, že ide o dôkazný prostriedok získaný zákonným spôsobom (návrh na vklad je vyhotovený a podpísaný žalobcom v 2. rade). Intervenient z uvedeného dôvodu navrhoval vykonanie dokazovania - žiadosťou Okresnému úradu Lučenec, katastrálnemu odboru, či návrh zo dňa 29.7.2008 bol tomuto úradu aj doručený, a v prípade, že sa tak aj stalo, vyžiadanim si spisu vzťahujúcemu sa k tomuto vkladovému konaniu. V prípade, že by skutočne k uzatvoreniu zmluvy dňa 29.7.2008 došlo, je nesporné, že uzatvoriť ďalšiu zámennú zmluvu zo strany tých istých účastníkov nebolo možné, keďže boli svojimi zmluvnými prejavmi viazaní.

Súd prvej inštancie vo svojom rozsudku prikladal prejudiciálnu záväznosť v zmysle ust. § 194 C.s.p. rozsudku NS SR sp.zn. 1Sžr/68/2011 zo dňa 27.3.2012. Intervenient nespochybňuje záväznosť tohto rozsudku pre účastníkov konania, v ktorom bol tento rozsudok vynesенý, a to, Okresný úrad Lučenec, katastrálny odbor, žalovaného a žalobcu v 2. rade. Týmto rozhodnutím bol potvrdený rozsudok Krajského súdu v Bratislave, ktorý zrušil rozhodnutie správy katastra o zamietnutí návrhu na povolenie vkladu vlastníckeho práva na základe predmetnej zámennej zmluvy. V predmetnom konaní však najvyšší súd rozhodol o nezákonnosti rozhodnutia o zamietnutí návrhu na vklad, pričom z odôvodnenia rozsudku najvyššieho súdu vyplýva, že pokiaľ správa katastra zamietla návrh na vklad z dôvodu neudeleného súhlasu zo strany ministerstva, resp. neudeleného zákonným spôsobom, ako aj z dôvodu odňatia (zrušenia) súhlasu na zámenu týchto lesných pozemkov, konala tak prinajmenšom predčasne. Z rozhodnutia NS SR je zrejmé, že priznal argumentom týkajúcim sa nedostatkov udelenia súhlasu so zámennou zmluvou relevanciu a správe katastra vytkol, že v uvedenom smere nevykonala ďalšie dokazovanie. Súd prvej inštancie však opätovne opomenul konštatovanie najvyššieho súdu v bode 71 odôvodnenia jeho rozsudku, z ktorého vyplýva, že otázka právneho úkonu, teda aj neplatnosti predmetnej zámennej zmluvy, je otázkou rozhodovania v občiansko-právnych veciach, čo je prostredníctvom ústavného rámca zverené prostredníctvom zákona iba do výlučnej právomoci súdov. Najvyšší súd teda jednoznačne v predmetnom konaní vytkol správe katastra, že si uzurpovala právomoc, ktorá patrí súdu v občiansko-právnom konaní (teraz civilné sporové konanie). To bol dôvod, pre ktorý najvyšší súd zrušil rozhodnutie správy katastra. Je však zrejmé, že ani najvyšší súd, konajúc podľa piatej časti druhej hlavy Občianskeho súdneho poriadku si túto právomoc nemohol prisvojiť, keďže rozhodoval o zákonnosti rozhodnutia správneho orgánu a nie ako súd občiansko-právny. Pokiaľ teda súd prvej inštancie na predmetný rozsudok ako na prejudiciálne záväzný poukazuje, nielenže sa tento názor zakladá na nesprávnom výklade ust. § 194 C.s.p., ale prisudzuje tomuto rozsudku taký obsah a dôsledky, aké v ňom nemožno nájsť, ani z neho vyvodit'.

Intervenient teda trvá na vykonaní dokazovania vyžiadaním si od ministerstva organizačného poriadku účinného ku dňu 24.11.2009, z ktorého by vyplynulo, ktoré osoby boli oprávnené vydať v mene ministerstva súhlas podľa ust. § 326 ods. 7, ods. 10 zákona č. 326/2005 Z.z. a zároveň na návrhu na vykonanie dokazovania vyžiadaním si správy z Okresného úradu Lučenec, katastrálneho odboru, či návrh na povolenie vkladu vlastníckeho práva vyhotovený žalobcom v 2. rade bol tomuto orgánu predložený, a v prípade, že sa tak stalo vyžiadaním si spisu vzťahujúcemu sa k tomuto konaniu.

39. K odvolaniami žalobcov a intervenientov sa vyjadril žalovaný, ktorý uviedol, že sa v celom rozsahu stotožňuje s napadnutým rozsudkom, považuje ho za zákonný, vecne správny, vyčerpávajúco a presvedčivo odôvodnený. Argumentácia odvolateľov nie je spôsobilá vyvrátiť jeho správnosť. Odvolateľmi uvádzané argumenty a tvrdené vady nezakladajú dôvod na zmenu ani zrušenie, vec nebola nesprávne právne posúdená a odvolateľovi v priebehu konania nijakým spôsobom nebolo uprené právo na spravodlivý proces.

Žalovaný sa nedomnieva, že sa súd prvej inštancie akýmkoľvek spôsobom odchýlil od záväzného právneho názoru odvolacieho súdu vysloveného v uznesení č.k. 14Co/76/2016-706 zo dňa 7.8.2018. Odvolací súd vo svojom uznesení vymedzil súdu prvej inštancie okruh otázok, ktoré má následne skúmať a ku ktorým sa má vecne vyjadriť, primárne spochybnil jeho záver o absencii naliehavého právneho záujmu v prvom rozsudku. Odvolateľmi citovaná jedna veta z uznesenia odvolacieho súdu vonkoncom nepredstavuje a ani nemôže predstavovať záväzný právny názor na hmotnoprávne posúdenie veci ohľadom absolútnej neplatnosti zámennej zmluvy. Dezinterpretácia uznesenia odvolacieho súdu je zjavná, keďže odvolací súd by neposkytol záväzný právny názor na predmet sporu, tak súdom prvej inštancie, ako aj stranami sporu mimoriadne rozsiahlo argumentovaný, v jednej jedinej vete. Ak by sa akceptovala snaha odvolateľov považovať túto, z kontextu vytrhnutú vetu z uznesenia odvolacieho súdu, za konečné a záväzné posúdenie merita sporu, takýto záväzný právny názor by bol neakceptovateľný. Záväznosť názoru nadriadeného súdu vyplýva aj z určitej kvality vykonaného právneho posúdenia. Aby záver odvolacieho súdu splňal kvality záväzného právneho názoru na meritum veci, v prvom rade musí byť „vyjadrený určite a presne“ (R 68/1971). Ďalej musí byť náležite vysvetlený a zdôvodnený (porov. Sborník stanovisek, zpráv o rozhodování soudů a soudních rozhodnutí Nejvyšších soudů ČSSR, ČSR a SSR 1970 – 1983, SEVT, Praha 1986, str. 62). Nadriadený súd musí preto uviesť „v čom spočíva naplnenie zrušovacích dôvodov . . . , predovšetkým v čom spočívajú nedostatky dokazovania, skutkových zistení a skutkových záverov alebo prečo bolo právne posúdenie chybné.“ (Drápal, L., Bureš, J. a kol. Občanský soudní řád II. § 201 až 376. Komentář. 1. vydání. Praha : C. H. Beck, 2009, str. 1797).

Súd prvej inštancie v rozsudku na str. 18 až 25 mimoriadne podrobne a vyčerpávajúco uviedol a vysvetlil svoj právny názor, prečo ani prípadný rozpor udeleného súhlasu v zmysle § 50 ods. 10 zákona o lesoch nespôsobuje absolútnu neplatnosť zámennej zmluvy. K vykonanému právnemu posúdeniu žalovaný nemá čo dodať. Odvolatelia s ním nemusia súhlasiť, v žiadnom prípade ho však nemožno považovať za rozporný so záväzným právnym názorom odvolacieho súdu na meritum veci, keďže jediná dezinterpretovaná veta účelovo vyňatá z uznesenia odvolacieho súdu nemôže byť záväzným právnym posúdením celého sporu.

Odvolatelia ďalej namietali, že právne posúdenie vykonané súdom prvej inštancie predstavuje prílišný formalizmus, kedy mu vytkol, že nezohľadnil možnú neplatnosť zámennej zmluvy pre obchádzanie zákona. Predovšetkým túto argumentáciu odvolatelia v konaní pred súdom prvej inštancie nevzniesli, jedná sa o nepripustnú novotu. Odhliadnuc od novosti argumentácie, i tak ani s touto výhradou odvolateľov nemožno súhlasiť. Teleologický výklad právnych predpisov nepožíva prioritu, je jedným z rovnocenných výkladových prístupov. Zákonodarca ustanovenie § 50 ods. 10 zákona o lesoch jasne a bezrozporne adresuje nie

zmluvným stranám zámennej zmluvy, ale vyslovene ministerstvu ako orgánu verejnej moci, ktorý má ingerenciu v kontraktačnom mechanizme. Jemu určuje podmienky pre udelenie súhlasu. Navyše, tento kontraktačný mechanizmus sa netýka oboch zmluvných strán, ale výlučne vlastníka pozemkov, ktorým je Slovenská republika konajúca správcom (tu odvolateľ a žalobca v II. rade). Táto skutočnosť je pre posúdenie prípadnej neplatnosti z dôvodu obchádzania zákona kľúčová. Nemožno akceptovať, že nesúladi objektívneho stavu splnenia podmienok udelenia súhlasu spôsobuje pre obchádzanie zákona absolútnu neplatnosť celej zámennej zmluvy. Aj z judikatúry poukázanej odvolateľmi (III. ÚS 314/07) vyplýva, že k neplatnosti z dôvodu konania in fraudem legis dochádza vždy úmyselným a zamýšľaným konaním zmluvnej strany (zámerné použitie prostriedkov; konať podľa práva s cieľom dosiahnuť právom nedovolený výsledok). V prejednávanom prípade však tento predpoklad splnený nebol. Už v prvom rozsudku súdu prvej inštancie tento mimoriadne podrobne uviedol, že v čase uzatvárania zámennej zmluvy a udelenia súhlasu neboli pochybnosti o splnení podmienky ekvivalencie hodnôt zamieňaných pozemkov podľa § 50 ods. 10 zákona o lesoch, keďže jediný vtedy existujúci znalecký posudok [REDAKOVANÉ] splnenie tejto podmienky osvedčil. Taktiež súd prvej inštancie uviedol, že pokiaľ došlo na strane žalobcu v 2. rade ako zmluvnej strany k omylu, tento nebol vyvolaný žalovaným, navyše, jednalo sa o omyl tzv. neospravedlniteľný (zavinený minimálne nedbanlivosťou žalobcu), t.j. taký, ktorý nemôže mať dopad na platnosť právneho úkonu. Tieto závery súdu prvej inštancie v celosti ako vecne správne potvrdil aj odvolací súd v jeho uznesení. Inak povedané, žiadna strana nekonala úmyselne spôsobom dosiahnuť obídienie zákona. Keďže absentuje primárny predpoklad umožňujúci posudzovať konanie predchádzajúce uzavretiu zmluvy ako úmyselné konanie s cieľom nastoliť zákonom nechcený stav, nemožno ani následne uvažovať, či môže byť úkon uzavretia zámennej zmluvy neplatný pre konanie obchádzanie zákona.

Odvolatelia ďalej namietajú nedostatočné odôvodnenie rozsudku súdu prvej inštancie. Žalovaný považuje námietku odvolateľov za nedôvodnú, vychádzajúcu skôr z nesúhlasu s vykonaným právnym posúdením. Súd prvej inštancie sa mimoriadne podrobne a obsiahlo vysporiadal s námietkou neplatnosti zámennej zmluvy v zmysle § 39 OZ, kedy jasne vyvodil, z akých dôvodov nevzhliadol neplatnosť zámennej zmluvy. Pokiaľ dovodil záver, že prípadný nesúlad súhlasu ministerstva so zákonnou podmienkou pre jeho udelenie v zmysle § 50 ods. 10 zákona o lesoch nie je spojený so sankciou neplatnosti, jeho záver pokrýva všetky skutkové podstaty neplatnosti v zmysle § 39 OZ. Napokon, žalobcovia túto svoju argumentáciu v priebehu sporu nijako vecne neodôvodnili, t.j. nesplnili svoje bremeno tvrdenia, preto ani nezaložili potrebu reakcie súdu prvej inštancie.

K námietke nevykonania navrhovaných dôkazov, žalovaný rovnako poukazuje na podrobné závery súdu prvej inštancie, ktorý jasne odôvodnil, prečo by bolo vykonávanie dôkazov nadbytočné, a to s ohľadom na vykonané právne posúdenie. Nestotožňuje sa s výhradou odvolateľov vytykajúcej rešpektovanie záverov rozsudku NS SR sp.zn. 1Sžr/68/2011. Súd prvej inštancie zrozumiteľne a presvedčivo uviedol, z akých dôvodov vychádzal z práve poukázaného rozhodnutia, prečo ním musel byť de facto viazaný, pričom ani nijakým iným spôsobom konať nemohol. Len z tohto dôvodu, že odvolatelia preferujú iný právny názor, je úplne nenáležité spochybňovať postup súdu prvej inštancie, ktorý vychádzal z publikovaného zbierkového a podrobne odôvodneného rozsudku posudzujúceho práve a presne tie úkony, ktoré sú predmetom aj tohto sporu. Odvolatelia navyše zjavne nechápu pojem posun v judikatúre, keďže nijako vecne nezdôvodnený názor v rozsudku najvyššieho súdu pod sp.zn. 10Sžr/106/2011 nepredstavuje kvalifikovaný posun v judikatúre (k záväznosti a posune v judikatúre možno poukázať na názor vyslovený v uznesení NS SR sp.zn. 3 Cdo 136/2016).

Odvolatelia napokon vytykajú súdu prvej inštancie jeho postup ohľadom rozhodovania o intervencii. Žalovaný sa domnieva, že žiadne rozhodnutie o intervencii nebolo spôsobilé zasiahnuť do práv žalobcov. Intervencia nie je procesným právom strany sporu. Navyše, v danej

situácii je zrejmé, že intervenienti vykonávali svoje práva šikanózne a súd musel na túto situáciu reagovať. Z hľadiska splnenia procesných predpokladov je rozhodujúce, že súd o neprípustnosti intervencie rozhodoval vždy na návrh, na tomto nie je podstatné, ako bol formálne označený úkon súdu oznamujúci intervenciu. Postup súdu, kedy bez návrhu rozhodol o prípustnosti intervencie, rovnako nie je spôsobilý zasiahnuť do procesných práv žiadneho procesného subjektu. Žiadnemu z intervenientov nebolo uprené žiadne procesné právo, keďže tak Lesoochranské zoskupenie VLK, ako aj Mestská časť Bratislava – Petržalka vykonávali procesné práva v celom rozsahu. Pokiaľ došlo k vadám v postupe súdu, tieto nie sú oprávnení namietat' odvolatelia, ale výlučne dotknuté procesné subjekty (intervenienti). Teória subjektívnej prípustnosti odvolania vylučuje, aby sa strana sporu odvolaním domáhala ochrany procesných práv iného procesného subjektu.

Na základe uvedených skutočností žalovaný odvolaciemu súdu navrhuje, aby odvolací súd rozsudok Okresného súdu Bratislava II zo dňa 13.6.2019, č.k. 12/59/2012-890 potvrdil a žalovanému proti žalobcovi priznal právo na náhradu trov odvolacieho konania v rozsahu 100 %.

40. V písomnom podaní zo dňa 7.4.2022 žalobcovia doplnili odvolanie a uviedli, že v predloženom Znaleckom posudku č. 21/2013 zo dňa 16.7.2013 (ktorý je súčasťou vyjadrení žalobcov k vyjadreniu žalovaného) sa uvádza nasledovné: „V čase podania ZP č.12/2008 neumožňovali právne predpisy upravujúce znaleckú činnosť znalcov z odboru Lesníctvo stanoviť všeobecnú hodnotu pozemku v zastavanom území obce v prípade, že nebol zapísaný v odbore Stavebníctvo.“ Znalec [REDAKOVANÉ], ktorý je zapísaný v registri znalcov ako znalec v odvetví Lesníctva - Odhad hodnoty lesov, nebol oprávnený vyhotoviť znalecké posudky, a preto tieto posudky neboli spôsobilým podkladom na vydanie súhlasu ministerstva podľa § 50 ods. 7 v súvislosti s § 50 ods. 10 zákona č. 326/2005 Z.z. o lesoch v znení neskorších predpisov. Podľa žalobcov vypracovanie znaleckého posudku znalcom z nepríslušného odboru spôsobuje absolútnu neplatnosť. Na takúto absolútnu neplatnosť právneho úkonu by mal súd prihliadať ex offio a mal by sa zaoberať všetkými okolnosťami, ktoré by ju mohli spôsobiť. Z uvedeného vyplýva, že súd prvej inštancie sa mal zaoberať predmetným tvrdením ako dôvodom absolútnej neplatnosti právneho úkonu.

Predmetom zámeny pozemkov medzi Lesy Slovenskej republiky, š.p. a občianskym združením Človek a strom boli pozemky nachádzajúce sa na parcelách registra C-KN č. 5956, 6019/1, 6020, 6021/1, 6021/2, 6038 v k.ú. Petržalka zapísaných na liste vlastníctva č. 273 a spoluvlastnícky podiel vo výške 8/10 k pozemku na parcele č. 1369 v k.ú. Šiatorská Bukovinka zapísanej na liste vlastníctva č. 325. K zámene došlo na základe nesprávneho znaleckého posudku č. 12/2008 vyhotoveného znalcom [REDAKOVANÉ], určujúcim všeobecnú hodnotu pozemkov nachádzajúcich sa na parcelách registra C-KN č. 5956, 6019/1, 6020, 6021/1, 6021/2, 6038. V predmetnom znaleckom posudku bola všeobecná hodnota pozemkov spolu s lesnými porastami na nich ohodnotená na 5.005.587,- Sk (166.155,- eur). Znaleckým posudkom č. 214/2011 vyhotoveným znalcom [REDAKOVANÉ] bola stanovená všeobecná hodnota daných pozemkov spolu s hodnotou lesných porastov na nich sumou 2.429.569,54 eur. Rovnako znaleckým posudkom č. 83/2013 vyhotoveným spoločnosťou [REDAKOVANÉ] bola stanovená hodnota pozemkov spolu s hodnotou lesných porastov na nich vo výške 2.503.174,02 eur. Znalecké posudky [REDAKOVANÉ] stanovili o viac ako 2.000.000,- eur vyššiu hodnotu predmetných pozemkov ako bola stanovená hodnota v znaleckom posudku [REDAKOVANÉ]. Žalovaný tak získal neoprávnenú výhodu.

Základné pravidlá štátnej pomoci sú uvedené v článkoch 107 a 108 Zmluvy o fungovaní Európskej únie (ďalej len „ZFEÚ“). Základným princípom spravodlivej hospodárskej súťaže, podľa článku 107 ods. 1 ZFEÚ je, že akákoľvek pomoc poskytnutá členským štátom alebo

akoukoľvek formou zo štátnych prostriedkov, ktorá naruša alebo hrozí narušením hospodárskej súťaže tým, že zvýhodňuje určitých podnikateľov alebo výrobu určitých druhov tovaru, je nezlučiteľná s vnútorným trhom.

Obdobne § 9 ods. 1 Zákona o štátnej pomoci stanovuje, že: „*Štátnu pomoc možno poskytnúť, len ak je schválená Európskou komisiou, ak odsek 3 neustanovuje inak*“ („standstill obligation“). Príslušný § 9 ods. 3 Zákona o štátnej pomoci uvádza, ktoré typy štátnej pomoci je možné poskytnúť bez predchádzajúcej notifikácie a súhlasu Komisie, „*Povinnosť notifikácie sa nevzťahuje na a) minimálnu pomoc, b) schému štátnej pomoci, ktorá je v súlade s osobitnými predpismi pre skupinové výnimky, c) individuálnu štátnu pomoc poskytovanú na základe schém štátnej pomoci, a d) pomoc ad hoc, ktorá je v súlade s osobitnými predpismi pre skupinové výnimky alebo s osobitnými predpismi pre poskytovanie služieb vo verejnom záujme*“. Žiadna z vyššie uvedených výnimiek sa ale nevzťahuje na zámenu pozemkov / predaj pozemkov. Vzhľadom na to, že „zámena“ predstavuje de-facto predaj, je možné vzťahnúť na zámenu Oznámenie Komisie o prvkoch štátnej pomoci pri predaji pozemkov a budov verejnoprávnymi orgánmi. Oznámenie je dodržiavané tak praxou Komisie ako aj Súdmi EÚ.

Z Oznámenia vyplýva, že ak chce verejný subjekt „predať“ pozemky spôsobom, ktorý je v súlade s pravidlami štátnej pomoci, má na výber dva spôsoby:

- predaj pozemkov a budov nasledujúci po ponukovom konaní, ktoré je dostatočne propagované, otvorené a nepodmienené, porovnateľné s dražbou, ktoré akceptuje najlepšiu alebo jedinou ponuku sa uskutočňuje výslovne na základe trhovej hodnoty neobsahuje žiadnu štátnu pomoc;
- vykonať ocenenie jedným alebo viacerými nezávislými odhadcami, aby sa stanovila trhovú hodnotu na základe všeobecne akceptovaných trhových indikátorov a oceňovacích štandardov.

Na to, aby „predaj/zámena“ pozemkov vylúčil existenciu štátnej pomoci, je preto nevyhnutné, aby sa predaj uskutočnil na základe otvorenej, nepodmienenej a transparentnej súťaže alebo za trhovú cenu stanovenú v znaleckom posudku. V prípade zámeny pozemkov, ale neprišlo k splneniu ani jedného z kritérií.

Plnenia podľa zámennej zmluvy sa budú pokladať za štátnu pomoc ak spĺňajú všetky nižšie uvedené kritériá uvedené v článku 107(1) ZFEÚ, ktoré predstavujú definíčné znaky štátnej pomoci:

- (i) štátny pôvod (pripisateľnosť opatrenia štátu a štátne zdroje),
- (ii) poskytnutie ekonomickej výhody,
- (iii) uprednostnenie istého podnikateľského subjektu (selektívnosť) a
- (iv) vplyv na obchod medzi členskými štátmi a hospodársku súťaž.

Vzhľadom na to, že kritériá (iii) až (iv) sú v praxi Komisie relatívne ľahko a flexibilne preukazované (uzavretie zámennej zmluvy je dostatočné na preukázanie naplnenia kritéria selektívnosti, pričom predaje nehnuteľností sa pokladajú za transakcie, ktoré sú spôsobilé mať dopad na obchod medzi členskými štátmi), je potrebné sa vyjadriť len ku kritériám (i) a (ii). Bližší výklad naplnenia jednotlivých kritérií je okrem iného zhrnutý v Oznámení Komisie o pojme štátna pomoc uvedenom v článku 107 ods. 1 ZFEÚ (ďalej len „Oznámenie o ŠP“).

Podľa Oznámenia o ŠP predstavujú štátom založené právnické osoby verejný podnik (public undertaking). Lesy Slovenskej republiky, štátny podnik, sú vlastnené a kontrolované Slovenskou republikou, a predstavujú preto verejný podnik pre účely Oznámenia o ŠP. Navyše, v samotnom procese bol udelený súhlas priamo zo strany subjektu konajúceho za Slovenskú republiku. Generálny riaditeľ Lesy SR, š.p. podpísal zámennú zmluvu dňa 23.11.2009, pričom Ministerstvo pôdohospodárstva Slovenskej republiky vyjadrilo súhlas s predmetnou zámennou zmluvou listom vedúceho služobného úradu Ing. Vladimíra Pavelku pod sp.zn. 4542/2008-7201706 dňa 24.11.2009.

Ekonomická výhoda predstavuje štátnu pomoc v zmysle konštantnej judikatúry Súdov EU ak „podnikateľský subjekt dostane ekonomickú výhodu [benefit], ktorú by nezískal na základe normálnych okolností na trhu“ (market economy operator test). Štátna pomoc je prítomná v rozsahu v akom štát poskytne podnikateľskému subjektu výhodu, či už vo forme peňazí, vecného plnenia alebo služieb, bez adekvátnej trhovej protihodnoty. Pomoc je v rozsahu v akom je plnenie poskytnuté štátom väčšie ako by bolo plnenie dohodnuté za tých istých alebo porovnateľných trhových podmienkach medzi dvomi nezávislými podnikateľskými subjektmi. V prípade ak by výhody v peňažnej, vecnej podobe alebo forme služieb neboli poskytnuté vôbec medzi súkromnými podnikateľskými subjektmi, potom by sa za štátnu pomoc pokladala celá výška výhody. „Market economy operator test“ je základným testom na základe ktorého Komisia a Súd EU posudzujú či dané štátne opatrenie (zmluva) predstavuje poskytnutie ekonomickej výhody a tak štátnej pomoci. Z hľadiska práva štátnej pomoci nehrá rolu či ide o kúpu aktív zo strany štátu (nákup/zámena pozemkov) alebo o predaj aktív zo strany štátu (predaj/zámenu pozemkov). Ak získanie zmluvy so štátom poskytuje spoločnosti výhodu, ktorú by mu neposkytol komerčne motivovaný účastník trhu, ktorý by mal záujem o tie isté služby, takáto zmluva by mohla predstavovať poskytnutie štátnej pomoci v rozpore s článkom 107(1) ZFEÚ.

Znalecké posudky [redacted] stanovili, že hodnota pozemkov, ktoré poskytol žalobca v 2. rade, presahuje o viac ako 2.000.000,- eur hodnotu pozemkov ako bola stanovená ich hodnota v znaleckom posudku [redacted] ktorý slúžil ako základ pre zámenu. Žalovaný tak získal neoprávnenú výhodu vo výške viac ako 2.000.000,- eur.

S prihliadnutím na uvedené je zámenná zmluva absolútne (od počiatku) neplatná v zmysle § 39 Občianskeho zákonníka pre jej uzavretie v rozpore s už uvedeným priamo účinným článkom 108 ods. 3 ZFEÚ a § 9 ods. 1 Zákona o štátnej pomoci, a strany majú povinnosť vrátiť si plnenia, ktoré si navzájom poskytli.

Uvedený právny názor je podporený aj súdnou praxou v niektorých členských štátoch (napr. Nemecko a Holandsko), že zmluvy na základe ktorých bola poskytnutá protiprávna pomoc sú neplatné od počiatku. Prijemcovia pomoci poskytnutej na základe zmlúv, ktoré boli deklarované za neplatné, boli následne povinní vrátiť poskytnutú pomoc, a to v zmysle ustanovení o vrátení bezdôvodného obohatenia (t.j. boli nútení vrátiť pomoc, keďže právny titul na základe ktorého im bolo plnené bol od počiatku neplatný). Na tento dôvod neplatnosti zámennej zmluvy (neoprávnená štátna pomoc) majú slovenské súdy povinnosť prihliadať ex-offo a preto je možné tento argument použiť aj v odvolacom konaní.

Ako vyplýva aj z Oznámenia Komisie o vymáhaní neoprávnenej a nezlučiteľnej štátnej pomoci (2019/C 247/01) (ďalej len „Oznámenie o vymáhaní ŠP“): „Nová pomoc vykonávaná bez oznámenia Komisii alebo pred jej schválením predstavuje neoprávnenú pomoc. Keďže povinnosť zachovať existujúci stav má priamy účinok, vnútroštátne súdy musia vyvodiť všetky dôsledky vyplývajúce z neoprávnenosti pomoci. Dotknuté členské štáty konkrétne musia v zásade ukončiť vykonávanie tejto pomoci, a pokiaľ už bola vykonaná a neexistujú výnimočné okolnosti, musia nariadiť jej vrátenie. Komisia takisto musí určiť nezlučiteľnosť neoprávnenej pomoci s vnútorným trhom ešte pred vydaním príkazu na jej vymáhanie.“⁹ „Hoci ZFEÚ neobsahuje nijaké výslovné ustanovenie týkajúce sa vymáhania neoprávnenej štátnej pomoci, Súdny dvor rozhodol, že vymáhanie je nevyhnutným dôsledkom všeobecného zákazu štátnej pomoci stanoveného v článku 107 ods. 1 ZFEÚ a chráni účinnosť povinnosti zachovať existujúci stav zakotvenej v článku 108 ods. 3 ZFEÚ.“

S poukazom na vyššie uvedené skutočnosti žalobcovia zotrvávajú na pôvodnej pozícii, a navrhujú, aby súd pôvodnej žalobe vyhovel a priznal žalobcovi nárok na náhradu trov konania, vrátane trov právneho zastúpenia.

41. K uvedenému podaniu žalobcov sa vyjadril žalovaný, ktorý uviedol, že podľa § 365 ods. 3 C.s.p. odvolacie dôvody a dôkazy na ich preukázanie možno meniť a dopĺňať len do uplynutia lehoty na podanie odvolania. Žalobcovia podali svoje podanie, ktoré nemožno vyhodnotiť inak ako doplnenie odvolania, s odstupom viac ako 2 a pol roka po podanom odvolaní. Obsahom tohto podania je doplnenie odvolacej argumentácie vo vzťahu k definovaným dovolacím dôvodom. Z pohľadu žalovaného tak ide jednoznačne o doplnenie dôvodov odvolania a dôkazov na ich preukázanie, ktoré bolo realizované po uplynutí zákonom stanovenej lehoty, ktorú nemožno predĺžiť, a preto by odvolací súd na toto podanie ako celok nemal prihliadať.

Navyše zo strany žalobcov ide v niektorých častiach predmetného podania o formulovanie nových argumentov na preukázanie oprávnenosti žaloby, avšak ide o argumentáciu, ktorú mohli a mali žalobcovia predniesť už v rámci konania pred súdom prvej inštancie a keďže tak neučinili, v súlade s ustanovením § 366 C.s.p. nie je možné túto argumentáciu v odvolacom konaní použiť. Žalobca 1. a 2. vo svojom podaní nepreukázali opak.

Žalovaní nesúhlasia s tvrdením, že k uzavretiu zámennej zmluvy malo dôjsť na základe znaleckého posudku, ktorý vypracoval znalec zapísaný v nesprávnom odvetví. V čase vypracovania znaleckých posudkov pre účely možnosti realizácie zámeny pozemkov boli pozemky parc. č. 5956, 6019/1, 6020, 6021/1, 6021/2 a 6038, evidované ako pozemky nachádzajúce sa mimo zastavaného územia obce, t.j. v extraviláne. Preto na ich ohodnotenie bol oprávnený znalec zapísaný v zozname znalcov v odvetví Lesníctvo – Odhad hodnoty lesov. Znalec [REDAKOVANÉ] tak bol znalcom oprávneným na vyhotovenie predmetných znaleckých posudkov, vyhotovil znalecké posudky v súlade so zákonom a tieto boli spôsobilým podkladom na vydanie súhlasu ministerstva v súlade s ustanovením § 50 ods. 10 zákona č. 326/2005 Z.z. o lesoch v platnom znení.

Žalobcovia ďalej v tomto podaní poukazujú na údajné porušenie Zmluvy o fungovaní Európskej únie a zákona č. 358/2015 Z.z. o úprave niektorých vzťahov v oblasti štátnej pomoci a minimálnej pomoci pri procese uzavretia predmetnej zámennej zmluvy. Vo vzťahu k údajnému porušeniu Zmluvy o fungovaní EÚ, a to konkrétne čl. 107 a 108, žalovaný zdôrazňuje, že žalobcovia ani len neoznačili, že by uzavretie zámennej zmluvy napĺňalo všetky kritériá v zmysle čl. 107 (1) Zmluvy o fungovaní EÚ. Minimálne vo vzťahu k ods. IV tohto článku je možné splnenie tohto kritéria s ohľadom na rozsah a charakter zámennej zmluvy absolútne vylúčiť. Pokiaľ žalobcovia mali v úmysle argumentovať týmto smerom a preukazovať porušenie Zmluvy o fungovaní EÚ zo strany žalovaného, mohli a mali tak urobiť už v rámci konania pred súdom prvej inštancie. Preukazovanie naplnenia kritérií v zmysle čl. 107 (1) Zákona o fungovaní EÚ len v rámci odvolacieho konania je v tomto prípade rozporné so zákonom a neprípustné. Žalovaný má za to, že na predmetný prípad sa žalobcom uvedené ustanovenia Zmluvy o fungovaní EÚ v žiadnom prípade nevzťahujú.

K argumentácii žalobcov o údajom porušení zákona č. 358/2015 Z.z. žalovaný uviedol, že tento zákon nadobudol účinnosť ku dňu 1.1.2016 a bol prijatý dňa 10.11.2015, pričom k uzavretiu zámennej zmluvy došlo dňa 27.11.2009, t.j. v čase pred prijatím uvedeného zákona. Nie je preto možné, s ohľadom na základné zásady právneho štátu, zákaz retroaktivity a právnu stabilitu práv a povinností subjektov práva v SR, aplikovať tento zákon na proces uzatvárania Zámennej zmluvy č. 6929/2008/140 zo dňa 27.11.2009.

42. V ďalších písomných vyjadreniach strany sporu ako aj intervenienti na strane žalobcov a prokurátor zotrvali na svojich predchádzajúcich vyjadreniach, zopakovali argumenty prednesené v konaní pred súdom prvej inštancie ako aj v podaných odvolaniach a vyjadreniach.

43. Odvolací súd, viazaný rozsahom a dôvodmi odvolania (§ 379 a § 380 ods. 1 C.s.p.), vec prejednal bez nariadenia odvolacieho pojednávania, keď pre nariadenie pojednávania podľa ustanovenia § 385 ods. 1 C.s.p. neboli splnené zákonné podmienky (nebolo potrebné doplniť,

resp. zopakovať dokazovanie, nevyžaduje to dôležitý verejný záujem) a po preskúmaní odvolania, ako aj celého obsahu spisu, dospel k záveru, odvolanie odvolateľov je nedôvodné a napadnutý rozsudok je potrebné potvrdiť. Rozsudok verejne vyhlásil dňa 18.6.2024 podľa § 378 ods. 1 C.s.p. v spojení s § 219 ods. 3 C.s.p., pričom o termíne verejného vyhlásenia rozsudku boli strany sporu, resp. ich právni zástupcovia, upovedomené zákonným spôsobom.

44. Rozsudok súdu prvej inštancie vo výroku, ktorým súd žalobu zamietol, je vecne a právne správny, je výsledkom vykonaného dokazovania, a ako taký ho odvolací súd potvrdil (§ 387 ods. 1, ods. 2 C.s.p.). Odvolatelia v odvolaní neuvádzali podstatné, rozhodujúce, konkrétne, právne skutočnosti, ktoré by odôvodňovali iné rozhodnutie odvolacieho súdu. Na tomto mieste odvolací súd zdôrazňuje, že ide o konanie, v ktorom je súd viazaný žalobou, a teda aj odvolací súd je viazaný rozsahom a dôvodmi odvolania.

45. V preskúmvanej veci sa súd prvej inštancie dôsledne zaoberal posúdením dôvodnosti žaloby, ktorou sa žalobcovia (po zmene petitu žaloby) domáhali určenia, že žalovaný nemá právo nadobudnúť vlastnícke právo k pozemku parcely reg. „C“ s parc. č. 5956, druh pozemku: lesný pozemok, o výmere: 32.640 m², s parc. č. 6019/1, druh pozemku: lesný pozemok, o výmere 126.770 m², s parc. č. 6020, druh pozemku: lesný pozemok, o výmere 7438 m², s parc. č. 6021/1, druh pozemku: lesný pozemok, o výmere: 57.283 m², s parc. č. 6021/2, 878 m², s parc. č. 6038, druh pozemku: lesný pozemok, o výmere 16.214 m², zapísaným na liste vlastníctva č. 273 vedenom pre katastrálne územie Petržalka, obec Bratislava - mestská časť Petržalka, okres Bratislava V, na základe Zámennej zmluvy č. 6929/2008/140, uzavretej dňa 27.11.2009 medzi žalobcom v 2. rade a žalovaným a zároveň určenia, že žalobca v 1. rade nemá právo nadobudnúť vlastnícke právo k pozemku parcely reg. „C“ s parc. č. 1369 o výmere 308.227 m², druh pozemku: lesné pozemky, zapísanému na liste vlastníctva č. 630 vedenom pre katastrálne územie Šiatorská Bukovinka, obec Šiatorská Bukovinka, okres Lučenec, o veľkosti spoluvlastníckeho podielu 8/10, na základe Zámennej zmluvy č. 6929/2008/140, uzavretej dňa 27.11.2009 medzi žalobcom v 2. rade a žalovaným.

46. Z hľadiska všetkých relevantných prostriedkov procesného útoku, ktorými žalobcovia (spolu s intervenientmi na strane žalobcov a prokurátorom) preukazovali opodstatnenosť žalobného nároku a prostriedkov procesnej obrany, ktorými sa žalovaný bránil, súd prvej inštancie správne zameral svoje dokazovanie na zisťovanie všetkých podstatných skutočností týkajúcich sa zámennej zmluvy uzavretej dňa 27.11.2009, ktorej platnosť bola významná z hľadiska hmotnoprávneho posúdenia danej veci. Po konštatovaní existencie naliehavého právneho záujmu a prípustnosti žaloby (§ 139 ods. 1 písm. c/ C.s.p.), súd prvej inštancie pri posudzovaní (ne)platnosti zámennej zmluvy správne skúmal predovšetkým v zmysle ustanovenia § 39 OZ v spojitosti s § 50 ods. 1, ods. 7 a 10 zákona o lesoch, ktorých porušenie uzavretím zámennej zmluvy bolo v konaní namietané a skúmal splnenie podmienok udelenia súhlasu Ministerstvom pôdohospodárstva Slovenskej republiky dňa 24.11.2009. Skutkové zistenia súdu prvej inštancie majú oporu vo vykonanom dokazovaní, keď vzal do úvahy všetky rozhodujúce skutočnosti, ktoré z vykonaných dôkazov, z prednesov sporových strán, intervenientov, prokurátora a z obsahu spisu vyplynuli, následne tieto v súlade so zásadou voľného hodnotenia dôkazov (čl. 15 C.s.p. v spojení s § 191 C.s.p.) vyhodnotil a dospel tak k správny skutkovým záverom, z ktorých vyvodil aj správne právne závery. Pri svojom právnom posúdení náležite vychádzal zo zodpovedajúcich ustanovení Občianskeho zákonníka a zákona č. 326/2005 Z.z. o lesoch v znení platnom v rozhodnom období, tieto aj správne vyložil s ohľadom na relevantnú judikatúru a rozhodovacia prax najvyšších súdnych autorít. Svoje závery, pre ktoré žalobu zamietol, nakoľko dospel k záveru, že zámenná zmluva medzi žalobcom v 2. rade a žalovaným je platná, aj náležite v súlade s požiadavkami vyplývajúcimi

z § 220 ods. 2 C.s.p., odôvodnil. Svoj myšlienkový postup dôkladne vysvetlil, a to nielen s poukazom na rozhodujúce skutočnosti zistené výsledkami vykonaného dokazovania, ale tiež s poukazom na prijaté právne závery. Súd prvej inštancie sa dôkladne vysporiadal so všetkými rozhodujúcimi skutočnosťami podstatnými pre právne posúdenie veci, ako aj so všetkými relevantnými argumentmi a dôkaznými návrhmi sporových strán, intervenientov a prokurátora a dôsledne posúdil opodstatnenosť všetkých právne a skutkovo relevantných námietok súvisiacich s predmetom konania.

47. V konaní nebolo sporné, že žalobca v 2. rade uzavrel so žalovaným Zámennú zmluvu č. 6929/2008/140, a to na základe žiadosti žalovaného zo dňa 5.6.2008 a ani to, že so zámennou zmluvou vyslovilo v zmysle ustanovenia § 50 ods. 7 a 10 zákona č. 326/2005 Z.z. o lesoch (ďalej len zákon č. 326/2005 Z. z.) súhlas Ministerstvo pôdohospodárstva Slovenskej republiky dňa 24.11.2009. Žalobca v 2. rade podpísal predmetnú zmluvu dňa 23.11.2009 a návrh zámennej zmluvy následne zaslal ministerstvu na zaujatie stanoviska vo forme súhlasu, ktorý bol udelený dňa 24.11.2009, žalovaný návrh podpísal dňa 27.11.2009. Zámenná zmluva teda nadobudla platnosť posledným podpisom dňa 27.11.2009.

48. Žalobcovia neplatnosť právneho úkonu (zámennej zmluvy) odôvodňovali v priebehu konania § 39 Občianskeho zákonníka, nakoľko považovali zámennú zmluvu za absolútne neplatný právny úkon pre jej rozpor so zákonom, následne argumentáciu doplnili a tvrdili, že zámenná zmluva je neplatná s poukazom na ust. § 49a Občianskeho zákonníka, nakoľko mali za to, že žalobca v 2. rade bol uvedený do omylu tým, že nemal vedomosť o tom, že nie sú splnené podmienky zámeny uvedené v ust. § 50 ods. 10 zákona č. 326/2005 Z.z., kedy by predmetnú zámennú zmluvu nikdy nepodpísal. Napokon v priebehu konania žalobcovia ešte doplnili argumentáciu a tvrdili, že predmetná zámenná zmluva je neplatná z dôvodu, že zákon obchádza.

49. Podstatnou odvolacou námietkou žalobcov (ako aj intervenientov a prokurátora) v odvolacom konaní, bolo práve to, že sa súd prvej inštancie vôbec nezaoberal účelom ustanovenia § 50 ods. 10 zákona o lesoch a v tej súvislosti tým, či zámenná zmluva, ktorá sa predmetnému ustanoveniu prieči, zákon neobchádza, a či teda z tohto dôvodu nie je zámenná zmluva absolútne neplatná. Súd prvej inštancie sa podľa odvolateľov v odôvodnení rozsudku nevysporiadal s argumentáciou žalobcov, ktorá bola zásadná pre právne posúdenie veci, nezaujal k nej právny názor a rovnako súd prvej inštancie nikde v celom rozsudku neuviedol, prečo sa nestotožnil s tvrdením žalobcov, že zámenná zmluva obchádza zákon, a preto je v zmysle ust. § 39 Občianskeho zákonníka absolútne neplatná.

50. Podľa § 39 OZ neplatný je právny úkon, ktorý svojím obsahom alebo účelom odporuje zákonu alebo ho obchádza alebo sa prieči dobrým mravom.

Podľa § 50 ods. 3 zákona č. 326/2005 Z.z. v znení platnom v čase podpisu zámennej zmluvy správu lesného majetku vo vlastníctve štátu môže vykonávať právnická osoba, ktorej zakladateľom alebo zriaďovateľom je ministerstvo alebo právnická osoba, ktorá má také postavenie podľa osobitných predpisov.

Podľa § 50 ods. 7 zákona č. 326/2005 Z.z. v hore uvedenom znení na zámenu, nájom, výpožičku a prevod správy lesného majetku vo vlastníctve štátu sa vyžaduje súhlas ministerstva okrem prevodu správy lesného majetku vo vlastníctve štátu v správe právnickej osoby založenej alebo zriadenej ministerstvom obrany alebo zriadenej Ministerstvom životného prostredia Slovenskej republiky. Súhlas ministerstva sa vyžaduje aj na vyňatie, ktoré sa dotýka lesných

pozemkov podľa § 3 ods. 1 písm. a) až c) a e) vo vlastníctve štátu okrem vyňatia vo vojenských lesoch a v rekreačných oblastiach zriadených pred nadobudnutím účinnosti tohto zákona a rozhodovania podľa § 3 ods. 2.

Podľa § 50 ods. 10 zákona č. 326/2005 Z.z. v hore uvedenom znení ministerstvo (tu: Ministerstvo pôdohospodárstva Slovenskej republiky) môže dať súhlas na zámenu lesných pozemkov a lesných porastov na nich vo vlastníctve štátu, ak ich hodnota zistená znaleckým posudkom podľa predpisov o stanovení všeobecnej hodnoty majetku a výmera nie je v porovnaní s hodnotou a výmerou lesných pozemkov a lesných porastov na nich vo vlastníctve iných osôb vyššia o viac ako desať percent. Ak hodnota zamieňaných lesných pozemkov a lesných porastov na nich nie je rovnaká, výšku a spôsob úhrady jej rozdielu upravuje zámenná zmluva.

Podľa § 11 ods. 9 zák. č. 278/1993 Z.z. stanovenie hodnoty vymieňaného nehnuteľného majetku sa musí vykonať podľa osobitného predpisu. Ak cena zamieňaných nehnuteľností nie je rovnaká, zmluva musí obsahovať aj dohodu o dobe splatnosti rozdielu v cene, ktorú je nadobúdateľ majetku štátu povinný zaplatiť správcovi do 60 dní odo dňa nadobudnutia platnosti zámennej zmluvy. Rozdiel v cene zamieňaných nehnuteľností je nadobúdateľ majetku štátu povinný zaplatiť pred podaním návrhu na vklad vlastníckeho práva do katastra nehnuteľností. Návrh na vklad vlastníckeho práva do katastra nehnuteľností je oprávnený podať len správca, a to až po zaplatení rozdielu v cene. Ak nadobúdateľ majetku štátu nezaplatí rozdiel v cene najneskôr v posledný deň dohodnutej doby splatnosti, je správca povinný odstúpiť od zmluvy. Na platnosť zámennej zmluvy, ktorou sa výmenou dáva nehnuteľný majetok štátu, sa vyžaduje súhlas ministerstva financií.

51. Hneď na úvod je potrebné poukázať na to, že v posudzovanej veci uzavretím zámennej zmluvy došlo medzi žalobcom v 2. rade a žalovaným nepochybne ku vzniku záväzkového vzťahu súkromnoprávnej povahy založeného na zásadách súkromného práva (nešlo o vzťah verejnoprávny). Medzi tieto zásady patrí aj princíp rovnakého postavenia zmluvných strán v tomto vzťahu (ani jeden z nich nie je vo vzťahu k druhému v nadradenom alebo podradenom postavení). Bolo preto výlučne vecou žalobcu v 2. rade a žalovaného, či pristúpia k uzavretiu tohto právneho vzťahu za podmienok uvedených v zmluve.

52. Vo vzťahu k otázke posúdenia platnosti predmetnej zámennej zmluvy je potrebné ďalej uviesť, že nielen v občianskom práve, ale v rámci súkromného práva ako celku, sa uplatňuje princíp preferencie platnosti právnych úkonov, vrátane zmlúv. Právne úkony sa uskutočňujú s jednoznačným zámerom vyvolať riadne právne účinky; čo možno vyjadriť aj tým spôsobom, že za bežných okolností nikto nerobí právny úkon s úmyslom, aby bol tento úkon neplatný. Neplatnosť právneho úkonu je reštriktívnou výnimkou, ku ktorej možno interpretačne dospieť iba v prípade, ak konkrétny úkon za žiadnych okolností neobstojí ako platný (por. ÚS SR I. ÚS 242/2007, I. ÚS 243/2007, IV. ÚS 340/2012, IV. ÚS 15/2014, I. ÚS 640/2014; NS SR, sp.zn. 4 Cdo 132/2007, Sedlačko, In: Števček, M., Dulak, A., Bajánková, J., Fečík, M., Sedlačko, F., Tomašovič, M. a kol. Občiansky zákonník II. § 451 – 880. Komentár. C. H. Beck: Praha, 2015, s. 1698). Súdny preto pri posudzovaní platnosti zmluvy musia vždy brať zreteľ na (súkromnú) autonómnú vôľu zmluvných strán, posudzovanú ako ústavnú hodnotu, lebo aj Ústavný súd SR opakovane uvádza, že ide o všeobecnú zásadu, ktorá je súčasťou princípov právneho štátu, resp. zmluvnej autonómie, ktorá medzi tieto princípy patrí (por. I. ÚS, 640/2014, II. ÚS 294/2018, II. ÚS 461/2013, II. ÚS 299/2019), a zároveň je aj vyjadrením jedného z pilierov záväzkového (ale i vecného) práva, a to princípu pacta sunt servanda (por. uznesenie NS sp.zn. 4 Cdo 95/2019 z 29.1.2020). Úloha všeobecného súdu pri hľadaní riešenia súdnej právnej veci

totiž nemá spočívať vo „vyhľadávaní“ dôvodov neplatnosti, ale v poskytnutí súdnej ochrany stranám sporu v rámci súdneho konania. Táto má byť založená okrem iného aj na zohľadnení a plnej aplikácii všetkých zákonných kritérií platných pre výklad právnych úkonov a súčasnej preferencii výkladu v prospech platnosti, a nie neplatnosti právneho úkonu.

53. Pokiaľ ide o namietanú neplatnosť predmetnej zámennej zmluvy, súd prvej inštancie postupoval správne, keď jej platnosť posudzoval s ohľadom na okolnosti, ktoré existovali v čase jej uzavretia (por. rozsudok NS SR z 26. marca 2009, sp.zn. 1M Obdo V 16/2006). Vychádzajúc z judikatúry NS SR je nevyhnutné platnosť zámennej zmluvy posudzovať podľa „okolností, ktoré existovali v čase jej uzavretia,“ pretože, právny úkon, ktorý v čase jeho vykonania zodpovedal všetkým zákonným požiadavkám a bol preto platný, sa v dôsledku skutočností, ktoré nastali po jeho vzniku, nemôže dodatočne stať neplatným. V obdobnom duchu Najvyšší súd Českej republiky konštatoval, cit.: „platnosť zmluvy je potrebné posudzovať k okamihu jej uzatvorenia; platné občianske právo nepozná inštitút dodatočnej straty platnosti zmluvy. Ak je zmluva uzatvorená platne, nemôže sa stať neplatnou v dôsledku skutočností, ktorá nastane neskôr (ak nejde o tzv. relatívnu neplatnosť)“ (por. rozsudok NS Českej republiky z 29.5.2012, sp.zn. 22Cdo/222/2011, uznesenie NS Českej republiky z 24.11.2005, sp.zn. 26Cdo 1079/2005).

54. Právo vlastníka nakladať s lesnými pozemkami ich zámenou s inými lesnými pozemkami bolo zverené žalobcovi v 2. rade ako správcovi, ktorý však mohol konať len so súhlasom príslušného ministerstva, čo zabezpečuje, že prejav vôle žalobcu v 2. rade smerujúci k zámene lesných pozemkov má právne účinky takéhoto právneho úkonu upravené Občianskym zákonníkom len v prípade existencie ministerského súhlasu so zámenou predmetných lesných pozemkov. Je pritom nesporné, že v čase uzavretia predmetnej zámennej zmluvy bol v súlade s ust. § 50 ods. 7 zákona o lesoch žalobcovi v 2. rade ako správcovi majetku zo strany ministerstva pôdohospodárstva daný súhlas ministerstva (zo dňa 24.11.2009) na zámenu predmetných pozemkov.

55. Problematickým z hľadiska posúdenia platnosti predmetnej zámennej zmluvy bol vzťah § 50 ods. 10 a § 50 ods. 7 zákona o lesoch. Pokiaľ ide o predmetný súhlas, jeho charakter ako aj jeho účinky boli posúdené práve v rozhodnutí NS SR sp.zn. 1Sžr/68/2011. Z tohto posúdenia vychádzal aj súd prvej inštancie a odvolací súd nevidí dôvod, pre ktorý by mal tento súhlas ako správno-aplikačný akt ministerstva posudzovať odlišne. Odvolací súd zhodne s názorom súdu prvej inštancie dospel k záveru, že predmetný súhlas bol udelený oprávnenou osobou a včas. Následkom udelenia tohto súhlasu ministerstvom (a to aj za stavu, ak by ministerstvo nesprávne alebo nedostatočne posúdilo podmienky, za ktorých tento súhlas udelilo), nemôže byť navonok voči zmluvnej strane zámennej zmluvy – žalovanému, absolútna neplatnosť zámennej zmluvy.

56. Súd prvej inštancie v napadnutom rozsudku uviedol, cit.: „Na to, aby neekvivalentná hodnota zamieňaných pozemkov a ich výmera predstavovala dôvod absolútnej neplatnosti v zmysle § 39 OZ, by musel zákonodarca podmienku ekvivalencie výslovne stanoviť ako predpoklad uzavretia zmluvy. Keďže zákonodarca výslovne a zreteľne formuluje ekvivalenciu hodnoty pozemkov iba ako podmienku vydania súhlasu so zámenou zmluvou, prípadná neekvivalencia hodnoty zamieňaných pozemkov nemôže spôsobiť absolútnu neplatnosť zámennej zmluvy v zmysle § 39 OZ. Súd je povinný zohľadniť výslovný rozdiel v textácii právnej normy formulovanej priamo zákonodarcom, ktorý rozlišuje medzi podmienkami udelenia súhlasu a podmienkami uzavretia zámennej zmluvy.“ S týmto záverom súdu prvej inštancie sa odvolací súd v plnom rozsahu stotožňuje.

Žalovaný v súvislosti s uzatvorením predmetnej zámennej zmluvy a splnením podmienok tejto zmluvy rokoval a konal výlučne so žalobcom v 2. rade. Na druhej strane to bol výlučne žalobca v 2. rade, ktorý bol pri výkone správy v (internom administratívno-právnom) vzťahu s ministerstvom. Žalovaný nebol oprávnený a ani nemal dôvod do tohto vzťahu zasahovať a nemal možnosť nijakým spôsobom ovplyvniť udelenie predmetného súhlasu zo strany ministerstva, keď je nesporné, že o tento súhlas sám nikdy nežiadal a ani žiadať nemohol. Pri vymedzení vzťahu súhlasu ministerstva a zámennej zmluvy uzavretej správcom lesného majetku vo vlastníctve štátu je nutné vychádzať tak z predpisov verejného ako aj z predpisov súkromného práva. Svojim charakterom je súhlas definovaný ako individuálny akt verejnej správy s konkrétnym obsahom. Konkrétne ide o určitú formu správno-aplikačného aktu, ktorej vo všeobecnosti patrí označenie ako opatrenie, v podrobnostiach tiež ako vyjadrenie správneho orgánu, tzn. že nejde o prejav vôle v zmysle súkromného práva, ale súhlas vyžadovaný v zmysle § 50 ods. 7 zák. č. 326/2005 Z.z. predstavuje právno-aplikačný akt zameraný na vnútornú komunikáciu zakladateľa a súčasne na výkon kontroly s nakladaním zvereného majetku štátu. Súhlas patrí medzi schvaľovacie právno-aplikačné akty verejnej správy. Ministerstvo ako orgán verejnej môže súhlas aj odoprieť, bez ohľadu na to, či došlo k splneniu podmienok stanoveným zákonom, uvedené vyplýva priamo z formulácie ustanovenia § 50 ods. 10 zákona o lesoch. Práve prostredníctvom udelenia súhlasu ministerstvo vykonáva svoju kontrolnú právomoc zakladateľa vo vzťahu k výkonu správcovskej funkcie štátneho podniku pri nakladaní s majetkom štátu. Najvyšší súd opakovane vyslovil svoj právny názor, že kontrolu splnenia („riadnosti“) podmienok nemohol vykonať žalovaný ako účastník zámennej zmluvy, ale v prípade výskytu pochybností, toto mal vykonať práve žalobca v 2. rade pri dodržaní zásady súčinnosti. Preto nedostatočná kontrola splnenia podmienok na udelenie súhlasu alebo jeho udelenie neoprávnenou osobou nemôže byť vykladaná na ťarchu a v neprospech žalovaného.

57. Ako uviedol aj Najvyšší súd SR vo svojom rozhodnutí sp.zn. 1Sžr/68/2011 zmluvná strana má právo, tzn. že nie je povinná, požadovať od štátneho podniku – správcu štátneho majetku, preukázanie udelenia súhlasu nadriadeným ministerstvom na dispozíciu s majetkom štátu. Ak svoje právo v zmysle ústavnej zásady iura merae facultatis (čl. 2 ods. 3 ústavy) nevyužije, nie je možné takýto výkon práva prezentovať na ťarchu uvedenej zmluvnej strany. Predmetný súhlas predstavuje akt vnútornej komunikácie medzi ministerstvom a správcom štátneho majetku. Navyše je rozumné predpokladať, že konajúce osoby konali v dobrej viere v riadnosť prejavov zmluvných strán zámennej zmluvy. Uvedená dobrá viera je v súkromnom práve zakomponovaná, resp. sa nachádza vo viacerých ustanoveniach občianskeho alebo obchodného práva. Najmä stabilita právnych vzťahov vychádza z ich súladu s dobrými mravmi všeobecne a pre oblasť zmlúv kladie požiadavku na prevenciu zmluvných nedostatkov. Aj na súkromné právo sa vzťahuje starorímska právna zásada, že nikto nemôže zneužívať vady úkonov, ktoré sám zapríčinil, vo svoj prospech („nemo turpitudinem suam allegare potest“).

58. Vo vzťahu k dodatočnému zrušeniu súhlasu odvolací súd, zhodne so súdom prvej inštancie, poukazuje na závery NS SR vyslovené v rozhodnutí sp.zn. 1Sžr/68/2011. Minister pôdohospodárstva, životného prostredia a regionálneho rozvoja Slovenskej republiky až po uplynutí značnej doby od udelenia súhlasu so zámennou zmluvou s okamžitou platnosťou zrušil všetky súhlasy k zámene lesných pozemkov vydané k 9.7.2010 ako aj poverenie, ktorým bol Ing. V. Pavelka poverený udeľovaním súhlasov na uzatvorenie zámennej zmluvy. Uvedený úkon ministra je na jednej strane právne relevantný, avšak ide o úkon s účinkami „ex nunc“, preto sa toto odvolanie súhlasu nemôže vzťahovať na predmetnú zámennú zmluvu. Zároveň odvolací súd dodáva, tak ako uviedol vyššie, že pre posúdenie platnosti zámennej zmluvy je rozhodujúci stav v čase jej uzavretia, kedy bol súhlas udelený, a jeho dodatočné odvolanie preto

nemôže nijakým spôsobom ovplyvniť skúmanie okolností, ktoré existovali v čase jeho uzavretia.

59. Obdobne aj vo vzťahu k povereniu Ing. Vladimíra Pavelku je nesporné, že výlučne žalobca v 2. rade ako zúčastnená osoba mohol spôsobiť nejasnosti vo vzťahu k povereniu, pričom je paradoxné, že tento v konaní napáda svoj vlastný postup, keď je nesporné, že práve žalobca v 2. rade túto zmluvu pripravoval a dojednával a tento aj obstarával súhlas na predmetnú zámenu.

60. Vo vzťahu k námietke odvolateľov (intervenienta na strane žalobcov Lesoochranárske združenie VLK), ktorý namietal, že súd prvej inštancie nevykonal dokazovanie vyžiadanim si organizačného poriadku ministerstva pôdohospodárstva, na preukázanie, že osoba konajúca za ministerstvo pôdohospodárstva nebola oprávnená na takéto konanie, odvolací súd uvádza, že súd prvej inštancie postupoval správne, keď dospel k záveru, že dôkazné bremeno, t.j. povinnosť zabezpečiť si navrhovaný organizačný poriadok, zaťažuje primárne stranu sporu, v tomto prípade žalobcu a intervenienta, ktorí nepreukázali žiadnu snahu o zabezpečenie tejto listiny, resp. nemožnosť jej zabezpečenia, kedy by prichádzalo do úvahy uloženie edičnej povinnosti zo strany súdu. Pritom túto snahu možno od žalobcov požadovať, keďže ministerstvo, ktoré svojim vlastným organizačným poriadkom nepochybne disponuje, je orgánom štátu, teda žalobcu v 1. rade. Čiže žalujúca strana (a intervenient) žiadala od súdu prvej inštancie, aby pre účely dokazovania zabezpečil listiny, ktorými samotná žalujúca strana disponuje.

S týmto záverom súdu prvej inštancie sa odvolací súd stotožňuje a dodáva, že výlučne v prípade, ak sa strana sporu znášajúca dôkazné bremeno ocitne bez vlastnej viny v situácii, keď nemá objektívnu možnosť poskytnúť relevantné informácie, pričom súčasne konajúcemu súdu rámcovo navrhne preklenúť informačnú núdzu, a to poukazom na protistranu (prípadne tretiu osobu odlišnú od strán sporu), ktorá z podstaty veci predmetnými informáciami disponuje, je v záujme zabezpečenia spravodlivej rovnováhy medzi oboma stranami sporu povinnosťou súdu na takúto požiadavku strany sporu reflektovať. Opačný postup konajúceho súdu znamená porušenie princípu rovnosti zbraní (por. nález Ústavného súdu Slovenskej republiky sp.zn. III. ÚS 651/2016 zo dňa 28. novembra 2017). Vychádzajúc z uvedeného potom odvolací súd, rovnako ako súd prvej inštancie, dospel k záveru, že pokiaľ žalobcovia mali za to, že za ministerstvo pôdohospodárstva pri udelení súhlasu konala osoba, ktorá nemala na takéto konanie oprávnenie, žalobcom nebránila žiadna objektívna prekážka, aby tieto skutočnosti aj preukázali, napr. predložením organizačnej štruktúry ministerstva. Tu však treba zdôrazniť, že ani jeden zo žalobcov, takéto skutkové tvrdenia v konaní nepredniesol a v konaní ich nenamietal (námietku vzniesol výlučne intervenient), pričom to bol práve a výlučne žalobca v 2. rade, ktorý obstarával súhlas pre predmetnú zámenu a tento súhlas aj predkladal. Odvolací súd opätovne v tejto súvislosti poukazuje na zásadu, v zmysle ktorej nikto nemôže zneužívať vady úkonov, ktoré sám zapríčinil, vo svoj prospech („nemo turpitudinem suam allegare potest“).

61. Pokiaľ ide o námietku odvolateľov týkajúcu sa záväznosti citovaného rozhodnutia NS SR sp.zn. 1Sžr/68/2011, odvolací súd uvádza, že názory na záväznosť judikatúry ako návod na jej aplikáciu súdmi nižšieho stupňa je možné nájsť v rozhodnutiach najvyššieho súdu, napr. v uznesení NS SR zo dňa 14. mája 2014 sp.zn. 7 Cdo 136/2013 (kasačné rozhodnutie), v ktorom najvyšší súd uvádza, že „favorizácia inej právoplatne skončenej veci nemá v podmienkach Slovenskej republiky všeobecnú (precedenčnú) záväznosť, nemá v nepublikovanej podobe v Zbierke stanovísk a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky ani faktickú „záväznosť“ pre iné - podobné prípady prejednávané súdmi, i keď v zložitých prípadoch (hard case) ju možno ako

odkazovú metódu (*stare decisis*) používať pri odôvodňovaní súdnych rozhodnutí“. Hoci judikatúra najvyššieho súdu, vrátane ním prijatých stanovísk na zjednotenie rozhodovania, nie je formálne záväzná, *ipso iure* normatívnu silu má, a to vo vertikálnej línii (voči súdom nižších stupňov), ako aj v horizontálnej línii (medzi senátmi najvyššieho súdu navzájom)“. „Jednotnou interpretáciou zákona sa zabezpečuje jednota uplatnenia právnej úpravy v rovnakých prípadoch, zvyšuje sa právna istota a subjektom práva sa umožňuje predvídať postup súdu, ktorý právna norma predvída alebo ukladá“ (MESIARKINOVÁ, S.: komentár k ustanoveniu § 421 C.s.p., in: Števček, M., Ficová, S., Baricová, J., Mesiarkinová, S., Bajánková, J., Tomašovič, M., a kol. Civilný sporový poriadok. Komentár. Praha : C. H. Beck, 2016, 1540 s., str. 32).

Je pravdou, ako tvrdia odvolatelia, že v zmysle ust. § 2 ods. 3 zák. č. 385/2000 Z.z. o sudcoch a príslušiacich a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov je sudca pri výkone svojej funkcie nezávislý a pri rozhodovaní viazaný len Ústavou SR, ústavným zákonom, medzinárodnou zmluvou podľa čl. 7 ods. 2 Ústavy SR a zákonom. Právny názor Ústavného súdu Slovenskej republiky obsiahnutý v jeho rozhodnutí vydanom v konaní podľa čl. 125 ods. 1 Ústavy SR na základe návrhu súdu je pre súd rovnako záväzný.

Vychádzajúc len z uvedeného by bolo potom možné prijať predčasný záver o tom, že vnútroštátna judikatúra je pre aplikačnú prax irelevantná a nemôže byť všeobecne záväzná. Uvedené ustanovenie však nemôže byť vnímané izolovane a bez ďalších súvislostí. Podľa § 22 ods. 1 zákona č. 757/2004 Z.z. o sudcoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov na zabezpečenie jednotného výkladu a jednotného používania zákonov a iných všeobecne záväzných právnych predpisov najvyšší súd zverejňuje súdne rozhodnutia zásadného významu a prijíma stanoviská k zjednocovaniu výkladu zákonov a iných všeobecne záväzných právnych predpisov. Aj podľa § 6 zákona č. 38/1993 Z.z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov, odchyľne právne názory jednotlivých senátov sa zjednocujú uznesením pléna Ústavného súdu. Senát ústavného súdu je v ďalšom konaní viazaný uznesením pléna.

Z týchto citovaných ustanovení jasne vyplýva, že judikatúra tak najvyššieho ako aj ústavného súdu, podoprená autoritou tak ústavného súdu ako aj najvyššieho súdu, nemôže byť ponechaná bez povšimnutia, a to ani s poukazom na ust. § 2 ods. 3 zák. č. 385/2000 Z.z. o sudcoch a príslušiacich.

Odvolací súd v tejto súvislosti poukazuje na nález ÚS SR sp.zn. III. ÚS 192/06 zo dňa 3. novembra 2006, v ktorom tento konštatoval, cit.: „Podľa názoru ústavného súdu, ak súd rieši právnu otázku (tú istú alebo analogickú), ktorá už bola právoplatne vyriešená podstatne odlišným spôsobom bez toho, aby sa argumentačne vyrovnal so skoršími súdnymi rozhodnutiami, nekoná v súlade s princípom právnej istoty v zmysle čl. 1 ods. 1 ústavy a môže tým porušiť aj právo účastníka súdneho konania na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy.“ Aj Ústavný súd ČR v náleze sp.zn. III. ÚS 470/97 uviedol, že bezdôvodné opomenutie rozhodnutia najvyššieho súdu môže nadobudnúť rysy jurisdikčnej ľubovôle, teda môže byť protiústavné, pokiaľ sa všeobecný súd odchyľí od ustálenej rozhodovacej praxe, bez toho, aby dostatočným spôsobom vyložil dôvody, pre ktoré túto prax odmietol.

Ústavný súd tak zdôraznil význam judikatúry a poukázal tým na prekonanie tézy o „irelevancii“ judikatúry vyšších súdov. Obdobne aj Najvyšší súd ČR v uznesení sp.zn. 29 Odo 551/2006 zo dňa 27. apríla 2006 uviedol, že pokiaľ súd bez vysvetlenia opomenie pre účastníka priaznivú judikatúru uverejnenú v zbierke súdnych rozhodnutí a stanovísk, pričom na túto judikatúru bol navyše účastníkom výslovne upozornený, táto skutočnosť sama o sebe významne oslabuje presvedčivosť jeho rozhodnutia. Ide tiež o jav, ktorý oslabuje predvídateľnosť súdneho rozhodnutia, čo nie je možné najmä v praxi odvolacích súdov tolerovať.

Vychádzajúc z vyššie uvedeného potom možno uzavrieť, že judikatúra súdov vyššieho stupňa (Ústavný súd, Najvyšší súd) síce nie je prameňom práva, je však zdrojom poznania práva

a z tohto dôvodu potom „zaväzuje“ súdy ako orgány aplikujúce právo, aby pri riešení podobných právnych otázok postupovali rovnako a aby pri svojej činnosti neprodukovali zásadne opačné (protichodné) rozhodnutia. Neznamená to, že súd musí predchádzajúcu rozhodovaciu činnosť bezvýhradne akceptovať, ale pokiaľ je pre riešený prípad relevantná, musí sa s ňou v odôvodnení svojho rozhodnutia riadne vysporiadať a odklon podrobne odôvodniť.

Pokiaľ je teda splnená podmienka existencie rovnakého alebo analogického skutkového stavu, je splnený základný predpoklad na to, aby všeobecný súd na účel dodržania princípu právnej istoty a predvídateľnosti súdneho rozhodnutia mal dať na určitú právnu otázku rovnakú odpoveď (uznesenie Ústavného súdu SR zo dňa 9.2.2018, sp.zn. IV. ÚS 99/2018). Opačným postupom by došlo k porušeniu právnej istoty a spravodlivého procesu, ktoré by mohla spôsobiť nejednotnosť rozhodovacej činnosti súdov v skutkovo a právne obdobných veciach, navyše týkajúcej sa tej istej zámennej zmluvy.

Ak teda strana sporu argumentuje konkrétnym rozhodnutím najvyššej súdnej authority, ktoré sa navyše týka tej istej zámennej zmluvy, uzavretej medzi tými istými zmluvnými stranami a s ňou súvisiaceho konkrétného (rovnakého) súhlasu ministerstva pôdohospodárstva, v ktorom už najvyšší súd posúdil niektoré sporné otázky, postupoval súd prvej inštancie správne, keď k týmto otázkam zaujal rovnaké stanovisko, najmä za stavu, keď po rozhodnutí NS SR nedošlo k žiadnej zmene skutkových okolností v prejednávanej veci. Ak by súd prvej inštancie v predmetnej veci takto nepostupoval, zapríčinil by neodôvodnenú nejednotnosť v rozhodovacej činnosti súdov pri posudzovaní rovnakých otázok vo veci tej istej zámennej zmluvy.

62. Ďalej odvolatelia namietali, že sa súd prvej inštancie nezaoberal ich argumentáciou týkajúcou sa neplatnosti zámennej zmluvy z dôvodu, že táto obchádza zákon.

V tejto súvislosti odvolací súd poukazuje na závery súdu prvej inštancie, ktorý sa v odôvodnení rozhodnutia podrobne vysporiadal s námietkou neplatnosti zámennej zmluvy v zmysle § 39 Občianskeho zákonníka, kedy jasne uviedol, že prípadný nesúlad súhlasu ministerstva so zákonnou podmienkou pre jeho udelenie v zmysle § 50 ods. 10 zákona o lesoch nie je spojený so sankciou neplatnosti, pričom tento záver sa týka všetkých skutkových podstatí neplatnosti právneho úkonu v zmysle § 39 Občianskeho zákonníka.

63. O prípad právneho úkonu zákon obchádzajúceho ide vtedy, ak právny úkon smeruje k dôsledkom, ktoré síce výslovne zakázané nie sú, ale ich nepripustnosť je možné vyvodiť zo zmyslu a účelu zákonnej úpravy. Konanie *in fraudem legis* teda predstavuje postup, ktorým sa vylúči záväzné pravidlo zámerným použitím prostriedku, ktorý sám o sebe nie je zákonom zakázaný, v dôsledku čoho sa uvedený stav javí z hľadiska pozitívneho práva nenapadnuteľný.

O obchádzanie zákona právnym úkonom ide v prípade, pokiaľ sa zákon neporušuje priamym prekročením jeho zákazu, ale keď úkon odporuje jeho cieľu, a teda jeho zákaz „iba“ obchádza; to je úkon obchádzajúci zákon (*negotium in fraudem legis*). Zákon zakazuje obchádzanie, pretože kedy to pripustil, stratili by význam priame zákazy niektorých úkonov a podkopali by sa základy zákonnosti a umožnilo by sa hrubé porušovanie noriem morálky. Prevláda právny názor, že rozhoduje objektívny fakt obchádzania alebo neobchádzania zákona, a nie zámer obchádzať zákon, pretože občianske právo nepostihuje samo o sebe zámer, ale len objektívne dané porušenie práva (Luby, Š.: Právne úkony v československom občianskom zákonníku, Právnické štúdie, vydala Slovenská akadémia vied 1969, s. 183). Rovnako tak Švestka a kol. v komentári k Občianskemu zákonníku č. 40/1964 Sb., zaujali právny názor, že pri obchádzaní zákona ide o prípady, kedy právny úkon síce v priamom rozpore s výslovným zákonným zákazom nie je, avšak svojimi účinkami zákona, jeho účelu a zmyslu (*ratio legis*) odporuje, alebo ho obchádza, prípadne použije prostriedok, ktorý nie je sám ako taký zakázaný,

takže sa síce chová podľa práva, avšak s cieľom zámerne dosiahnuť výsledok, ktorý nie je právnou normou predvídaný a je nežiadúci.

Viktor Knapp charakterizoval obchádzanie zákona tak, cit.: „že sa niekto chová podľa právnej normy (*secundum legem*), ale tak, aby zámerne dosiahol výsledok právnou normou nepredvídaný a nežiaduci.“ Pri obchádzaní zákona ide o prípady, kedy sa využitím textu právnej normy sleduje dosiahnutie výsledku, ktorý sa prieči zmyslu a účelu zákonného zákazu.

Túto zásadu je však potrebné v každom konkrétnom prípade používať vždy obozretné, aby v systéme platného písaného práva (*lex scripta*) nedochádzalo k oslabovaniu ochrany občianskych práv, ktoré sú zakotvené zákonom a s tým súvisiacemu nežiadúcemu narušovaniu zásady právnej istoty.

Z jednotlivých rozhodnutí vyšších súdnych autorít možno potom formulovať závery, v zmysle ktorých platí:

- 1) Obchádzanie zákona spočíva vo vylúčení záväzného pravidla zámerným (úmyselným) použitím takého prostriedku, ktorý sám o sebe nie je zákonom zakázaný;
- 2) Konanie *in fraudem legis* predstavuje postup, kedy sa niekto chová podľa práva, ale tak, aby zámerne dosiahol výsledok právnou normou nepredvídaný a nežiaduci;
- 3) Hoci uzavretie zmluvy určitého typu ako také zákonu neodporuje, je nutné ho posudzovať v kontexte ostatných uzavretých zmluvných ustanovení. Ak z nich vyplýva, že zmluva sleduje účel zakázaný kogentnou právnou normou, tak takáto zmluva zákon obchádza.

Výsledkom neplnenia uvedených kritérií je potom vždy absolútna neplatnosť zmluvy obchádzajúcej zákon.

Základnou otázkou v danom prípade je predovšetkým to, ako posúdiť, či v konkrétnom prípade išlo o „vylúčenie záväzného pravidla“ a či zmluvnej strane išlo o dosiahnutie „výsledku právnou normou nepredvídaného a nežiadúceho“.

Jedným zo základných predpokladov, ktorý musí byť v prípadoch obchádzania zákona naplnený, je existencia zámeru/úmyslu aspoň jednej zmluvnej strany dosiahnuť výsledok právnou normou nepredvídaný a nežiadúci, a táto musí byť bez akýkoľvek pochybnosti aj preukázaná. V danom prípade, vychádzajúc z tvrdení žalobcov a intervenientov, tento úmysel mal existovať na strane žalovaného, ktorý pri uzatváraní zámennej zmluvy predložil žalobcom znalecký posudok, ktorý mal byť vypracovaný v rozpore so zákonom a práve na základe tohto posudku bolo následne preukázané splnenie podmienky ekvivalencie hodnoty zamieňaných pozemkov, ktorá bola nevyhnutným (zákonným) predpokladom pre udelenie súhlasu ministerstvom pôdohospodárstva.

V prejednávanom prípade však splnenie tohto predpokladu preukázané nebolo, keď nebola preukázaná existencia zámeru/úmyslu na strane žalovaného (ani žalobcov). Súd prvej inštancie uviedol, že v čase uzatvárania zámennej zmluvy a udelenia súhlasu neboli pochybnosti o splnení podmienky ekvivalencie hodnôt zamieňaných pozemkov podľa § 50 ods. 10 zákona o lesoch, keďže jediný (vtedy) existujúci znalecký posudok [REDAKOVANÉ] a splnenie tejto podmienky osvedčil. Keďže absentuje primárny predpoklad umožňujúci posudzovať konanie predchádzajúce uzavretiu zmluvy ako úmyselné konanie s cieľom dosiahnuť stav zákonom nepredvídaný, nemôže byť ani úkon uzavretia zámennej zmluvy neplatný pre obchádzanie zákona.

V konaní nebolo preukázané, že by žalovaný akýmkoľvek spôsobom ovplyvnil výsledok znaleckého dokazovania a závery predmetného znaleckého posudku. Žalovaný ako objednávateľ zadal znalcovi vypracovanie znaleckého posudku. Nebolo preukázané, že by existoval akýkoľvek dôvod, pre ktorý by mala na jeho strane vzniknúť pochybnosť o osobe znalca, jeho odbornosti a o záveroch znaleckého posudku. Znalecká činnosť je predsa činnosť odborná, ktorou sa znalec, ktorý má potrebné vzdelanie a kvalifikáciu v určitej oblasti a spĺňa

aj ostatné podmienky stanovené zákonom pre zapísanie do zoznamu znalcov, vyjadruje a poskytuje odborné stanoviská v oblastiach, ktoré osoba bez potrebného vzdelania a skúsenosti nie je schopná dostatočne kvalitne a najmä kvalifikovane sama určiť. Znalec si je vedomý svojich povinností vypracovať nestranný a pravdivý znalecký posudok, čo osvedčuje pripojením znaleckej doložky k znaleckým posudkom. Vzhľadom na to, že predmetný znalecký posudok bol vypracovaný znalcom zapísaným v zozname znalcov, ktorý vypracoval znalecký posudok, ku ktorému pripojil aj znaleckú doložku, nebol dôvod na strane žalovaného, pre ktorý by mal závery tohto znaleckého posudku považovať za nesprávne.

Napokon ani na strane žalobcu v 2. rade a ani na strane ministerstva pôdohospodárstva, (ktorým obom bol znalecký posudok predložený), nevznikla žiadna pochybnosť o osobe znalca, o tom, že by tento znalec nemal potrebnú odbornosť na jeho vypracovanie a nevznikla žiadna pochybnosť o záveroch znalca vo vzťahu k hodnote zamieňaných nehnuteľností. Pritom minimálne na strane žalobcu v 2. rade, ktorý spravoval zamieňaný lesný majetok, je predpoklad, že vzhľadom na jeho odbornosť ako aj na skutočnosť, že ide o majetok, ktorý mal dlhodobo v správe, by to mal byť práve on, ktorý ako správny „hospodár“ pozná hodnotu spravovaného majetku. Teda, ak mala vzniknúť pochybnosť o správnosti stanovenia hodnoty majetku oceneného daným znalcom, tak to bol predovšetkým žalobca v 2. rade, ktorý pri zachovaní odbornej starostlivosti a obozretnosti, mal byť tým, kto mal /musel vedieť o tom, že tento majetok má oveľa vyššiu hodnotu a rovnako to bol práve a výlučne žalobca v 2. rade, ktorý mal/musel vedieť, že znalec, ktorý vypracoval predmetný znalecký posudok nie je oprávnený (ako to dnes žalobcovia tvrdia), vzhľadom na absenciu jeho odbornosti, vypracovať znalecký posudok.

Taktiež súd prvej inštancie správne uviedol, že pokiaľ došlo na strane žalobcu ako zmluvnej strany k omylu, tento nebol vyvolaný žalovaným, naviac, jednalo by sa o omyl tzv. neospravedliteľný (zavinенý minimálne nedbanlivosťou žalobcu), t.j. taký, ktorý nemôže mať dopad na platnosť právneho úkonu. Tieto závery súdu prvej inštancie v celosti ako vecne správne potvrdzuje odvolací súd. Inak povedané, v konaní nebolo preukázané, že by ktorákolvek zmluvná strana konala úmyselne spôsobom dosiahnuť obidenie zákona.

Žalobcovia v priebehu konania tvrdili, že pokiaľ by mali vedomosť o „skutočnej“ cene zamieňanej nehnuteľnosti, nikdy by nepristúpili k uzavretiu zámennej zmluvy a že žalovaný predložením znaleckého posudku znalca Ing. Pavla Cubineka, predmetom ktorého bolo nesprávne ocenenie zamieňaných nehnuteľností v k.ú. Petržalka, ich uviedol od omylu.

Z ustanovenia § 49a Občianskeho zákonníka vyplýva, že právny úkon je neplatný, ak ho konajúca osoba urobila v omyle vychádzajúcom zo skutočnosti, ktorá je pre jeho uskutočnenie rozhodujúca, a osoba, ktorej bol právny úkon určený, tento omyl vyvolala alebo o ňom musela vedieť. Právny úkon je takisto neplatný, ak omyl táto osoba vyvolala úmyselne. Omyl v pohnútku nerobí právny úkon neplatným.

Citované ustanovenie obsahuje úpravu právnych následkov pre prípad, že právny úkon bol urobený v omyle ako nevedomosti o skutočnom stave veci. Právna podstata omylu spočíva v tom, že konajúci mal nesprávnu, resp. nedostatočnú predstavu o právnych účinkoch úkonu. Omyl vo vôle je právne významný (má za následok neplatnosť právneho úkonu) len vtedy, ak ho konajúca osoba urobila v omyle vychádzajúcom zo skutočnosti, ktorá bola pre právny úkon rozhodujúca, resp. podstatná a osoba, ktorej bol právny úkon určený, tento omyl vyvolala alebo o ňom musela vedieť v čase právneho úkonu. Omyl je pri právnom úkone rozhodujúci, resp. podstatný, ak sa týka právneho dôvodu alebo inej skutočnosti, ktorá bola pre uskutočnenie právneho úkonu podľa prejavenej vôle rozhodujúca. Právne následky omylu sú teda spojené len s určitým kvalifikovaným (právne významným) omylom. Právne významný je omyl vtedy, ak je tento omyl skrytý (t.j. účastník konajúci v omyle o ňom nevie) a druhý účastník tento omyl spôsobil priamo úmyselne. O omyl však pôjde aj vtedy, keď druhý účastník omyl vyvolal inak, napr. neúmyselne alebo o ňom musel vedieť. V takomto prípade omyl musí vychádzať zo

skutočnosti, ktorá je pre uskutočnenie právneho úkonu rozhodujúca (musí ísť o omyl podstatný). Omyl je podstatný, ak ho konajúca osoba urobila v omyle vychádzajúcom zo skutočnosti, ktorá je pre jeho uskutočnenie rozhodujúca (podstatná), a bez ktorej by k právnomu úkonu nedošlo, a ďalej osoba, ktorej bol právny úkon určený, tento omyl vyvolala alebo o ňom musela v čase právneho úkonu aspoň vedieť. Ustanovenie § 49a Občianskeho zákonníka však nemožno vykladať tak, že na jeho základe je osoba, ktorá sa omylu dovoľáva, zbavená povinnosti si sama, podľa okolností konkrétneho prípadu, zabezpečiť objektívne informácie o okolnostiach, ktoré považuje táto osoba za rozhodujúce pre uskutočnenie zamýšľaného právneho úkonu a bez príčiny sa vo svojom úsudku nechala mylne ovplyvniť prípadnými náznakmi riešenia zamýšľaného právneho úkonu.

Pri posúdení otázky, či v danom prípade existujú dôvody neplatnosti zámennej zmluvy podľa § 49a Občianskeho zákonníka, závery súdu prvej inštancie zodpovedajú zistenému skutkovému stavu veci a sú v súlade s hmotným právom. Odvolací súd sa v celom rozsahu stotožňuje s právnymi závermi súdu prvej inštancie týkajúcimi sa posúdenia charakteru omylu v konaní žalobcov vo vzťahu k žalovanému pri uzatváraní zámennej zmluvy.

Podľa tvrdení žalobcov pri rokovaniach pred uzavretím zmluvy, ako aj pri jej uzavretí boli žalovaným uvedení do omylu, keď im tento predložil znalecký posudok, v ktorom boli nesprávne ocenené nehnuteľnosti vo vlastníctve žalobcu v 1. rade. Cena nehnuteľnosti bola deklarovaná v rozpore so skutočným stavom, čo ovplyvnilo ich rozhodnutie pri uzavretí zámennej zmluvy, ktorú by za predpokladu tejto vedomosti s navrhovaným obsahom nemohli uzavrieť a neuzavreli.

Keďže v konaní nebolo preukázané tvrdenie žalobcov, že žalovaný mal vedomosť o vyššej cene zamieňaných pozemkov vo vlastníctve žalobcu resp. o tom, že znalecký posudok bol vyhotovený nesprávne, že predmetom zámeny sú nehnuteľnosti oveľa vyššej hodnoty ako bola hodnota stanovená na základe znaleckého posudku určené, záver súdu prvej inštancie, že pri uzatváraní zámennej zmluvy žalobcovia neboli uvedení do omylu, je správny.

64. Ďalšou odvolacou námietskou žalobcov (ako aj intervenientov) bolo, že súd prvej inštancie v nadväznosti na nesprávne právne posúdenie veci nevykonal ani navrhované dôkazy zamerané najmä na preukázanie reálnej hodnoty zamieňaných nehnuteľností vo vlastníctve štátu vo vzťahu k hodnote zamieňaných nehnuteľností vo vlastníctve žalovaného. Aj túto odvolaciu námietku považuje odvolací súd za nedôvodnú a to s poukazom na vyššie uvedené závery. V plnom rozsahu sa stotožňuje so závermi súdu prvej inštancie, ktorý uviedol, že z dôvodu, že výkladom aplikovaných právnych predpisov nezistil potenciálnu dôvodnosť žalobnej argumentácie z hľadiska možnej absolútnej neplatnosti zámennej zmluvy, bolo by nadbytočné vykonávať žalobcami ako aj intervenientami navrhnuté znalecké dokazovanie hodnoty zamieňaných pozemkov, preto tento dôkaz podľa § 185 ods. 1 C.s.p. nevykonal, pričom sledoval hospodárnosť konania, keďže ani prípadné znalecké zistenie tvrdeného nepomeru medzi zamieňanými nehnuteľnosťami priamo ku dňu zámeny by nemohlo viesť k ustáleniu absolútnej neplatnosti zámennej zmluvy, ako tvrdili žalobcovia a intervenienti.

65. Vo vzťahu k žalobcami doplnenom odvolaní zo dňa 7.4.2022, v ktorom žalobca poukazuje na porušenie Zmluvy o fungovaní EÚ, a to konkrétne čl. 107 a 108, odvolací súd uvádza, že ide o neprípustnú novotu v odvolacom konaní. Pokiaľ žalobcovia chceli preukazovať porušenie Zmluvy o fungovaní EÚ zo strany žalovaného, mali tak urobiť už v rámci konania pred súdom prvej inštancie. Preukazovanie naplnenia kritérií v zmysle čl. 107 (1) Zákona o fungovaní EÚ v rámci odvolacieho konania je v tomto prípade neprípustné.

Koncepcia odvolacieho konania v civilnom spore vychádza z tzv. neúplného apelačného systému, čo znamená, že právo odvolateľa použiť v odvolacom konaní prostriedky procesného útoku alebo procesnej obrany, ktoré strana neuplatnila v konaní pred súdom prvej inštancie, je

obmedzené. Strany sporu majú totiž v priebehu konania pred súdom prvej inštancie niekoľko príležitostí tieto prostriedky použiť. Odvolacia argumentácia v podobe nových skutočností a dôkazov je preto prípustná len za splnenia zákonom taxatívne stanovených podmienok. Právo na uplatnenie prípadných novôt je pritom podmienené nezavinením doterajšieho nepoužitia týchto skutočností a dôkazov.

Bolo teda povinnosťou odvolateľov preukázať, že nové prostriedky procesného útoku, ktoré uvádzajú až v odvolacom konaní, nemohli v doterajšom priebehu konania použiť bez svojej viny, čo však neurobili. Nemožnosť použitia prostriedkov procesného útoku a obrany v konaní pred súdom prvej inštancie je potrebné preukázať objektívnym spôsobom, ktorý nevyvoláva pochybnosti o naplnení podmienok prípustnosti novôt v odvolacom konaní podľa § 366 C.s.p. a zároveň jasným spôsobom neguje pochybnosti o prípadnom účelovom konaní sporovej strany. Úlohou odvolateľa bolo teda v odvolaní zároveň preukázať, že nové prostriedky procesného útoku, ktoré uvádza až teraz v štádiu odvolacieho konania nemohol v štádiu konania pred súdom prvej inštancie bez svojej viny použiť. Na diskvalifikáciu novoty totiž postačí aj opomenutie jej skoršieho uvedenia zavinením z nedbalosti.

Keďže zákonom predpísané predpoklady pre úspešné uplatnenie novôt v odvolacom konaní podľa § 366 C.s.p. neboli splnené, odvolací súd sa skutkovou argumentáciou žalobcov už nemohol zaoberať.

66. Pokiaľ ide o tvrdenie žalobcov, že absolútnu neplatnosť právneho úkonu je súd povinný skúmať ex offio, toto tvrdenie odvolací súd nespochybňuje. V prípade, že by súd vzhľadom na individuálne okolnosti konkrétneho prípadu dospel k záveru, že posudzovaný právny úkon je v rozpore so zmluvou o fungovaní EÚ, vysloví jeho neplatnosť. Odvolací súd však v súvislosti s týmto tvrdením žalobcov považuje za potrebné poukázať na to, že strana sporu namietajúca neplatnosť právneho úkonu pre jeho rozpor so Zmluvou o fungovaní EÚ je v súdnom konaní povinná v prvom rade uviesť relevantné skutočnosti (skutkové tvrdenia), z ktorých má takýto rozpor vyplývať a tieto následne zákonným spôsobom preukázať (por. uznesenie Ústavného súdu SR z 22.1.2015, sp.zn. II. ÚS 42/2015), a to už v konaní pred súdom prvej inštancie, čo však žalobcovia (ani intervenienti na jeho strane a ani prokurátor) v konaní pred súdom prvej inštancie netvrdili.

V tejto súvislosti odvolací súd dodáva, že úloha všeobecného súdu pri hľadaní riešenia súdnej právnej veci a interpretácii relevantných právnych úkonov nespočíva vo „vyhľadávaní“ ďalších (iných) dôvodov neplatnosti zámennej zmluvy, úloha súdu spočíva v poskytnutí súdnej ochrany stranám sporu. Táto má byť založená okrem iného aj na zohľadnení a plnej aplikácii všetkých zákonných kritérií platných pre výklad právnych úkonov a zároveň súčasnej preferencii výkladu v prospech platnosti, a nie neplatnosti právneho úkonu (nález Ústavného súdu SR z 1. apríla 2015, sp.zn. I. ÚS 640/2014).

67. Vyššie uvedené platí rovnako aj vo vzťahu k argumentácii žalobcov o údajom porušení zákona č. 358/2015 Z.z., pričom odvolací súd uvádza, že zákon bol prijatý dňa 10.11.2015 a účinnosť nadobudol dňa 1.1.2016. K uzavretiu zámennej zmluvy došlo dňa 27.11.2009, t.j. v čase pred prijatím uvedeného zákona. S ohľadom na zákaz retroaktivity je potom aplikácia tohto zákona na proces uzatvárania predmetnej Zámennej zmluvy č. 6929/2008/140 zo dňa 27.11.2009 vylúčená.

68. Žalobcovia ďalej v podanom odvolaní namietali, že súd prvej inštancie bezdôvodne nedoručoval stranám sporu všetky podania, pričom mali konkrétne vedomosť o podaní žalovaného zo dňa 15.3.2019, o ktorom sa dozvedeli až na základe nahliadania do súdneho spisu. Túto odvoláciu námietku považuje odvolací súd za nedôvodnú. Predmetné podanie sa týkalo vyjadrenia žalovaného k návrhu na vstup intervenienta do konania, pričom vo vzťahu

k veci samej neobsahovalo žiadne nové skutkové ani právne tvrdenia, čo napokon dokazuje aj záver predmetného podania žalovaného, v ktorom žalovaný vo veci samej odkazuje na svoje predchádzajúce podania. Teda išlo o „bezvýznamné“ podanie, čo do vplyvu pre konečné rozhodnutie, z dôvodu, že nesúviselo s meritom veci, resp. nemalo priamy vplyv na rozhodnutie o podstate veci, preto jeho nedoručením nemohlo dôjsť k takému žalobcami tvrdenému zásahu do ich procesných práv, ktorý by mohol mať za následok porušenie práva žalobcov na spravodlivý proces a nedošlo týmto postupom súdu prvej inštancie k porušeniu zásady kontradiktórnosti podľa maximy *audiatur et altera pars*, ktorá je jednou zo zložiek spravodlivého procesu.

Je nesporné, že v čl. 9 C.s.p. je zakotvený princíp kontradiktórnosti, ktorý ustanovuje, cit.: „Strany sporu majú právo sa oboznámiť s vyjadreniami, návrhmi a dôkazmi protistrany a môžu k nim vyjadriť svoje stanovisko v rozsahu, ktorý určí zákon“. Tento princíp kontradiktórnosti je však limitovaný dodatkom „v rozsahu, ktorý určí zákon“. Z takto koncipovanej kontradiktórnosti vyplýva, že súd je povinný doručovať procesné úkony stranám len v prípadoch výslovne stanovených zákonom (§ 167 ods. 1, 2, 3 a 4, § 266 a § 267, § 373 ods. 3, § 374 ods. 1, 2 a 3, § 436 ods. 3 a 4 C.s.p.).

Na druhej strane je pravda, že v súlade s judikatúrou EŠLP k článku 6 Dohovoru a na ňu nadväzujúcou a odkazujúcou judikatúrou ÚS SR a NS SR je súd povinný doručovať všetky procesné podania bez ohľadu na ich obsah a relevantnosť (formálne poňatie kontradiktórnosti) – v judikatúre sa však vyskytli aj prípady, v ktorých bolo konštatované, že súd je povinný doručovať len podstatné procesné podania, ktorých nedoručenie by mohlo spôsobiť druhej strane ujmu, t.j. ktorá majú zásadný vplyv na výsledok sporu (materiálne poňatie kontradiktórnosti – napr. Vokoun proti Českej republike, rozsudok z 3.7.2009, § 26, Ringier Axel Springer Slovakia, a. s., proti Slovensku, rozhodnutie z 4.10.2011, č. 35090/07, § 89 – § 91; Čičmanec proti Slovenskej republike, rozsudok z 28.6.2016, § 60 – § 65). Tento prístup teda pripustil, že zásada kontradiktórnosti nemá absolútny charakter a nejde o porušenie práva na spravodlivý proces, ak by vyjadrenie nemalo vplyv na výsledok konania.

Ústavný súd SR sa s prihliadnutím na uvedený stav rozhodovacej činnosti EŠLP prikláňa k materiálnemu výkladu zásady kontradiktórnosti. V tejto súvislosti odvolací súd poukazuje napr. na rozhodnutie Ústavného súdu SR, I. ÚS 155/2020, v ktorom ústavný súd dospel k záveru, že, cit.: „Ochrana základných ľudských práv a slobôd by však mala byť praktická, účinná a funkčná. Aj z tohto dôvodu ústavný súd nie je bezvýhradným zástancom formalistického prístupu pri posudzovaní kontradiktórnosti konania. Preto je potrebné určiť kritériá, kedy nie je potrebné, aby súd strane doručil podanie protistrany na prípadné vyjadrenie. Tieto kritériá sa môžu vyvíjať a formovať aj v závislosti od typu konania. Nepochybne však medzi ne patrí situácia, ak je vyjadrenie bezobsažné, ak sa v ňom len opakujú už uvedené argumenty alebo ak v danej veci do úvahy prichádza len určité súdom zvolené riešenie, na ktoré vyjadrenie strany nemôže mať žiadny vplyv“ (nález Ústavného súdu Slovenskej republiky č.k. I. ÚS 155/2020 zo 16. decembra 2020).

69. Vzhľadom na vyššie uvedené, odvolací súd dospel k záveru, že súd prvej inštancie v dostatočnom rozsahu zistil skutočnosti potrebné pre posúdenie veci a tieto vyhodnotil v súlade s ust. § 195 C.s.p. a dospel k skutkovým a právnym záverom, s ktorými sa odvolací súd stotožnil a na ktoré v zmysle ust. § 387 ods. 2 C.s.p. poukazuje. Súd prvej inštancie v odôvodnení svojho rozhodnutia riadnym spôsobom uviedol rozhodujúci skutkový stav, primeraným spôsobom opísal stanoviská procesných strán, citoval právne predpisy, ktoré aplikoval na prejednávany prípad a z ktorých vyvodil správne právne závery. Tieto zároveň primeraným a dostatočným spôsobom v súlade s ust. § 220 C.s.p. zdôvodnil.

70. Záverom odvolací súd dodáva, že žalobcami upravený petit žaloby, ktorého zmenu pripustil súd prvej inštancie na základe návrhu žalobcov zo dňa 11.3.2019, uznesením č.k. 12C/59/2012-768, sa javí ako nesúladný s ustanovením § 137 C.s.p., avšak vzhľadom na to, že strany sporu, intervenienti ani prokurátor, nenamietali takto upravený žalobný návrh a uvedené nebolo ani predmetom odvolacích námietok, odvolací súd, predovšetkým s poukazom na to, že žaloba bola zamietnutá z iných dôvodov, sa touto otázkou nezaoberal a nepodrobil ju odvolaciemu prieskumu.

71. Odvolací súd k žalobcami uplatnenému odvolaciemu dôvodu podľa § 365 ods.1 písm. f) C.s.p. (t.j. že súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam) konštatuje, že citovaný odvolací dôvod je v súdnej praxi vykladaný tak, že musí ísť o také skutkové zistenia, na základe ktorých súd prvej inštancie spor posúdil po právnej stránke a ktoré nemajú v podstatnej časti oporu vo vykonanom dokazovaní. Skutkové zistenia nezodpovedajú vykonaným dôkazom, ak výsledok hodnotenia dôkazov nie je v súlade s § 191 C.s.p., a to vzhľadom na to, že súd vzal do úvahy skutočnosti, ktoré z vykonaných dôkazov alebo z prednesov strán sporu nevyplynuli, ani inak nevyšli počas konania najavo, alebo opomenul rozhodujúce skutočnosti, ktoré boli vykonanými dôkazmi preukázané, alebo vyšli počas konania najavo. Nesprávne sú aj také skutkové zistenia, ktoré súd prvej inštancie založil na chybnom hodnotení dôkazov. Typovo ide o situáciu, kde je logický rozpor v hodnotení dôkazov, prípadne poznatkov, ktoré vyplynuli z prednesov strán sporu, alebo ktoré vyšli najavo inak z hľadiska závažnosti (dôležitosti), zákonnosti, pravdivosti, eventuálnej vierohodnosti alebo ak výsledok hodnotenia dôkazov nezodpovedá tomu, čo malo byť zistené spôsobom vyplývajúcim z procesných ustanovení týkajúcich sa dokazovania. Odvolací súd v prejednávanej veci dospel k záveru, že uvedený odvolací dôvod nie je naplnený. Rozhodnutiu súdu prvej inštancie nemožno vytknúť, že by vzal do úvahy skutočnosti, ktoré z vykonaných dôkazov alebo z prednesov strán sporu nevyplynuli, ani inak nevyšli za konania najavo, že by opomenul niektoré rozhodujúce skutočnosti, ktoré boli vykonanými dôkazmi preukázané, alebo že by v jeho hodnotení dôkazov bol logický rozpor, prípadne že by výsledok jeho hodnotenia dôkazov nezodpovedal tomu, čo malo byť zistené spôsobom vyplývajúcim z ustanovení druhého dielu C.s.p. alebo, že by na zistený skutkový stav aplikoval nesprávne zákonné ustanovenia alebo použité zákonné ustanovenia nesprávne vyložil.

72. Čo sa týka nesprávneho právneho posúdenia veci (§ 365 ods. 1 písm. h) C.s.p.), tento odvolací dôvod je spôsobilým odvolacím dôvodom vtedy, keď súd prvej inštancie aplikuje na zistený skutkový stav nesprávny právny predpis a tiež vtedy, keď síce aplikuje správny právny predpis, avšak tento nesprávne interpretuje. Odvolací súd v prejednávanej veci dospel k záveru, že uvedený odvolací dôvod nie je naplnený, pretože v posudzovanom prípade, v ktorom konajúci súd prvej inštancie zo správnych skutkových záverov vyvodil správne právne závery a aplikoval správny právny predpis, pričom právne závery súdu prvej inštancie sú aj v zhode s judikatúrou najvyšších súdnych autorít, rozhodol vo veci vecne správne.

73. Pretože odvolací súd nezistil žiadne pochybenie, rozsudok súdu prvej inštancie ako správny potvrdil. Nakoľko ani v odvolaní odvolatelia neuviedli žiadne skutočnosti, ktoré by iným spôsobom boli spôsobilé vyhodnotiť stav zistený súdom prvej inštancie, odvolanie nepovažoval odvolací súd za dôvodné a preto rozsudok ako vecne správny podľa § 387 ods. 1 C.s.p. potvrdil a podľa § 387 ods. 2 C.s.p. sa stotožnil so skutkovým a právnym záverom súdu prvej inštancie.

74. Záverom odvolací súd ešte poznamenáva, že rozhodol bez nariadenia pojednávania dôvodiac ustanovením § 378 ods. 1, § 219 ods. 1, ods. 3, § 385 ods. 1 C.s.p. a už vyššie

uvedenými dôvodmi. S dôrazom na to, že nedoplňal dokazovanie, a preto prípadne ďalšie tvrdenia prednesené stranami sporu na pojednávaní na odvolacom súde už nemohli mať vplyv na iné rozhodnutie odvolacieho súdu. Postačovalo preto preskúmanie veci na základe spisovej dokumentácie; strany sporu, predovšetkým odvolateľky, ani nevzniesli žiadny presvedčivý dôkaz potvrdzujúci, že iba ústna časť pojednávania nasledujúca po výmene písomných stanovísk, by mohla zaručiť spravodlivé konanie (porovnaj napr. rozhodnutie Európskeho súdu pre ľudské práva zo dňa 25.4.2002, č. 64336/01, vo veci Lino Carlos VARELA ASSALINO proti Portugalsku; porovnaj tiež rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky napr. vo veci vedenej pod sp.zn. 5 Cdo 218/2009, 3 Cdo 51/2011, 3 Cdo 186/2012, 7 Cdo 56/2011).

75. Pri rozhodovaní o trovách konania vychádzal odvolací súd z ustanovenia § 396 ods. 1, v spojení s § 255 ods. 1, § 262 ods. 1 C.s.p.. Žalovaný bol v konaní úspešný, a preto mu vznikol nárok na náhradu trov odvolacieho konania proti žalobcom a intervenientom v celom rozsahu, o výške náhrady trov konania rozhodne súd prvej inštancie v súlade s § 262 ods. 2 C.s.p..

76. Toto rozhodnutie bolo prijaté senátom Krajského súdu v Bratislave pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie: Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 C.s.p.).

Dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak

- a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov,
- b) ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu,
- c) strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník,
- d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie,
- e) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo
- f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (§ 420 C.s.p.).

(1) Dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky,

- a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe odvolacieho súdu,
- b) ktorá v rozhodovacej praxi odvolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo
- c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne.

(2) Dovolanie v prípadoch uvedených v odseku 1 nie je prípustné, ak odvolací súd rozhodol o odvolaní proti uzneseniu podľa § 357 písm. a) až n) (§ 421 C.s.p.).

(1) Dovolanie podľa § 421 odsek 1 C.s.p. nie je prípustné, ak

- a) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení neprevyšuje desaťnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,

- b) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení v sporoch s ochranou slabšej strany neprevyšuje dvojnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- c) je predmetom dovolacieho konania len príslušenstvo pohľadávky a výška príslušenstva v čase začatia dovolacieho konania neprevyšuje sumu podľa písmen a) a b).

(2) Na určenie výšky minimálnej mzdy v prípadoch uvedených v odseku 1 je rozhodujúci deň podania žaloby na súde prvej inštancie (§ 422 C.s.p.).

Dovolanie len proti dôvodom rozhodnutia nie je prípustné (§ 423 C.s.p.).

(1) Dovolanie sa podáva v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plyní znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy.

(2) Dovolanie je podané včas aj vtedy, ak bolo v lehote podané na príslušnom odvolacom alebo dovolacom súde (§ 427 C.s.p.).
V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 C.s.p.).

(1) Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom.
Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom.

(2) Povinnosť podľa odseku 1 neplatí, ak je

- a) dovolateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- b) dovolateľom právnická osoba a jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- c) dovolateľ v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou a ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ne koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa (§ 429 C.s.p.).

(1) Dovolanie prípustné podľa § 420 C.s.p. možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení.

(2) Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie, v čom spočíva táto vada (§ 431 C.s.p.).

(1) Dovolanie prípustné podľa § 421 C.s.p. možno odôvodniť iba tým, že rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci.

(2) Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie právne posúdenie vecí, ktoré pokladá za nesprávne, a uvedie, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia (§ 432 C.s.p.).

Dovolací dôvod nemožno vymedziť tak, že dovolateľ poukáže na svoje podania pred súdom prvej inštancie alebo pred odvolacím súdom (§ 433 C.s.p.).

Dovolacie dôvody možno meniť a dopĺňať len do uplynutia lehoty na podanie dovolania (§ 434 C.s.p.).

V dovolaní nemožno uplatňovať nové prostriedky procesného útoku a prostriedky procesnej obrany okrem skutočností a dôkazov na preukázanie prípustnosti a včasnosti podaného dovolania (§ 435 C.s.p.).

V Bratislave dňa 18. júna 2024

[redacted]
predsedníčka senátu

[redacted]
člen senátu

[redacted]
členka senátu
(sudkyňa spravodajkyňa)

Za správnosť vyhotovenia:

[redacted]